

1521 — 1545

Securitatea

STRICT SECRET

1521

Nr. 2 (22) — 1973

PENTRU PATRIA NOASTRĂ, REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA!

STRICT SECRET

Securitatea

Exemplar nr. 1521

1973

Cuprins

ANALIZE, ÎNDRUMĂRI, OPINII

Stimularea gîndirii creatoare a subordonaților (Din practica muncii de conducere) — colonel Pavel SĂLCUDEAN 3

Cunoașterea aptitudinilor — condiție a deplinei realizări profesionale (Interviu cu colonelul Dumitru ȘTEFĂNESCU) — căpitan Tudor NEGOIȚĂ . . . 7

CONTRAINFORMAȚII INTERNE

Identificarea unui centru de multiplicare iehovist — maior Teodor GHIȘA 14

Doi „studenți" și confesiunile unui călugăr — locotenent-colonel Aurel MIHALCEA 20

Operația „Gorunul" — colonel Gheorghe MINCU . . 23

Ce „lovitură de teatru" se pregătea la Batoș ? — maior Ioan MOLDOVAN 26

Crochiuri

Confruntare
Disimulare
— căpitan Vasile MIHĂILĂ 28

Programul „EPILOG"

Unde căutăm materiale de propagandă legionară — locotenent-colonel Ion GHIȚĂ, locotenent-major Stelian GHEORGHE 31

Din activitatea noastră în descoperirea arhivei legionare — locotenent-colonel Aurel ȚAMBREA . . . 34

Măsuri în vederea descoperirii materialelor legionaro-fasciste — maior Constantin PLEȘEA 37

CONTRAINFORMAȚII ECONOMICE

„Raportăm: Autorul a fost identificat..." — maior Adalbert HARMATI 39

Inițierea unor „teste de vigilență" în obiective economice din județul Brăila — colonel Craiu RIZEA, maior Ion BĂLAN 44

CONTRASPIONAJ

În umbra generozității — locotenent-colonel Ștefan ALEXANDRU, locotenent-colonel Stelea DUDĂU . . 50

Acțiuni ale Serviciului de spionaj israelian prin intermediul instituțiilor de cult mozaic — maior Gheorghe BRATU, căpitan Ion ȘOVU 53

Supravegherea informativă a turiștilor străini — locotenent-colonel Emilian GEORGESCU 58

Vă prezentăm cazul...

Ghraman & fiul — maior Iosif CADAR 60

MUNCA DE SECURITATE ÎN ORAȘELE MICI ȘI MEDIUL RURAL

Din activitatea preventivă în rîndul tineretului — maior Gheorghe POPESCU 69

Acțiunea de compromitere a unui legionar — maior Gheorghe NEGRILĂ 72

Cu ajutorul rețelei din mediul rural — locotenent-colonel Ovidiu ANDRONACHE, maior Ștefan SURDU . 73

Spețe

Cum rezolvați cazul? 75

Rezolvarea speței publicate în numărul trecut . . . 76

CURIER JURIDIC

Sarcini ale organelor de cercetare ale securității în lumina noilor reglementări cu privire la „pericolul social al faptei" și la „fapta care nu prezintă pericolul social al unei infracțiuni" — general-maior Dumitru ȘERBAN . 81

Cum trebuie înțeleasă expresia „periculozitatea socială a faptei" — locotenent-colonel Gheorghe BLIDARU, locotenent-colonel Teodor VÎRȘE 82

Infracțiunea de sabotaj în lumina recentelor modificări aduse art. 164 C.P. — locotenent-colonel Dumitru MARINESCU 86

Îmbunătățiri aduse Legii nr. 23/1969 privind executarea pedepselor — locotenent-colonel Constantin GHEORGHE 87

Din presa de peste hotare

Aprinde lumina să te ascult! — traducere și prelucrare de maior Ion SCURTU 91

Test experimental 93

Din practica muncii de conducere *)

Stimularea gîndirii creatoare a subordonaților

Colonel PAVEL SĂLCUDEAN

Organizarea riguroasă de către șefi a muncii nu trebuie să îngrădească inițiativa subordonaților, să facă din ei simpli executanți ai ordinelor și dispozițiilor pe care le primesc fără să-și mai aducă contribuția, în funcție de specificul fiecărui caz. Sarcinile muncii de securitate implică — după cum se știe — o diversitate de factori și rezolvarea acestora nu este posibilă prin aplicarea unor formule șablon. Priceperea de a găsi căile și soluțiile cele mai adecvate rezolvării fiecărui caz în parte nu poate să-i aparțină decît aceluia care cunoaște, în mod concret, miezul situației în care trebuie să opereze. Varietatea aspectelor neprevăzute impune, așadar, o gîndire elastică, bazată pe o bogată experiență, îmbogățită permanent cu tot ceea ce este nou, capabilă să actualizeze și să adapteze întregul complex de măsuri ce urmează a fi întreprins, la noile condiții și împrejurări ivite ad-hoc.

Creativitatea este — așa după cum s-a mai arătat — un proces menit a asigura realizarea, în orice domeniu, a unui produs original și util societății. Valabilitatea practică și teoretică a acestui adevăr a fost pe deplin demonstrată.

*) Începînd cu numărul de față, deschidem această rubrică în care vom da cuvîntul, în mod sistematic, tovarășilor șefi de unități teritoriale, care sînt invitați la un schimb larg de opinii privind conducerea științifică a muncii de securitate.

Nu este însă de ajuns să susții și să urmezi un principiu de muncă, dacă nu întreprinzi măsuri în direcția realizării lui în practică. Cu alte cuvinte este necesar să-i facem pe ofițerii noștri să gîndească tot mai mult, să vină cu soluții de rezolvare originale care să reflecte personalitatea și puterea lor de analiză și decizie.

Mi-aș permite, în acest sens, să fac cîteva precizări legate de practica muncii noastre, privite, bineînțeles, din punctul de vedere al rezultatelor obținute.

Cred că trebuie făcută de la început distincția între situația în care un subordonat vine cu propuneri în rezolvarea unui caz pe care-l lucrează personal și situația în care șeful dă spre rezolvare un caz pe care ofițerul încă nu-l cunoaște.

În ceea ce privește prima situație, în cadrul Inspectoratului județean Mureș există practica mai veche ca la orice întrevedere între șeful de compartiment și subordonații săi, ce are ca obiect discutarea unui caz, în vederea luării unor decizii și aplicării unor măsuri, cel care lucrează cazul, respectiv subordonatul, să-și expună pe larg punctul său de vedere, soluțiile preconizate și propria sa concluzie, **considerind că este cel mai în măsură să aprecieze oportunitatea măsurilor ce urmează a se întreprinde, cît și efectul ce-l vor avea în timpul și după aplicarea lor.** Șeful poate, eventual, să aprecieze justețea și orientarea subordonatului în genere și să supravegheze corectitudinea în rezolvarea cazului, dar nu poate să intuiască cele mai corespunzătoare măsuri, atît timp cît este în cunoștință parțială de cauză.

Iată și cîteva exemple : În cadrul Institutului Pedagogic din Tîrgu-Mureș fuseseră identificate mai multe elemente cu preocupări sectante, cu tendințe de atragere la activitate și a altor studenți, în care scop desfășurau o susținută activitate de îndoctrinare. Dat fiind pericolul ce-l prezenta continuarea acestei activități, s-a hotărît întreprinderea de urgență a unor măsuri operative. S-a propus la început să se treacă la demascarea elementului principal în fața întregului efectiv de studenți și avertizarea celorlalți factori aleatori. Ofițerul care răspundea din punct de vedere informativ de obiectivul în cauză a propus însă exmatricularea principalului element — după ce în prealabil se va întreprinde, de către cei competenți, un studiu de cercetare psiho-sociologică în mediul studențesc respectiv, urmărind să stabilească, printr-o tematică sugerată de noi, starea de spirit din institut.

Rezultatul a fost că măsura preconizată inițial s-a dovedit necorespunzătoare întrucît studenții vizați se bucurau de aprecieri în rîndul majorității colegilor. Ca atare, intervenția noastră inoportună ar fi creat atmosferă și n-ar fi avut eficiență. Dimpotrivă, studiul întreprins a demonstrat justețea ultimei previziuni, iar măsura exmatriculării și intensificarea muncii de educație politico-ideologică în rîndul studenților au dat randament maxim acțiunii noastre, de estompare a activității ostile din acel mediu.

Problema prevenirii activității dușmănoase nu numai că a preocupat întregul nostru colectiv, dar constituie și o permanentă temă de cercetare pentru fiecare compartiment și lucrător în parte la care și-au adus contribuția mulți dintre ofițerii noștri. Iată cîteva cazuri : Numărul tinerilor condamnați pentru refuzul de a satisface serviciul militar, pe motivul credinței, creștea simțitor. Ofițerul care lucra în problemă, analizînd situația, și-a întocmit un plan de acțiune, avînd drept scop identificarea, încă de la vîrsta de 17 ani, a tuturor tinerilor din familiile de iehoviști și întreprinderea unor acțiuni concrete, diferite pentru fiecare caz în parte — de scoatere a acestora de sub influența mediului familial vicios. Rezultatul a fost că numărul condamnaților pe această linie a scăzut simțitor.

În cele două termocentrale din județul Mureș sînt instalate mijloace tehnice de semnalizare a eventualelor avarii. Prin această măsură sînt prevenite însemnate pagube materiale, dar nu se reușise să se elimine cu desăvîrșire unele pierderi cauzate de întreruperea procesului de producție, chiar și în cazul cînd avaria nu se producea. În aceste condiții, din inițiativa lucrătorilor noștri, cadrele tehnice din aceste obiective au realizat un tip de mijloace de presemnalizare, care au menirea de a sesiza din timp defecțiunea, care este remediată fără ca procesul de producție să fie întrerupt, deci permit o intervenție operativă, de remediere, chiar în timpul funcționării agregatului.

Prezentînd situația operativă dintr-un obiectiv al industriei chimice din județul Mureș, în care lucrau mai mulți specialiști străini, ofițerul nostru a propus ca întreaga rețea informativă ce încadra obiectivul respectiv să fie instruită în continuare asupra sarcinilor ce-i revin în supravegherea străinilor respectivi, dar să adopte o poziție de așteptare, renunțînd inițial la orice fel de acțiuni ofensive. Deși au existat rezerve în adoptarea acestei tactici, desfășurarea evenimentelor a dat cîștig de cauză tacticii alese de ofițer. Astfel, dacă în primele cinci-șase luni străinii nu au întreprins nimic în direcția depistării surselor noastre, rezumîndu-se doar la autoverificări, după aceea s-au dedat la acțiuni deschise provocatoare la adresa unor cetățeni români, printre care bineînțeles și surse ale organului nostru, cărora le-au pus întrebări directe dacă au sarcini de supraveghere a lor. Desigur, de fiecare dată atitudinea cetățenilor români a fost de mirare și nedumerire, asigurîndu-i că nu poate fi vorba de așa ceva. Străinii s-au verificat în continuare, dar **acțiunile lor căpătaseră un plus de deconectare, relaxare și îndrăzneală.** Urmarea a fost că străinii respectivi au început să-și creeze relații cu **cetățeni români,** să discute probleme tehnice ce interesau în mod deosebit partea română, să facă confidențe și să participe efectiv la organizarea unor acțiuni din care organele noastre pot culege acum informații infinit mai valoroase decît cele obținute în anii precedenți.

În ce privește cel de al doilea aspect, în care șeful dă spre rezolvare unele cazuri pe care subordonatul nu le cunoaște, deși aici situația se schimbă radical, nu este exclusă totuși inițiativa subordonatului.

În munca practică se întîlnesc frecvent cazuri cînd, **verificîndu-se un aspect ordonat expres, se descoperă infinit mai multe probleme ce interesează organele de securitate, decît dacă ordinul ar fi motivat în fața ofițerului.**

Se ordonase, de pildă, identificarea și efectuarea de investigații asupra unui cetățean român apărut ca legătură a unui specialist vest-german, despre care se cunoștea că intenționează să scoată anumite valori din țară. Ordinul de executare a cuprins doar efectuarea identificării și investigației asupra respectivului, fără a da alte date ajutătoare. S-a reușit totuși obținerea unor rezultate foarte importante, cum ar fi : cetățeanul român își căuta relații în rîndul ofițerilor Ministerului de Interne, în aparatul de partid și de stat ; era preocupat în a-și crea legături cu cetățeni români ce aveau rude în străinătate ; poseda valori în valută și obiecte prețioase, pe care intenționa să le scoată din țară în condițiile în care

ar fi reuşit să obţină paşaport de serviciu, cît şi alte date importante, care nu erau cunoscute organelor noastre.

Dacă ofiţerului i se motiva executarea ordinului, rezultatul investigaţiei s-ar fi rezumat la simpla constatare că cetăţeanul român s-a întîlnit incidental cu cetăţeanul vest-german.

Nu insist asupra acestui aspect şi nici nu încerc să demonstrez netemeinicia reversului exemplului dat, deoarece comportă multe discuţii. Doresc doar să precizez că numai un **ordin corect dat unui subaltern, explicîndu-te atît cît este necesar executării lui în bune condiţii, coroborat cu priceperea şi inventivitatea lucrătorului poate duce, în final, la rezultate superioare.** Susţin acest punct de vedere şi prin aceea că, printr-un astfel de procedeu, subordonatul este determinat să gîndească mai mult, îi este dezvoltată curiozitatea şi pasiunea în îndeplinirea sarcinii.

În ultima perioadă, în cadrul Inspectoratului judeţean Mureş au fost date în exploatare două lucrări cu caracter de învăţămînt, deosebit de utile: poligonul automat de antrenament şi instrucţie şi aparatul denumit sugestiv „didactomat", capabil să redea prin imagine şi fonie, orice tematică de pregătire. De asemenea, ofiţerii noştri folosesc în munca de securitate, cu un randament foarte bun, mijloace speciale concepute şi realizate personal. În ultimul timp, este remarcabilă preocuparea unui colectiv care întocmeşte lucrări ştiinţifice de cercetare în domeniul muncii de securitate.

De remarcat, de asemenea, ca un fapt pozitiv, preocuparea colectivului serviciului personal şi învăţămînt de a imprima întregului proces de instruire a cadrelor un caracter practic aplicativ, bază a formării şi dezvoltării factorilor subiectivi, iniţiativei în muncă. Fiecare temă predată sau dezbătută în cadrul acestui proces a fost susţinută cu exemple concrete din munca profesională — din viaţa şi practica socială — antrenîndu-se în această direcţie majoritatea lucrătorilor care au fost determinaţi să-şi expună punctul de vedere.

Tot ca o consecinţă a dezvoltării iniţiativei ofiţerilor, este remarcabilă preocuparea tuturor colectivelor de muncă pe linie de securitate de a organiza diferite expoziţii avînd drept obiectiv expunerea unor materiale reieşite din acţiunea informativ-operativă dusă asupra unor categorii de elemente duşmănoase.

Organizarea de consfătuiri şi mese rotunde în cadrul fiecărui compartiment de muncă, ce au avut drept scop analiza şi stabilirea sarcinilor ce urmau a fi întreprinse în fiecare sector de activitate, a constituit un alt prilej de îmbogăţire a cunoaşterii muncii de securitate, de perfecţionare a formelor şi metodelor de muncă, de stimulare a gîndirii creatoare.

Desigur, gama modalităţilor prin care se stimulează şi se dezvoltă capacităţile creatoare ale subalternilor este mult mai mare. Ele ţin în principal de personalitatea fiecărui şef, de stilul său de muncă cu subordonaţii. În materialul de faţă ne-am referit la cîteva din cele pe care le-am întreprins în unitatea noastră, constatînd cu satisfacţie că atunci cînd există preocupare, în această direcţie, rezultatele nu întîrzie să apară.

CUNOAŞTEREA APTITUDINILOR CONDIŢIE A DEPLINEI REALIZĂRI PROFESIONALE

Din dorinţa de a-i informa în continuare pe cititorii noştri asupra celor mai moderne domenii de activitate ale Ministerului de Interne, ne-am adresat tovarăşului colonel Dumitru Ştefănescu — comandantul Centrului de cercetări psihofiziologice pentru munca operativă — care a avut amabilitatea să ne răspundă la întrebările pe care i le-am pus.

Întrebare: *Vă rugăm pentru început să ne daţi cîteva date orientative privitoare la înfiinţarea acestui Centru de cercetări şi la activitatea sa.*

Răspuns: Centrul de Cercetări psihofiziologice a luat fiinţă în toamna anului 1971, ca parte integrantă dintr-un program mai vast, potrivit căruia se vizează ştiinţifizarea activităţii Ministerului de Interne, folosirea celor mai noi cunoştinţe furnizate de ştiinţă şi de tehnică pe plan mondial.

Subliniez de la început deplina înțelegere și ajutorul concret pe care unitatea noastră l-a primit din partea conducerii de partid, din partea conducerii ministerului — personal a tovarășului prim-adjunct al ministrului de interne, general-locotenent Grigore Răduică, în a cărui directă subordine sîntem. Acest ajutor s-a materializat în primul rînd prin dotarea Centrului de cercetări psihofiziologice cu o aparatură modernă complexă. Pentru o muncă de cercetare științifică aplicată, aceasta înseamnă extrem de mult. Putem spune că în prezent dispunem de unul dintre cele mai bine utilate laboratoare de acest fel din țară, că am reușit deja să atragem un număr de colaboratori științifici de primă mînă. În al doilea rînd, am fost direct sprijiniți în selecționarea celor mai buni ofițeri care dispuneau de o pregătire adecvată pentru a lucra în acest centru — aspect de asemenea important și care a creat o atmosferă de muncă propice, de entuziasm, de interes colectiv. Și de acest entuziasm este nevoie, pentru că avem de luptat cu un gol de 30 de ani, timp în care psihofiziologia, în special cea aplicată, a fost abandonată aproape complet în țara noastră.

Întrebare : *Au existat deci preocupări de acest gen în țara noastră și anterior ?*

Răspuns : În cadrul Ministerului de Interne caracterul acestor preocupări a fost sporadic, deși România a avut oameni de prestigiu internațional în materie de psihologie aplicată. A existat chiar o școală românească de psihologie. În 1940 însă, din anumite considerente, sfera de activitate a acestor direcții de cercetare științifică a fost îngustată. C.F.R.-ul doar a folosit testarea salariaților proprii cu continuitate și în această perioadă ; acolo era absolut necesar. Majoritatea celorlalte întreprinderi și instituții au renunțat însă temporar sau definitiv. În facultăți, de pildă, sistemul testării candidaților a fost abandonat în 1948, printre altele și din cauză că se ajunsese ca testele să fie vîndute pe sub mînă, ceea ce practic ar fi însemnat să reușească la admitere cei ce dispuneau de bani. Sistemul era în felul acesta compromis. În plus, aceste teste, care înmagazinează un volum larg de cunoștințe de înaltă specialitate, costau foarte mult.

Întrebare : *Costă și în prezent foarte mult ?*

Răspuns : Da. În Occident, o testare simplă a unui muncitor este plătită de către uzina beneficiară cu 50 de lire sterline. (Să reținem că o tonă de petrol costă cam 4 lire sterline.) Prețul poate părea enorm, la prima vedere. Nu este însă enorm, este rentabil. Dovadă că sistemul testelor, din ce în ce mai complexe, s-a extins în ultimii ani în țările foarte avansate și continuă să se extindă. Aceasta deoarece testarea candidaților este strîns legată de problema extrem de importantă a productivității muncii, a reducerii coeficientului de accidente și de rebuturi. Or, aceste probleme, în faza actuală de dezvoltare industrială, interesează pe toată lumea.

Întrebare : *Este de presupus deci că psihofiziologia își va găsi aplicarea în curînd și în industria românească ?*

Răspuns : Primii pași au și fost făcuți. Au început întîi uzinele mari, cum ar fi, de exemplu, Uzinele Reșița ori Combinatul chimic Făgăraș, care dispun de fonduri proprii apreciabile și care utilizează de cîțiva ani testele. Rezultatele au fost concludente, înregistrîndu-se o scădere considerabilă a accidentelor de muncă.

Întreprinderea de piese radio și semiconductori Băneasa a început să aplice și ea, de anul trecut, testarea candidaților la angajare. Cazul lor este tipic. Este vorba adică de o întreprindere unde se execută munci foarte delicate, unele sub microscop, munci de mare migală, ore în șir, zi de zi, timp de ani, cu materiale rare, scumpe, care sînt rezultatul unui înalt grad de specializare și tehnicitate. Nu orice om poate executa asemenea munci, timp îndelungat. A nu ține seama de niște aptitudini, de niște înclinații, de îndemînarea nativă a omului înseamnă a-l obliga să depună un efort suplimentar, care încetul cu încetul îl uzează în mod prematur, înseamnă a accepta pe de altă parte un coeficient de rebuturi foarte neconvenabil pe plan economic. Aceasta este una din cauzele pentru care, odată cu creșterea tehnicității și a specializării muncii, psihofiziologia va cîștiga teren în mod evident.

Întrebare : *Serviciile de informații și de contrainformații au utilizat, mi se pare, mai de mult timp aceste cunoștințe.*

Răspuns : Toate serviciile mari de informații și de contrainformații au recurs la ajutorul specialiștilor în psihofiziologie. Ce-i drept, Hitler a dispus în 1936 lichidarea laboratoarelor de acest gen. E întrucîtva firesc. Rezultatele psihofiziologiei îl deranjau. El prefera astrologia și alte „științe“ asemănătoare. Dar șefii serviciilor secrete germane au continuat să păstreze laboratoarele de psihofiziologie, în ciuda interdicției lui Hitler, deoarece și-au dat seama de utilitatea lor. Pentru a înțelege mai bine acest fapt, trebuie spus că psihofiziologia nu se reduce la testările despre care am vorbit pînă acum. Sfera de activitate este foarte largă, în ea incluzîndu-se unele studii psihosociale, ergonomice și de altă natură, așa cum, în industrie, psihologia aplicată vizează și probleme de mediu ambiant, influența cromatică și a surselor sonore asupra organismului uman, rezistența la efort prelungit etc. Revenind însă la practica serviciilor de informații și de contrainformații, ele utilizează din plin și în prezent datele pe care psihofiziologia le pune la dispoziție, așa cum utilizează cam tot ce e nou în materie de știință și tehnică, ținînd, desigur, rezultatul cercetărilor în cel mai strict-secret.

Întrebare : *Vă rugăm acum să ne spuneți ce se urmărește în principal prin utilizarea psihofiziologiei în activitatea Ministerului de Interne ?*

Răspuns : Se urmărește o cunoaștere mai complexă a oamenilor care încadrează aparatul, a aptitudinilor lor, a rezistenței la efort, a înclinațiilor naturale, pe care, de multe ori, nici cei care sînt testați nu și le cunosc. Să pornim de la un exemplu concret. A fost testat un ofițer care lucrase mult timp la filaj. Era un om foarte conștiincios, corect, bine pregătit profesional, dar care ani la rînd nu reușise să obțină la calificativele anuale mai mult decît „bine". Testele la care a fost supus au dovedit în mod evident că ofițerul în cauză nu dispune de atenție distributivă. Nu dispune, așa cum un alt om poate să nu dispună de memorie vizuală, de pildă. Fiecare dintre noi are sau nu are anumite aptitudini, de aceea sîntem oameni și ne deosebim unul de altul. Ofițerul respectiv posedă însă, în compensație, o excelentă atenție concentrată. În prezent el lucrează aici la noi, într-o muncă în care atenția concentrată are un rol primordial. Rezultatul : toți cei cu care lucrează sînt pur și simplu încîntați de randamentul său, iar fostul ofițer de filaj muncește mult mai ușor, fără a depune efortul suplimentar de care avea nevoie în vechiul sector de activitate, pentru care era mai puțin dotat.

Insist asupra acestei idei, care a fost înțeleasă de unii greșit : este vorba de aptitudinile pe care oamenii le au sau nu le au. Insist, pentru că avem unele dificultăți cu sinceritatea persoanelor pe care le testăm. Omul, prin structura sa, este înclinat să refuze testarea, să refuze adică să se pătrundă în intimitatea sa, să i se evidențieze negru pe alb — cu ajutorul unor chestionare sau aparate, la care se uită urît — că dispune de o aptitudine și că nu dispune de alta. Este de la început o înțelegere eronată a scopului testării, de unde înclinația de a eluda, de a răspunde cu nesinceritate, așa cum „crede el că ar fi mai bine" să răspundă. De fapt, încercările de acest gen sînt sortite eșecului. Cei care au întocmit testul, fiind oameni de specialitate, țin seama de această înclinare, iar compararea unor rezultate, a unor teste diferite dovedește locul unde cineva a fost nesincer. Important este însă să se înțeleagă utilitatea, chiar pentru persoana testată, a formulării unor răspunsuri corecte. A nu dispune de o anumită aptitudine nu este nici o rușine, nu este nici măcar ceva jenant. De regulă, lipsa unei aptitudini înseamnă că subiectul o posedă pe cea complementară, ca în cazul relatat mai sus, cu atenția distributivă și atenția concentrată. Să nu uităm apoi că o aptitudine poate fi și dezvoltată.

Întrebare : *Spuneți-ne însă în ce măsură se poate strecura o eroare în sistemul acesta al testelor ? Mai precis, în ce măsură un om poate dispune de o calitate, de o aptitudine și totuși — conform testului — să rezulte că el n-ar avea-o ?*

Răspuns : Dacă luăm un test izolat, este foarte posibil ca rezultaul să apară greșit. Asupra omului supus deodată la test, pot influența o serie de factori, cum ar fi emotivitatea, oboseala, în sfîrșit nesinceritatea lui, sau un coeficient oricît de mic de alcool rămas în organism. Noi folosim însă un sistem de testare complex. În plus, persoanei în cauză i se precizează din timp condițiile în care să se prezinte pentru probe, astfel că acest coeficient de eroare este extrem de redus. Nu este însă complet redus. Aceasta pentru că psihologia aplicată este un domeniu totuși nou și rezultatele ei nu trebuie luate în absolut. Știm foarte bine că, în condiții deosebite, psihicul uman găsește uneori resurse nebănuite, netestabile, pentru a face față unei situații. Experiența de viață apoi își spune cuvîntul, ea putînd suplini o mare parte din lipsa unor aptitudini native. Ceea ce nu înseamnă însă că rezultatele pe care le obținem nu sînt concludente, utile și în cea mai mare parte exacte, nu înseamnă că aceeași muncă doi oameni nu o pot face mai bine sau mai rău, cu un efort mai mare sau mai mic.

Întrebare : *Ne-ați putea preciza cum anume se finalizează rezultatul unor testări de acest gen ?*

Răspuns : Este o muncă destul de complicată, care ia cam două ore și jumătate per om. Aceasta deoarece există un număr de probe, ale căror rezultate se înregistrează, fie de aparate, fie pe hîrtie, pe formularele care sînt completate de subiect. Verificarea acestor răspunsuri în număr total de cîteva sute se realizează desigur nu tocmai ușor. Partea dificilă însă constă în a interpreta rezultatele multor teste și a trage concluzia justă. De pildă, dintr-un test a rezultat gradul deosebit de emotivitate al subiectului. Dintr-un altul sau din compararea altora a reieșit că el nu este complet sincer, că nu a colaborat adică absolut corect. Se adaugă alți coeficienți, cum ar fi vîrsta, starea generală a sănătății etc. Pe baza acestor parametri, se alcătuiește o diagramă, după un sistem complex, menit să elimine erorile și să fie astfel cunoscute aptitudinile reale ale persoanei în cauză. În sfîrșit, aparatura electronică de care dispunem și mediul ambiant specific în care se desfășoară testările contribuie în bună măsură la desprinderea unor concluzii juste.

Întrebare : *S-a întîmplat totuși să vă fie reclamate unele rezultate obținute pînă în prezent ?*

Răspuns : Da. Repet, rezultatele unei discipline științifice care vizează cunoașterea omului — mai mult, cunoașterea psihicului uman — nu pot și nu trebuie luate în absolut. Nu trebuie fetișizate. Mai ales că sîntem la început de drum. Afirm însă că rezultatele ce ne-au fost reclamate nu cred că erau produsul unor erori.

Noi îi testăm, spre exemplu, pe toți candidații școlilor minis-

terului nostru. Am fost întrebaţi la un moment dat cum se face că anumiţi candidaţi — care trecuseră cu bine probele de testare — se adaptează prea încet programului de învăţămînt, întîmpină greutăţi în însuşirea cunoştinţelor de specialitate. Aparent este o nereuşită. De fapt, e o neînţelegere. Testul stabileşte aptitudinile native ale subiecţilor. Dar un om care a terminat liceul în urmă cu 3—5 ani, lucrînd în producţie şi rupînd astfel contactul cu procesul de învăţămînt, are nevoie de un anumit timp pentru a reintra în ritm. Depinde foarte mult şi ce muncă a desfăşurat el în cei 3—5 ani, în ce măsură activitatea aceea a fost variată, i-a solicitat capacitatea de memorizare, l-a obligat să gîndească, să inveţe, să ia unele decizii. În aceste cazuri, are cuvîntul pedagogia, trecîndu-se adică la o tratare diferenţiată a elevilor.

În sfîrşit, cred că în anul acesta, testarea actualilor elevi, pentru a fi repartizaţi pe linii diferite de pregătire, va aduce rezultate mai edificatoare. De fapt, orientarea elevilor din şcolile militare spre diferite specialităţi poate deveni o sarcină principală a psihofiziologiei.

Întrebare: *Spuneţi-ne, vă rog, care credeţi că va fi viitorul acestei discipline în ţara noastră şi în Ministerul de Interne?*

Răspuns: Probabil, nu peste prea mult timp, oamenii vor merge cu copiii la psihofiziolog, aşa cum merg azi la medic pentru control. Se va simţi nevoia acestui consult, deoarece sporirea vertiginoasă a cunoştinţelor în sistemul cunoscut va obliga la alegerea direcţiei de pregătire încă de la o vîrstă mică. De altfel, în Franţa se realizează deja acest lucru, selecţia şi orientarea profesională făcîndu-se de la vîrsta preşcolară. În armata franceză, fiecare regiment are psihologul său, subordonat ca şi medicul comandantului de unitate.

Referindu-ne la ministerul nostru, ştiinţifizarea activităţii sale nu este posibilă fără contribuţia psihofiziologiei, ştiut fiind faptul că, alături de aparatură, de metode moderne de lucru, se află omul-principalul factor.

Întrebare: *Nu credeţi însă că se va ajunge la o unilateralizare a pregătirii prin această specializare încă de la începutul şcolii?*

Răspuns: Nu. Pentru că a nu avea aptitudini pentru matematică, de exemplu, nu înseamnă a nu te mai interesa de matematică. Nu vor fi niciodată şcoli în care să nu se înveţe deloc matematică. Practic, prin sistemul testărilor şcolare sau preşcolare se va reduce în mod simţitor numărul celor ce îşi aleg greşit profesia. Fiecare om poate fi util societăţii, se poate realiza într-un anumit domeniu mai bine decît în altul, poate fi adică un om fericit, nu un om obosit, ori ratat. Psihofiziologia este desigur un domeniu de viitor. De altfel, deja, selecţionarea oamenilor pentru munci deosebite, cosmonauţi

de pildă, se face punîndu-se un mare accent pe rezultatul testelor. Iar în viitor, fiecare muncă tinde să devină deosebită, să presupună un înalt grad de specializare, de continuă pregătire, pentru care va fi nevoie de cei mai buni, adică de cei mai dotaţi pentru un anume domeniu — oricare ar fi acela. Oameni normali nedotaţi pentru nici un domeniu nu există. Să nu uităm apoi contribuţia esenţială pe care o va aduce această ştiinţă la randamentul ridicat al producţiei, la evitarea accidentelor de muncă.

În ce priveşte activitatea în cadrul Ministerului de Interne, psihofiziologia va face cam acelaşi lucru, adică va ajuta la o mai bună selectare şi repartizare a cadrelor, în funcţie de aptitudinile lor, ceea ce va conduce la sporirea eficienţei măsurilor întreprinse şi la reducerea coeficientului de îmbolnăviri, în special a oboselii psihice. În afară de aceasta, vor fi cercetate şi alte activităţi ce vizează munca operativă, în scopul sporirii nemijlocite a eficienţei.

Întrebare: *Ce ne puteţi spune în încheiere despre colectivul care va realiza aceste sarcini?*

Răspuns: Într-adevăr, colectivul în faţa căruia se pune sarcina testării unor ofiţeri ai Ministerului de Interne trebuie să fie un colectiv foarte bun. Este, dacă vreţi, o obligaţie profesională.

Întrebare: *Iertaţi-mi îndrăzneala: candidaţii la angajare în această unitate sînt şi ei testaţi?*

Răspuns: Bineînţeles.

Întrebare: *Dar au avantajul de a fi oameni care au lucrat cu teste, care cunosc o serie de....*

Răspuns: În ciuda acestui avantaj, am respins mulţi candidaţi. Pentru că ţinem seama de ce cunosc candidaţii noştri, pentru că testele sînt foarte variate şi foarte complexe, pentru că şi în profesia de psiholog sînt din nefericire mulţi oameni care au intrat fără a avea o chemare deosebită; ca şi în altele. Cei care sînt însă în prezent angajaţi ai unităţii noastre sînt oameni foarte buni. Noi nu am avut nici o problemă disciplinară, iar ofiţerii noştri muncesc cu pasiune. Şi acolo unde este pasiune este şi o imensă putere de muncă.

În sfîrşit, am convingerea că, beneficiind în continuare de sprijinul conducerii ministerului, sprijin pe care îl avem în permanenţă, vom completa şi locurile încă vacante cu oameni de asemenea foarte buni, care să poată răspunde pe deplin exigenţelor deosebite ce ne stau în faţă.

Căpitan Tudor NEGOIŢĂ

La rugămintea redacţiei, tovarăşul colonel Dumitru Ştefănescu ne-a pus la dispoziţie un test, pe care îl oferim cititorilor noştri ce doresc să-şi verifice aptitudinile de: atenţie, memorie, spirit de observaţie, facultatea de a raţiona rapid şi just. (Vezi pagina 93.)

identificarea unui centru de multiplicare iehovist

La începutul anului 1972, au fost depistate, în județul Maramureș, mai multe înscrisuri cu caracter iehovist, multiplicate manual sau mecanic (la șapirograf ori la mașina de scris).

Deși s-au efectuat mai multe prinderi în flagrant, în adunări iehoviste, prilej cu care s-au confiscat astfel de înscrisuri, nu reușeam să identificăm persoanele care se ocupau direct cu multiplicarea și difuzarea acestor materiale.

Cu fanatismul care îi caracterizează, iehoviștii refuzau să facă declarații sincere, susținînd că „au găsit hîrtiile pe cîmp" sau că le-ar fi fost „aruncate în curte". În cazul în care totuși aminteau vreun nume, era întotdeauna vorba de persoane decedate.

Materialele de propagandă iehovistă fuseseră confiscate în localități diferite, pe o arie de răspîndire destul de mare. Totuși, în urma unui studiu atent făcut asupra înscrisurilor, s-a stabilit că toate acestea proveneau de la o singură sursă.

În aceeași perioadă, atît organele inspectoratului nostru județean, cît și ale Direcției I au obținut informații din care reieșea că în nordul Transilvaniei ar exista un centru de multiplicare și de difuzare a materialelor reacționare, coordonat de membri ai sectei interzise „Martorii lui Iehova". Dar unde anume se afla acest centru ?

Ținînd cont de unele precedente de acest gen, am admis posibilitatea existenței acestui centru de multiplicat pe raza noastră de activitate și am inițiat imediat unele măsuri în vederea descoperirii lui. În acest sens, a fost instruită rețeaua informativă, indicîndu-i-se să ne semnaleze orice persoane pretabile la asemenea activități. S-a analizat apoi baza de lucru din problemă și au fost selecționate toate elementele cunoscute că au avut astfel de preocupări în urmă cu ani. Aceste persoane au fost luate în lucru activ. S-a conlucrat cu județele limitrofe, îndeosebi cu județele Sălaj și Cluj, cu care s-au făcut schimburi de informații privitoare la legăturile ce au apărut în zona lor de acțiune.

Printre elementele luate în lucru activ de organele noastre era și „Vestitoarea", o iehovistă fanatică, posesoare a unei mașini de scris. Cu ani în urmă, această femeie se îndeletnicise cu multiplicarea de materiale reacționare pe linia sectei din care făcea parte.

Din primele informații obținute în cadrul dosarului de urmărire informativă a rezultat că „Vestitoarea" era antrenată la activitate pe linia sectei, participînd la adunări clandestine. Mai reieșea că ar dispune de materiale cu conținut reacționar și că ar menține legături cu alte elemente semnalate cu activitate intensă în cadrul sectei.

Ca o legătură apropiată a acestei iehoviste a fost identificat un anume „Gusti", fost serv de circuit și fost condamnat pentru activitate dușmănoasă sectantă, semnalat că ar coordona acțiunile iehoviste pe raza cîtorva județe. În activitatea de difuzare a materialului, reieșea că „Gusti" folosește mai mult femei, cu unele dintre ele întîlnindu-se pe malul rîului Lăpuș, unde făceau schimb de materiale.

Pentru descoperirea locului de multiplicare și a căilor de aprovizionare cu înscrisuri reacționare, se impunea asigurarea acțiunii cu rețea informativă, care să dispună de posibilități în rîndul persoanelor din conducerea grupării — în ultimă instanță, pe lîngă „Gusti".

Recrutarea unui informator implica însă unele riscuri de deconspirare a acțiunii, pe de o parte, datorită fanatismului elementelor din grupare, pe de alta, datorită lipsei de experiență inerentă unui începător. Am ajuns astfel la concluzia că ar fi mai sigură și mai eficientă o infiltrare.

Analiza temeinică a situației operative ne-a făcut să ne oprim asupra informatoarei „Maria". Aceasta fusese folosită cu succes și în alte acțiuni, prilej cu care îi verificasem sinceritatea, constatînd totodată că dispune de calitățile necesare pentru îndeplinirea unor sarcini mai complicate. „Maria" nu îl cunoștea pe „Gusti", dar avea bune posibilități de informare pe lîngă „Paraschiva", care stabilisem că era un element de bază în activitatea grupării iehoviste urmărite. („Gusti" o utiliza pe Paraschiva" în activitatea de difuzare a materialelor de propagandă și pentru încasarea unor sume de bani la „fondul bunei speranțe".)

Am considerat că reușita infiltrării va fi facilitată și de preocuparea „Paraschivei" de a-i activiza pe unii iehoviști. Atît „Paraschiva" cît și „Maria" activaseră în gruparea condusă de „Tămășan" pînă în 1967, dată la care gruparea s-a destrămat, din cauza condamnării conducătorului ei la doi ani închisoare. După ispășirea pedepsei, „Tămășan" încetase activitatea, fiind de altfel și compromis datorită unor legături imorale. Avînd în vedere toate aceste considerente, s-a hotărît infiltrarea pe lîngă „Gusti" a informatoarei „Maria", prin intermediul „Paraschivei".

Faptic, infiltrarea s-a realizat astfel : Noi stabilisem că „Paraschiva" merge în fiecare zi de miercuri la tîrgul din comuna Copalnic-Mănăștiur. Am organizat în consecință unele întîlniri „întîmplătoare" între informatoare și „Paraschiva", la tîrgul din comuna respectivă. Cu ocazia acestor întîlniri, în baza instructajului care îi fusese făcut, informatoarea a început să-și amintească unele momente din activitatea sectantă comună sub îndrumarea lui „Tămășan". I-a vorbit apoi „Paraschivei" despre părerile unor iehoviști

care îl desconsideră pe „Tămășan" și pe alți conducători pentru că, „după ce și-au ispășit pedeapsa, au renunțat din teamă la activitate, iar unii au renunțat chiar la credință". Informatoarea s-a plîns că, din cauza atitudinii lui „Tămășan", care i-a fost îndrumător, în prezent trebuie să se rezume la citirea bibliei, fără să cunoască altă „învățătură".

Menționăm că la elaborarea acestui instructaj, am avut în vedere datele reale stabilite de organele noastre, atît în ce privește poziția lui „Tămășan" după ispășirea pedepsei, cît și preocuparea „Paraschivei" de a-i reactiviza pe unii membri ai fostei grupări. Această preocupare rezulta de fapt dintr-un plan mai larg al lui „Gusti", care încerca acum o reorganizare a grupării sectante.

Așa cum prevăzusem, „Paraschiva" a căutat s-o liniștească pe informatoare și, în cele din urmă, i-a destăinuit că nu toți foștii conducători ai sectei sînt „lași", că ea are legături cu unii care au fost, de asemenea, condamnați, dar care nu au renunțat la activitate. I-a mai confiat că ea primește și în prezent materiale și i-a oferit chiar cîteva „Mariei", pentru studiu, cu condiția de a păstra secretul și de a plăti contribuția la „fondul bunei speranțe". În baza instructajului, informatoarea a acceptat propunerea.

Astfel, prima fază a infiltrării se realizase : informatoarea era atrasă la studierea organizată a unor materiale iehoviste de propagandă, materiale pe care ni le prezenta pentru verificări.

După o anumită perioadă, „Maria" a fost dirijată să adopte o poziție de neîncredere asupra autenticității materialelor, relatîndu-i „Paraschivei" că circulă unele zvonuri printre „frați", potrivit cărora scrierile distribuite ca „hrană spirituală" nu ar fi „curate", că acestea ar proveni tocmai de la organele de securitate. Trebuie să spunem că această idee circulă realmente printre iehoviști. În consecință, informatoarea a arătat că ei nu i-ar conveni să contribuie cu bani în aceste condiții, socotind că ar fi „un păcat". Pentru a o convinge pe „Maria" că materialele pe care le primește spre studiu „sînt curate", „Paraschiva" a asigurat-o că acestea provin din surse sigure, direct de la centrala din S.U.A., și i-a promis informatoarei că o va duce la întîlniri cu persoane care o vor convinge de adevărul spuselor ei.

Nu mult timp după aceea, „Paraschiva" a invitat-o pe „Maria" la o adunare în satul Coaș, la care urmau să participe îndeosebi tineri și unde era așteptat să vină „un conducător pe țară pentru tineret". Deși acest conducător iehovist nu s-a prezentat la adunarea respectivă (din motive necunoscute), informatoarea a reușit să afle că el ar avea cam 24 de ani și că ar fi fost condamnat pentru refuzul de a-și satisface stagiul militar (Elementul în cauză nu a fost încă identificat.)

Oricum, neprezentarea celui așteptat însemnase pentru „Paraschiva" un eșec, pe care, desigur, l-am exploatat. Astfel, „Maria" a început să manifeste și mai multă neîncredere cu privire la veridicitatea materialelor primite spre studiu, făcînd referiri din nou la discuțiile ce se purtau între unii iehoviști pe seama faptului că „hrana lor spirituală" ar fi „necurată". Această poziție a determinat-o pe „Paraschiva" să o prezinte pe informatoare lui „Gusti", conducătorul grupării. În prealabil,

„Paraschiva" îi vorbise lui „Gusti" despre „Maria", prezentînd-o ca pe o persoană de încredere pentru organizația „Martorii lui Iehova", ca o persoană cu activitate îndelungată, care a rezistat „multor neplăceri". (Cu ani în urmă, informatoarea fusese „prinsă în flagrant", împreună cu „Paraschiva", în adunări iehoviste și „amendată".) Această descriere a contribuit la desăvîrșirea infiltrării. În scurt timp, „Maria" a reușit să cîștige încrederea lui „Gusti" și să stabilească date importante care au dus la finalizarea acțiunii prin depistarea și lichidarea centrului de multiplicare a materialelor reacționare ce erau difuzate în mai multe județe ale țării.

Informatoarea a stabilit că centrul de multiplicare funcționează la domiciliul unui oarecare „Mihnea", din satul Culcea, unde există o mașină de scris și un șapirograf improvizat, la care lucrează acel „Mihnea", familia sa, uneori și fiul „Paraschivei", în vîrstă de 19 ani. Cel din urmă era folosit și pentru difuzarea materialelor, în județul Maramureș. Pentru județele Cluj și Sălaj era utilizat un alt iehovist, „Tudorel", domiciliat în județul Sălaj.

Informatoarea a precizat că a fost ales „Mihnea", deoarece acesta avusese un rol periferic în cadrul sectei și există astfel garanția că el nu este în atenția organelor de securitate. „Maria" a mai stabilit că „Mihnea" prezenta încredere deplină, pentru iehoviști, datorită fanatismului excesiv de care dă dovadă în însușirea și respectarea dogmelor sectei.

Avînd în vedere măsurile care urmau să fie luate, s-a trecut la verificarea informațiilor pe care le furnizase „Maria". Astfel, fiul „Paraschivei" a fost pus în filaj și s-a stabilit că el s-a întîlnit într-adevăr cu o legătură căreia i-a înmînat materiale iehoviste de propagandă. Întîlnirea a fost fotografiată (foto 1), instrumentîndu-se acte premergătoare, conform art. 224 C. pr. pen.

Foto 1

S-au organizat, de asemenea, unele posturi de pîndă pentru a supraveghea domiciliul lui „Mihnea". S-a constatat că geamurile locuinței sînt permanent camuflate. După fiecare intrare și ieșire a vreunei persoane din locuință, cineva din interior închidea ușa cu cheia. Față de cei din jur, „Mihnea" motiva camuflajul prin aceea că, fiind bolnav, e nevoit să facă băi periodice. Își amenajase

în acest scop, în locuință, și o cadă din lemn, în care uneori punea apă în văzul vecinilor.

Pentru a ne edifica asupra interiorului locuinței, am organizat o echipă de „coșari" care au verificat mai multe case, printre care și pe aceea ocupată de „Mihnea". Echipa a fost formată din șeful secției locale hornărit și din doi ofițeri, dintre care unul s-a deghizat în coșar.

Față de șeful secției hornărit, acțiunea a fost legendată, spunîndu-i-se că se caută produse sustrase de la C.A.P. (existau chiar semnalări de acest gen), iar față de cetățenii verificați, acțiunea a fost legendată prin exercitarea unui control, asupra modului cum se achită coșarii locali de atribuțiile pe care le au. Astfel de controale mai fuseseră făcute.

Unul dintre ofițerii plasați în echipă a sesizat în podul casei lui „Mihnea" o valiză închisă și mai multe ustensile mînjite cu vopsea violetă (identică cu aceea folosită la șapirograf).

În baza acestor indicații, am conchis că materialele furnizate de informatoarea „Maria" privind existența centrului de multiplicare în casa lui „Mihnea" se verifică, și ca atare am procedat la efectuarea unei descinderi, sub acoperirea organelor de miliție, care „dispuneau de o reclamație privind un furt de cereale de la C.A.P."

Cu ocazia descinderii, la domiciliul lui „Mihnea" s-au găsit : un șapirograf improvizat (dosit în șură între pănușei — foto 2) ; glicerină și alte substanțe folosite la prepararea tușului pentru multiplicat ; o mașină de scris folosită tot pentru multiplicare ; peste 200 de reviste cu conținut reacționar, multiplicate sau pregătite în vederea multiplicării, unele dosite într-o cutie din lemn special

Foto 2

confecționată în acest scop ; niște indigouri speciale pentru multiplicat, provenite din Occident ; circa 5 000 coli de hîrtie și mai multe caiete, pregătite pentru a le folosi în vederea multiplicării.

În baza acestor materiale, organele noastre au început urmărirea penală asupra grupului de elemente.

Din primele cercetări, „Mihnea" a

recunoscut că și-a desfășurat activitatea din însărcinarea lui „Gusti". El ne-a confirmat că „Vestitoarea", simțindu-se în atenția organelor noastre, a renunțat la activitatea de multiplicare. Se înțelesese însă cu el că va depune mașina de scris pe care o poseda la „Consignația" Baia-Mare, de unde „Mihnea" o cumpărase imediat, fără a-și indica numele real.

Pentru a lăsa impresia organelor de securitate că grupul a renunțat la activitatea de multiplicare, „Vestitoarea" încălcase chiar anumite precepte caracteristice iehoviștilor fanatici. (Ea începuse adică să se farde ze, își cumpărase televizor, mergea la cinematograf.)

„Mihnea" a mai declarat că învățase și se perfecționase singur în activitatea de multiplicare a materialelor, folosind în acest scop mașina de scris și șapirograful improvizat, construit de el, în baza instrucțiunilor scrise, primite de la „Gusti".

S-au efectuat percheziții și la alte legături ale urmăriților, printre care la „Tudorel" din județul Sălaj, unde s-au găsit, de asemenea, materiale multiplicate de „Mihnea".

Din analiza retrospectivă a acestui caz, rezultă că **elementele conducătoare ale sectei „Martorii lui Iehova" manifestă o grijă deosebită pentru persoanele pe care le aleg să desfășoare activitate de multiplicare și de difuzare a materialelor de propagandă, recurgînd în acest sens la iehoviști dintre cei mai fanatici, de regulă necunoscuți de organele noastre cu activitate deosebită** (cum au fost „Mihnea" sau „Tudorel", care, cu ocazia cercetării penale, au refuzat să indice alte persoane cu care au activat împreună, afirmînd deschis că „nu le permite credința să trădeze").

Acest fanatism noi l-am exploatat pentru scoaterea informatoarei „Maria" din acțiune, știind, din relatările ei, că nici „Paraschiva" nu o va indica. Pe de altă parte, începînd cercetările de la prinderea în flagrant, realizată la „Mihnea", în satul Culcea, la o distanță de peste 80 km de domiciliul informatoarei, am creat impresia că cei în cauză au fost descoperiți datorită vigilenței unor cetățeni din apropierea lui „Mihnea" și datorită „trădării altor iehoviști (cu care s-au făcut unele confruntări).

Au mai rezultat o serie de aspecte privind modul cum sînt instruiți iehoviștii să se ferească de mijloacele speciale. Am descoperit astfel indicații scrise, în care se vorbește de emiții scrise, în care se vorbește de emițătoare minuscule (cu performanțe exagerate). Am constatat însă că în tot timpul urmăririi iehoviștilor, de multe ori, ei se comportau ca atare manifestînd o prudență deosebită.

Reușita acestei acțiuni a dovedit încă o dată că rețeaua informativă rămîne mijlocul de bază al muncii de securitate — fără de care nu s-ar fi putut realiza identificarea centrului iehovist de multiplicare.

Maior Teodor GHIȘA

doi „studenți" și confesiunile unui călugăr

În rîndurile ce urmează, vom relata pe scurt măsurile ce au fost întreprinse de Inspectoratul județean Neamț pentru demascarea activității ostile desfășurate de un element aflat încă sub influența ideilor organizației legionare, la care cel în cauză aderase în tinerețe.

O bună perioadă de timp, „Călugărul" (așa îl numisem pe urmăritul nostru) reușise să-și ascundă adevărata față și preocupările mai puțin ortodoxe, pozînd într-o persoană mistică. Cum însă omul acesta se retrăsese de mai mulți ani într-o mănăstire, misticismul părea o stare sufletească pe deplin explicabilă. În plus, cu ocazia unor discuții pe care le-am purtat cu el, înainte de a pleca într-o vizită peste hotare, „Călugărul" a adoptat aparent o poziție foarte deschisă, foarte patriotică.

Cu prilejul întoarcerii sale din călătorie — unde fusese însoțit de o sursă a organelor noastre — am constatat însă că urmăritul este nesincer față de noi.

Astfel, contrar paradei de patriotism pe care o făcuse la plecarea din țară, am aflat că pe timpul vizitei pe care a făcut-o unor cunoscuți din străinătate, „Călugărul" a primit, printre altele, și cărți cu conținut mistic, unele reviste intitulate „hrana duhovnicească", toate cu un vădit caracter de propagandă anticomunistă. Despre toate aceste publicații nu ne-a spus nimic, deși am discutat cu el amănunțit.

Se înțelege că în acest stadiu, cu toate datele concludente rezultate, ar fi fost inoportună demascarea. O asemenea măsură ar fi dus la deconspirarea sursei noastre, față de care obiectivul își exprimase anterior părerea că „nu ar fi cazul să mai cunoască și alte persoane despre conținutul acestor publicații".

S-a apreciat oportun a se acționa deocamdată mai ofensiv, în direcția descifrării și elucidării scopurilor urmăritului nostru, reconsiderîndu-ne în același timp și poziția asupra informațiilor obținute de noi anterior, cu privire la unele preocupări literare ale „Călugărului". Ne-am propus, de asemenea, să stabilim în ce măsură urmăritul caută să intre în contact cu turiștii străini, pe care se oferea să-i găzduiască sau să-i însoțească la mănăstire.

Măsurile noastre, deși am recurs și la unele marșrutizări, nu au dat rezultatele scontate. Obiectivul continua să se situeze pe o poziție prudentă, să-și ascundă adevăratele preocupări, regizîndu-și cu grijă fiecare gest în fața românilor cu care venea în contact. Dintre informatori, singurul care continua să ne furnizeze informații interesante, era cel care îl însoțise pe urmărit în străinătate.

Pentru a verifica aceste informații și a pregăti finalizarea urmăririi informative, s-a organizat o percheziție secretă la locuința „Călugărului". Cu acel prilej s-au găsit și s-au fotocopiat revistele cu conținut anticomunist aduse din străinătate, precum și ciornele unui manuscris intitulat „Pildele părinților". Pasaje întregi din această lucrare cuprindeau aspecte denigratoare la adresa comunismului.

Pătrunderea la domiciliul „Călugărului" am folosit-o și pentru punerea în practică a unor măsuri speciale, prevăzute mai de mult, prin care am asigurat controlarea naturii relațiilor cu cetățenii străini, pe care urmăritul obișnuia să-i găzduiască.

Aceste măsuri și-au dovedit eficacitatea, verificîndu-ne presupunerile anterioare. În contact cu cetățenii străini, „Călugărul" se situa pe poziții ostile orînduirii noastre socialiste, dezvoltînd parțial ideile din manuscrisul pe care îl fotocopiasem.

Gravitatea faptelor acestui individ ne obliga la întreprinderea unor măsuri de curmare a activității sale. Trebuia evitat însă complet riscul deconspirării unui informator bun, care în ultimă instanță ne pusese pe urmele elementului în cauză.

De aceea, s-a elaborat un plan cu măsuri combinative, care garanta și scoaterea informatorului din acțiune. Pentru executarea acestor sarcini, au fost instruiți doi ofițeri tineri, dar care dovediseră pasiune și suficientă experiență în munca de securitate.

Cei doi cunoșteau bine limba franceză așa că li s-au încredințat două pașapoarte și un turism cu număr străin și astfel și-au făcut apariția în zona mănăstirii unde se afla obiectivul. Au reușit să intre în legătură cu acesta fără dificultate.

Așa cum era și de așteptat, „Călugărul" s-a convins mai întîi că are de-a face cu niște studenți veniți din

Franța. După aceasta și numai în prezența celor doi, a devenit foarte volubil, a început să le debiteze tot felul de informații, oferindu-se, ca de obicei, să-i însoțească la vizitarea obiectivelor turistice din împrejurimi.

A insistat apoi să le ofere găzduire. Și le-a oferit chiar, fără a anunța pe nimeni despre acest fapt. În discuțiile purtate cu „străinii", a continuat să se erijeze într-o persoană bine informată, să denigreze unele realizări din țara noastră, acuzînd că în România nu ar exista libertate etc.

„Studenții" au ascultat cu atenție la început cele confiate de „Călugărul". Apoi au început să-și arate oarecum mirarea cu privire la cele afirmate, explicînd că, în străinătate, ei au avut prilejul să citească multe lucruri elogioase despre România, că un profesor universitar francez le-a vorbit în termeni călduroși despre realitățile din țara pe care o vizitează acum. „Călugărul" a obiectat imediat, încercînd să-i convingă că, deși ziarele din Occident prezintă uneori într-o lumină favorabilă România, aceasta s-ar face „sub influența comunismului mondial". Apoi le-a arătat și revistele aduse din străinătate, le-a vorbit că numai acolo ar exista cu adevărat libertate, le-a mărturisit că el a început să lucreze la un manuscris pe care îl va publica în exterior, deoarece în țară nu ar fi pe placul comuniștilor ș.a.

Lucrurile erau clare acum, misiunea celor doi încheiată. Ei s-au despărțit de amabilul lor însoțitor, „pentru a pleca mai departe prin țară".

În continuare, derulîndu-se măsurile stabilite prin planul combinativ, s-a lansat ideea că „studenții" de fapt nu sînt străini, ci niște persoane „certate cu legea", care furaseră mașina unui turist francez și care, pentru faptele lor, au fost reținuți și cercetați.

„Călugărul" a fost chemat și pus în fața „relatărilor făcute de cei doi studenți" cu privire la confesiunile sale, cît timp fusese în contact cu ei. Următorul și-a recunoscut vinovăția, făcînd declarații și cu privire la alte fapte similare comise anterior, cît și la preocupările literare și la intențiile sale.

Cazul a prilejuit un moment de analiză a situației din celelalte obiective, în ideea prevenirii intrării în contact cu străinii a unor elemente neloiale, cunoscute cu antecedente, care prin faptele lor ar putea prejudicia interesele statului nostru.

Locotenent-colonel Aurel MIHALCEA

OPERAȚIA „gorunul"

... 7 mai 1973, orele 18,00.

Un autobuz care transportă o brigadă cu 37 deținuți recidiviști, de la un punct de lucru, se deplasează cu viteză moderată pe șoseaua județeană Pitești - Cîmpulung, în direcția spre Cîmpulung. Subofițerul de penitenciare, șeful brigăzii, stă în față lîngă șofer cu care mai schimbă cîte o vorbă; militarii în termen plasați în față și în spate discută și ei și fac cîte o glumă, ca să mai treacă vremea în această misiune cotidiană, monotonă, de rutină. Nici unii nici alții nu se gîndeau probabil la ceea ce, logic, putea să se întîmple într-o asemenea situație și, de fapt, s-a și întîmplat.

... Orele 18,14. Cîțiva deținuți schimbă între ei priviri cu înțeles, cu sensul că sînt gata de acțiune.

... Orele 18,15. Autobuzul se află în dreptul km 5+100, zonă în afara localității, cu teren frămîntat și acoperiri. Doisprezece deținuți dezlănțuie fulgerător atacul asupra cadrelor și militarilor în termen, utilizînd două cuțite și o bucată de lanț de 0,60 m. Ceilalți deținuți nu acționează dar nici nu intervin pentru neutralizarea atacurilor, adoptînd o atitudine de solidaritate mută și pasivă cu aceștia, în afara oricărei răspunderi penale.

Pentru moment, după o scurtă încăierare, în care subofițerul de penitenciare și unii dintre soldați sînt răniți cu lovituri de cuțit, atacatorii reușesc să neutralizeze paza. Autobuzul este oprit. Dar planul de a se deplasa mai departe tot cu autobuzul, condus de unul dintre atacatori, nu izbutește. Motorul nu mai poate fi pornit. În aceste condiții, spărgînd un geam lateral și forțînd ușa din spate, 11 deținuți încearcă să evadeze, ducînd cu ei două pistoale-mitralieră cu două încărcătoare și cele două pumnale.

Plutonierul de penitenciare Paraschiv Pavel, caporalul Paraschiv Gheorghe și soldații Trușcă Vasile, Bîrsa Constantin, Dîrvaru Nicolae și Mănescu Ion, deși unii dintre ei răniți grav în încăierare, au acționat

imediat pornind pe urmele deținuților evadați, utilizînd cu prudență mijloacele de foc ce le mai rămăsese. Ca urmare, la numai 200 m de locul atacului au fost imobilizați doi dintre deținuți care au fost răniți prin împușcare, cu care ocazie s-au recuperat : un pistol mitralieră și un încărcător. Curind, nu departe de aici, a fost recuperat și al doilea pistol-mitralieră, abandonat de către cei evadați.

Urmăritorilor li s-au alăturat apoi plutonierul de penitenciare Lică Marin și plutonierul de miliție Manea Nicolae — agent de circulație, aflat pe traseu, care s-au angajat pe loc în acțiune. Echipa a mai fost sprijinită și de Sofica Gheorghe, șofer la Consiliul popular județean Argeș.

Între timp, Inspectoratul județean Argeș al Ministerului de Interne fusese înștiințat prin radio de către plutonierul de miliție Manea Nicolae de la circulație asupra evenimentului. În consecință, s-a raportat ierarhic pe linie de partid și profesională și s-a dispus de urgență mobilizarea aparatului județean de securitate, miliție, penitenciare și trupe. Printre măsurile imediate au fost : 1) închiderea și blocarea unei zone delimitate, a cărei întindere s-a stabilit avîndu-se în vedere posibilitățile maxime de deplasare ale evadaților și 2) cercetarea evadaților capturați pentru a se cunoaște planul și intențiile celorlalți și a se dirija în mod corespunzător forțele de urmărire. Perseverența echipei de urmărire, astfel întărită, s-a soldat cu capturarea a încă trei evadați în apropiere de locul evadării.

Într-un interval de numai cîteva ore au fost dislocate și au intrat în dispozitiv unități ale trupelor de securitate din Cîmpulung-Muscel și Slatina, iar cu sprijinul organelor de partid au fost mobilizați muncitori din gărzile patriotice, pădurari, vînători, localnici din zonă. Totodată s-a intensificat munca informativă și de investigare, menită să ne semnaleze prezența și direcția de deplasare a celor urmăriți.

Ca urmare a aplicării cu operativitate a tuturor acestor măsuri, în aceeași zi au fost capturați zece dintre cei unsprezece evadați. Pentru prinderea celui de-al unsprezecelea au fost luate măsuri de urmărire informativă. În aceași zi, el a fost arestat.

Din acțiunile întreprinse în cadrul operațiunii „Gorunul", de capturare a deținuților evadați, se pot desprinde unele concluzii după cum urmează :

— s-a acționat cu operativitate, reușindu-se ca într-un termen foarte scurt să fie mobilizate toate forțele posibile ;

— planul de acțiune s-a realizat din mișcare și succesiv, făcîndu-se permanent manevre de forțe și mijloace în raport de informațiile primite ;

— s-au mobilizat cu rapiditate toate elementele posibile de sprijin din rîndul populației (componenți ai gărzilor patriotice, vînători, pădurari și alți cetățeni din zonă) ;

— încă din primele ore s-au cules și s-au transmis informații care au permis dirijarea forțelor pentru capturarea evadaților ;

— s-au folosit judicios mijloacele tehnice și mașinile de transport și luptă, stațiile de radio, cîinii de serviciu ;

— pe măsura capturării evadaților s-a desfășurat succesiv ancheta celor prinși și transmiterea către grupul operativ a datelor reieșite ;

— s-a realizat o cooperare strînsă și eficientă între forțele participante : securitate, miliție, trupe, penitenciare ;

— deși s-a acționat într-o zonă foarte întinsă cu teren frămîntat și acoperit, pe timp de zi și de noapte, fiind angajate peste 2 000 de guri de foc, nu s-a înregistrat nici un caz de accidentare mortală, iar mijloacele tehnice și de luptă din dotare au funcționat ireproșabil.

Din prima analiză întreprinsă pe marginea evenimentului, s-au desprins cîteva constatări utile credem și pentru alte județe. Iată-le :

— Secția de deținere „Colibași" a penitenciarului Pitești asigură forța de muncă specială pe un șantier de la platforma petro-chimică în baza unui contract încheiat cu Ministerul Construcțiilor Industriale, care în calitate de beneficiar este obligat să asigure mijloacele pentru transportul deținuților pe un traseu de 24 km. Drumul de la secția de deținere la punctul de lucru, urmează șoseaua națională și traversează orașul Pitești prin centru. Așadar, transportul deținuților (recidiviști !) se face pe distanțe mari, cu mijloace de transport obișnuite traversînd zone diferite foarte aglomerate (în centrul orașului) sau zone cu acoperiri vegetale în afara localităților ;

— beneficiarul nu asigură totdeauna numărul necesar de mijloace de transport, uneori punînd la dispoziția locului de deținere mașini necorespunzătoare ;

— locul de deținere nu dispune de mijloace auto pentru a supraveghea siguranța coloanei de deținuți pe timpul deplasării și a interveni la nevoie ;

— pe unele puncte de lucru se muncește în condiții necorespunzătoare — beneficiarii neasigurînd condițiile de lucru stabilite inițial prin contract. Se lucrează cu un număr mare de civili, care vin în contact nemijlocit cu deținuții, pe suprafețe foarte întinse, fără a exista posibilitatea de a fi supravegheați în mod corespunzător ;

— nici în camerele de deținere și nici în detașamentele de muncă ale deținuților nu a existat o suficientă acoperire informativă. În brigada nr. 14 cu 37 deținuți din care s-a produs evadarea a existat un singur informator ale cărui informații cu privire la izolarea grupului de restul detașamentului și comportarea suspectă a unora dintre evadați nu au fost verificate cu operativitate de către comandantul secției de deținere ;

— ofițerul de contrainformații nu a acoperit informativ brigada respectivă, unde nu avea nici un informator, neexistînd nici elemente suspecte pe linie de securitate.

Pentru a se preîntîmpina pe viitor asemenea evenimente, am propus ca procesul condamnaților să se realizeze în secția de deținere din care fac parte, în prezența tuturor celorlalți condamnați, iar concluziile să fie prelucrate ulterior cu toate cadrele de penitenciare. După părerea noastră e necesar să se revadă cu mai multă severitate modul în care unii beneficiari ai forței de muncă specială își respectă obligațiile contractuale precum și dotarea subunităților care asigură escortarea deținuților.

Punctul nevralgic al problemei considerăm însă că rămîne munca contrainformativă, care va trebui intensificată în penitenciare, spre a se cunoaște din timp orice intenții dușmănoase puse la cale de elementele aflate în detenție.

Colonel Gheorghe MINCU

Ce „lovitură de teatru" se pregătea la Batoş ?

La sfîrşitul lunii aprilie 1972, comunitatea germană din localitatea austriacă Saksenheim a trimis conducerii Căminului cultural din Batoş, judeţul Mureş, o scrisoare, prin care invita echipa teatrală săsească a comunei să prezinte acolo o piesă de teatru. Invitaţia era motivată de faptul că la Saksenheim urma să se sărbătorească un deceniu de la înfiinţarea căminului cultural local.

De la început ne-a părut suspect faptul că invitaţia se referea nominal la fiecare membru al respectivei echipe de teatru. Am presupus că, iniţial, se stabiliseră persoanele care să fie invitate, după care, pentru a crea motivul invitaţiei nominale, acestea au fost incluse în echipa de teatru.

Încercînd să elucidăm scopul real al chemării, am aflat că Saksenheimul este locuit exclusiv de saşi plecaţi din comuna Batoş şi din localităţile învecinate, care s-au stabilit acolo, unii legal, alţii ilegal. Din informaţiile culese a rezultat că mulţi dintre aceştia, avînd rude în Batoş, făcuseră mai multe vizite la noi în ţară. În anul 1970, cu prilejul unei astfel de vizite, primarul din Saksenheim a contactat pe directorul căminului cultural şi pe regizoarea piesei care urma a fi prezentată, obţinînd de la ei date despre cei care figurau acum ca invitaţi.

Sub pretextul pregătirii contrainformative pentru perioada vizitei în Austria, i-am contactat şi noi pe director şi pe regizoare. Directorul căminului cultural a evitat să ne spună ceva despre cele discutate cu

primarul din Saksenheim, însă regizoarea ne-a dat relaţii care ne-au confirmat indirect ipotezele.

Verificîndu-i pe membrii echipei de teatru din Batoş în evidenţele compartimentului de paşapoarte, s-a stabilit că mai mult de jumătate dintre ei aveau depuse cereri de plecare definitivă în Austria sau R.F. Germania.

Din investigaţiile ulterioare a rezultat că şi ceilalţi actori amatori se pregătiseră să facă cereri de plecare definitivă în aceste ţări. Nu înaintaseră asemenea cereri doar pentru că aşteptau să vadă cum se vor rezolva solicitările celor din prima categorie. S-a mai constatat că unii dintre membrii echipei teatrale erau urmăriţi de organele de miliţie pentru infracţiuni de drept comun, iar alţii erau elemente cu un profil moral necorespunzător.

Încă de la primirea invitaţiei, grupul fusese încadrat informativ. Datele obţinute ilustrau faptul că o parte dintre cei ce urmau să facă deplasarea începuseră deja pregătirile pentru rămînerea definitivă în Austria.

Devenise clar ce „lovitură de teatru" se pregătea la Batoş !

Se punea acum problema modalităţii de împiedicare a plecării grupului în Austria. Avizarea negativă de către organele noastre ar fi creat o stare de spirit nefavorabilă, ar fi favorizat o propagandă ostilă ţării noastre, făcută de către unele elemente din Austria.

De aceea, conducerea inspectoratului a hotărît ca, pentru împiedicarea plecării grupului, să se acţioneze acoperit, prin alte organe.

În acest scop, am apelat la persoane de încredere din cadrul Consiliului Culturii şi Educaţiei Socialiste şi din Centrul judeţean de îndrumare a creaţiei populare şi a mişcării artistice de masă, care erau însărcinate cu pregătirea programului artistic al acestui grup.

Cei în cauză au asistat de mai multe ori la repetiţiile piesei de teatru şi au scos în evidenţă de fiecare dată neajunsuri serioase — altminteri reale — în ceea ce priveşte nivelul de interpretare. Pe parcurs, la indicaţia noastră, ei au şi precizat că, în cazul în care piesa nu va fi pregătită corespunzător, este problematică plecarea grupului în străinătate. Actorilor amatori li s-a explicat că prezentarea piesei la un nivel artistic scăzut ar da prilejul să se facă aprecieri nefavorabile la adresa ţării noastre.

În final, cu cîteva zile înainte de data plecării, tot la sugestia noastră, Consiliul Culturii şi Educaţiei Socialiste a constituit o comisie care să aprecieze dacă piesa corespunde exigenţelor necesare pentru a fi prezentată în străinătate. Avizul acestei comisii a fost negativ şi astfel plecarea a fost anulată.

Aceasta fiind situaţia, li s-a comunicat celor din Austria că, întrucît au trimis invitaţia prea tîrziu, nu a existat timpul necesar pentru pregătirea spectacolului şi ca atare, cu regret, artiştii amatori din Batoş nu pot participa la sărbătorirea celei de-a zecea aniversări a Căminului cultural din Saksenheim.

Maior Ioan MOLDOVAN

CROCHIURI

Confruntare

Marian Brădeanu este ofiţerul pentru care discuţiile despre propria persoană nu sînt acceptate cu uşurinţă. Nu pentru că nu ar avea ce să spună din viaţa sau din activitatea sa ca ofiţer de securitate. Dimpotrivă. În cei şaisprezece ani de cînd lucrează în Ministerul de Interne a participat la nenumărate acţiuni, a trăit momente unice, pline de inedit, de satisfacţie. Să povestească infinitatea de imagini văzute şi nopţile fără somn, acele nopţi cu ochii larg deschişi spre necunoscut, să povestească tot ce a fost, tot ce a făcut ar însemna, fără exagerare, zeci, sute, poate mii de ore de discuţie. Pentru că, aşa cum se ştie, timpul, acest atribut definitoriu al omului, se reconstituie sub forma sublimă a aducerilor aminte. Şi apoi maiorul Marian Brădeanu nu este un causeur. Face parte dintre acele promoţii de ofiţeri chemaţi în securitate din fabrici, din uzine, de pe ogoare, dintre acei care au învăţat alfabetul profesiei „din mers", într-o vreme cînd anii de experienţă pentru aparatul nostru se numărau pe degetele de la o mînă.

În cadrul Inspectoratului judeţean Neamţ al Ministerului de Interne, maiorul Marian Brădeanu este foarte cunoscut. Şi asta nu numai datorită faptului că este un iscusit lucrător, membru al Comitetului de partid din inspectorat şi secretar al organizaţiei de partid pentru securitate, ci în primul rînd pentru că este omul care are darul apropierii de oameni, omul caracterizat prin elan dar şi chibzuinţă, prin generozitate şi spirit de iniţiativă. Mi s-a spus că este ofiţerul care caută continuu noul şi îşi confruntă ideile acolo unde este nevoie de acţiune şi maturitate. Cazurile finalizate de-a lungul anilor ca şi cele rezolvate în ultima vreme, stau mărturie.

L-am rugat să-mi relateze succint o combinaţie pe care a folosit-o într-o acţiune mai recentă şi iată relatarea sa:

„De mai multă vreme ne dădea de furcă o grupare sectantă din oraş, cu ramificaţii în alte judeţe, cu legături chiar în rîndul conducerii pe ţară a sectei. Toate mijloacele şi metodele pe care le folosisem se dovediseră, în cazul respectiv, ineficiente. Bazîndu-ne pe faptul că printre membrii grupării era răspîndită ideea potrivit căreia cineva din anturaj ar fi informatorul nostru, am supus aprobării conducerii profesionale planul unei combinaţii. Planul a fost acceptat şi am trecut la aplicarea lui. Din gruparea sectantă, am chemat la sediul inspectoratului pe numitele: „Ana" şi „Nela", prietene foarte bune. Am aranjat ca sosirea lor la inspectorat să aibă loc în aceeaşi zi, dar la ore diferite. Conform planului, prima a venit „Ana", cea mai fanatică din grupare. A fost introdusă în camera de audienţe unde se afla un ofiţer de-al nostru. A început o conversaţie banală. La scurt timp, a venit şi „Nela". La intrarea acesteia în camera de audienţe, ofiţerul, care se „întreţinea" cu „Ana", a ieşit, lăsînd uşa întredeschisă, pentru a-i face „observaţie" subofiţerului că a fost deranjat tocmai cînd avea o discuţie „foarte importantă". Între „Ana" şi „Nela" a avut loc o confruntare, soldată cu un schimb violent de cuvinte. Ce se întîmplase? În cameră se afla o masă cu două scaune. Pe masă se găseau două pahare cu coniac, umplute pe jumătate, o scrumieră cu două ţigări aprinse, două ceşti cu cafea. Dintr-un colţ al camerei, din spatele unui cuier răzbăteau nişte melodii de muzică uşoară. Aceasta era ambianţa în care a fost găsită „Ana", iar atunci cînd am luat-o pe „Nela" să ne dea o declaraţie în legătură cu activitatea pe care o desfăşoară în cadrul sectei, ea ne-a spus că acum ştie cine vine la noi şi ne informează!

Este lesne de înţeles ce a urmat. „Nela" a relatat cele văzute membrilor sectei. Aceştia, la rîndul lor, au început să o evite nu numai pe „Ana", dar şi pe „Nela", deoarece s-a tras concluzia că şi aceasta ar putea fi informatoarea organelor noastre. Altfel, ce ar fi căutat la securitate?

A fost o combinaţie simplă, dar cu efectele scontate de noi".

Disimulare

„Dacă C.M. a mai fost în atenţia organelor noastre? Da, în urmă cu mai mulţi ani. Atunci însă acţiunea a fost închisă. Materialele informative nu se confirmau. La locul de muncă, C.M. avea o comportare ireproşabilă, obligaţiile de serviciu şi le îndeplinea conştiincios, după aprecierea şefilor lui, chiar exemplar.

Mă întrebaţi dacă trecerea anilor poate să schimbe în aşa măsură un fost legionar ca C.M.? De ce nu? au mai fost cazuri. Ce-i drept, nu prea multe. În ce îl priveşte pe C.M. ... Dar mai bine să vă relatez cum s-au petrecut lucrurile:

Într-o zi primesc o notă informativă. Reieşea că, la birou, C.M. face unele însemnări într-un carneţel, pe care îl poartă cu sine. De la informatorul „Nicu" ştiiam că C.M. are preocupări literare.

M-am hotărît să revăd tot materialul informativ, să-l analizez în

detaliu. Acest lucru mi-a luat suficient timp, însă am reușit să alcătuiesc un plan de acțiune, bine argumentat, pe care l-am prezentat conducerii.

Ce a urmat? Cu toate măsurile întreprinse, atît prin rețeaua informativă cît și prin folosirea unei game variate de mijloace specifice muncii, rezultatul a fost negativ. Din nou se dovedea că obiectivul ar fi un element loial regimului nostru, corect la serviciu și în societate. Ce să fac? Am reanalizat acțiunea. Mi-au atras atenția cîteva ciudățenii ale lui C.M., că duce o viață retrasă, aproape solitară, că dovedea o grijă deosebită pentru un carnețel cu însemnări, că e timid, chiar fricos, că nu primește vizite.

Ce-ar fi să-i fac o vizită inopinată la domiciliu?

Și m-am dus. L-am găsit singur, într-un decor vădit neprimitor. Cînd i-am spus cine sînt, s-a retras descumpănit către fundul camerei, căutînd parcă un punct de sprijin ireal. Lîngă pat a încercat să împingă cu piciorul un colț de valiză, spre a-l ascunde vederii. M-am prefăcut că nu-l observ. Și i-am cerut să-mi arate carnețelul cu însemnări. În timp ce îl răsfoiam, i-am precizat că nu are rost să ne ascundă nimic, deoarece știm totul despre preocupările lui. Cuvintele mele parcă au avut efectul unui trăsnet. Sprijinindu-se de marginea patului, a scos valiza pe care doar cu cîteva minute mai înainte căutase să o ascundă. A pus-o pe masă. Apoi s-a retras cuprins de o spaimă rece. Tremurînd tot, a spus doar atît: „M-ați prins!"

Cînd s-a aflat la întreprindere despre adevăratele preocupări ale lui C.M., nimănui nu-i venea să creadă. Caietele și carnețelele din valiză pline cu însemnări despre mișcarea legionară, considerațiile dușmănoase la adresa politicii partidului și statului nostru, toate acestea ne-au reliefat încă o dată duplicitarismul foștilor legionari.

Și nu întîmplător am ales incinta întreprinderii, colectivul de muncă drept cadru al acțiunii de avertizare a lui C.M."

Acest caz poate însemna o proiecție asupra modului în care lucrează maiorul Grigore Crăciun de la Inspectoratul județean Suceava. Sau o ipostază revelatoare, fără pretenția cronologiei și ierarhizării. Optimist, fără prejudecăți, pentru ofițerul Grigore Crăciun fiecare lucrare reprezintă o laborioasă activitate de informare și clarificare, îi este caracteristică străduința de a alege ipoteze și soluții chibzuite, bine gîndite. Este ofițerul care trăiește bucuria profesiei.

Deși are o apreciabilă experiență profesională și un însemnat capital de cunoștințe, învață continuu. Și acumulările nu se pierd în van. Anual, cu pricepere și generozitate, maiorul Grigore Crăciun risipește din „zestrea" sa viitorilor ofițeri de securitate. Pînă în prezent a avut în practică un număr de șapte elevi. Cu simplitate și dăruire i-a ajutat să desprindă dintr-un caz, dintr-un fapt, dintr-o discuție esențialul de accesoriu, i-a învățat să vadă dincolo de aparențe, să pătrundă esența profesiei de ofițer de securitate. Și trebuie să spunem că nu s-a străduit în zadar. Foștii elevi practicanți ai maiorului Grigore Crăciun sînt astăzi, în diferite colțuri ale țării, cadre de nădejde. Poate că le-a insuflat și lor taina trăirii profesiei.

Căpitan Vasile MIHĂILĂ

PROGRAMUL „EPILOG"

Unde căutăm materiale de propagandă legionară?

Practica ultimilor ani a activității organelor de securitate a dovedit că — în ciuda unor păreri liniștitoare — ideologia legionară nu și-a epuizat resursele sub aspect spiritual, că ea mai persistă încă, concretizată în multe lucrări cu caracter fascist, de cele mai multe ori ascunse, dar nu de puține ori existente în diferite locuri accesibile publicului larg. Căutînd explicații acestui fenomen, una ar fi numărul mare în care această literatură a fost multiplicată în timpul guvernării legionare. Explicația nu este însă de natură să convingă de ce, în prezent, în țara noastră mai pot exista asemenea cărți și broșuri. Este mai degrabă consecința unei insuficiente atenții acordate pînă acum de organele de securitate acestei probleme.

Unii cititori știu despre descoperirea unei însemnate cantități de maculatură fascistă nu într-o formidabilă și greu de identificat ascunzătoare, ci în biblioteca Facultății de istorie din Sibiu. Mai puțini știu însă că acest adevărat depozit nu a fost descoperit cu ajutorul rețelei informative, existentă desigur, atît pe linie legionară, cît și pe linie de învățămînt, ci datorită sesizării soției unui ofițer. Cu ocazia verificării fondului de cărți, au fost identificate mii de lucrări cu un profund caracter fascist, semnate de autori români sau italieni, editate în țară sau străinătate.

Nume de tristă amintire și cărți cu titluri izbitoare *) ar fi trebuit să atragă atenția rețelei informative. Grav este faptul că asemenea tipărituri s-au odihnit ani în șir în rafturile unei biblioteci, la îndemîna publicului studios. Mai mult, un asistent s-a folosit de asemenea materiale, documentîndu-se pentru elaborarea unor articole, care apoi au fost publicate în revista „Steaua".

Omul care „dezinteresat a donat" aceste materiale, care și-a cărat propria bibliotecă zilnic cu geamantanul, montînd-o într-o instituție de învățămînt superior, care a funcționat ca bibliotecar la această instituție, dînd spre studiu astfel de lucrări, era fostul profesor universitar „Paul Constantin", fost atașat cultural al României la Roma, în perioada guvernării legionare.

Nu este greu de înțeles pentru ce s-au străduit să conserve legionarii acele materiale. O explicație ne este oferită chiar de un asemenea depozitar, „Ursu Constant", fost șef de garnizoană și confesor al lui Codreanu. Depistat de organele Inspectoratului județean Bacău ca avînd o serie de cărți, reviste și manuscrise cu conținut legionar, acesta a declarat că le ținea „în scopul cunoașterii de către urmași a frămîntărilor sociale și politice dintre anii 1933 și 1944, cînd pe arena vieții sociale s-a impus organizația legionară".

S-ar putea zice că aceste speranțe sînt deșarte, rod al unei ratări politice sau al senilității. Iată însă un exemplu care contrazice această supoziție aparent logică.

Un student de la Institutul teologic din Sibiu a studiat mai multe materiale legionare pe care le-a găsit în biblioteca institutului și și-a însușit, astfel, idei și precepte legionare. În corespondența purtată cu o tînără din Constanța, i-a făcut acesteia apologia organizației legionare, vorbindu-i în termeni elogioși despre activitatea lui Moța și Marin, despre „idealurile și sacrificiile legionarilor", precizînd că „el însuși este azi legionar". A vorbit apoi de lucruri prea puțin popești, exteriorizîndu-și concepțiile sale și afirmînd că a devenit adeptul transmiterii către tînăra generație și generațiile viitoare a „țelurilor și preceptelor legionare".

Cazul este de o gravitate extremă și faptul că este singular nu înseamnă că este și întîmplător. De altfel, cele trei exemple prezentate aici sînt de natură a evidenția ideea enunțată mai înainte, că încă mai există literatură și materiale de arhivă legionare necontrolate de organele noastre, a căror deținere este făcută în continuare cu scopuri dușmănoase și a căror nocivitate nu mai trebuie demonstrată.

Programul de măsuri „Epilog" și planul „Antidot" cuprind sarcini exprese pentru descoperirea și confiscarea materialelor de propagandă, în vederea prevenirii contaminării cititorului cu ideile și doctrina fascist-legionară.

Cazuistica rezolvată pînă în prezent de organele de securitate — în vederea traducerii în fapt a acestor sarcini — permite formularea unor concluzii privind depistarea lucrărilor de care ne ocupăm aici, oprindu-ne cu precădere asupra anumitor locuri, medii și categorii de persoane.

*) „Stil legionar", „Suflet și gînd legionar", „Din lumea legionară" ș.a.

Descoperirea — cu ocazia unor modificări sau reparații la **imobile în care au funcționat sedii ale organizației legionare** — a unor cărți și a altor publicații fasciste atrage atenția asupra necesității identificării clădirilor ce au avut o asemenea destinație (foste sedii ale organizațiilor județene, de plasă, sector, garnizoană, ale corpului studențesc, ale corpului muncitoresc, ale frățiilor de cruce etc.). Ulterior identificării, urmează găsirea unor prilejuri potrivite pentru o verificare amănunțită.

O atenție deosebită comportă **bibliotecile foștilor legionari intelectuali, ale celor care au deținut diferite funcții în stat în perioada guvernării legionare.**

Verificările se cer a fi extinse și asupra unor **arhive și biblioteci ale unor cămine și facultăți, unde au funcționat legionari în perioada guvernării lor, după cum și asupra bibliotecilor și arhivelor mănăstirilor, bisericilor și schiturilor sau altor lăcașuri de cult.**

Controale recent efectuate la biblioteci din rețeaua Consiliului Culturii și Educației Socialiste, a Ministerului Educației și Învățămîntului sau aparținînd altor instituții au evidențiat faptul că chiar la fondul special — în compunerea căruia intră materiale ce fac obiectul acestui articol — au acces un număr mare de persoane. Astfel, la Biblioteca Academiei R. S. România, pe lîngă cei 265 de salariați ai bibliotecii, au acces anual — datorită relativei ușurințe cu care se eliberează permisele — încă 1 500-2 000 de cititori.

Dacă la majoritatea bibliotecilor sînt constituite asemenea fonduri, la bibliotecile Facultății de medicină veterinară și cea a Institutului Politehnic, unde cărți științifice înglobează în cuprinsul lor și articole de propagandă legionară, nu funcționează nici un fond special, ceea ce echivalează cu un drum liber, fără nici un filtru, pentru publicul universitar. Este de datoria noastră, a ofițerilor de securitate de a găsi soluții pentru asanarea climatului instructiv-educativ de poluarea legionară.

În anul trecut, organele de securitate au identificat tipărituri fasciste la Anticariatul documentar din București, la anticariatele din Iași și Cluj, fapt ce îndreptățește ca verificările noastre să cuprindă și aceste locuri.

Domiciliile unor legionari, în special cei care înainte și în timpul guvernării legionare au avut preocupări scriitoricești, au colaborat la diferite ziare și reviste ale vremii ori au publicat cărți cu conținut fascist, sînt de asemenea locuri care nu trebuie să scape atenției ofițerilor din problemă. Practica muncii a dovedit că în fostele locuințe ale legionarilor, ocupate mai ales între ani 1938 și 1949, cu ocazia demolărilor s-au găsit multe asemenea materiale.

Trebuie pornit și de la ideea că, în anii anteriori, asupra legionarilor s-a acționat direct, măsurile întreprinse de organele de securitate determinîndu-i să conserve materialele de propagandă în diverse ascunzători, unele anume confecționate (nișe în pereți, în turlele bisericilor etc.). Asemenea măsuri pe unii i-au determinat să apeleze la serviciile unor prieteni,

cunoscuţi, simpatizanţi, parte dintre ei acceptînd astfel de „comisioane", motiv pentru ofiţerii de securitate de a avea în vedere şi aceste eventualităţi.

Cele formulate în prezentul material au doar o valoare enunţiativă şi nu statuează, fireşte, nici o ordine de priorităţi. Categorică este însă sarcina organelor de securitate de a încheia în anul 1973 activitatea de identificare şi de scoatere din circuitul comun a materialelor de propagandă legionară.

Cu privire la mijloacele de identificare a acestora, nu putem spune decît că ele se confundă cu mijloacele muncii de securitate. O menţiune doar că, cu bune rezultate, pot fi folosite contactările periodice ale legionarilor, în vederea influenţării, destrămării sau compromiterii.

Locotenent-colonel Ion GHIŢĂ
Locotenent-major Stelian GHEORGHE

Din activitatea noastră în descoperirea arhivei legionare

La nivelul Inspectoratului judeţean Vîlcea al Ministerului de Interne s-au luat măsuri de identificare a tuturor sediilor legionare ce au existat în fostul judeţ Vîlcea şi odată cu acestea a locurilor unde ar putea să fie depozitată arhiva ca de exemplu : reşedinţa organizaţiei judeţene, a plăşilor, sectoarelor, garnizoanelor, cuiburilor, prefecturilor, primăriilor, poliţiilor şi taberelor legionare. Paralel cu aceasta, am avut în vedere **identificarea persoanelor care au posedat, mai posedă sau cunosc despre situaţia unor arhive legionare**.

Informatorul „Cristian" ne-a sesizat că numitul Necşulescu Constantin, fost ajutor-comandant şi şef al taberei legionare din oraşul Drăgăşani, s-ar ocupa de întocmirea istoricului catedralei din Drăgăşani, construită de tabăra sus-amintită. De precizat că asupra respectivului se mai deţineau unele informaţii prin care era semnalat că întreţine legături cu elemente legionare şi are manifestări duşmănoase. Pentru început ne-am propus să verificăm mai multe ipoteze în legătură cu acest caz şi anume : istoricul ce-l concepe poate avea ca izvoare chiar anumite materiale întocmite cît a fost şeful taberei legionare respective ; poate folosi în acest scop şi alte elemente legionare, atît pentru obţinerea unor date cît şi pentru îndoctrinare legionară.

La o percheziţie secretă efectuată la domiciliul său, am putut stabili că în istoricul la care ne-am referit sînt redate

de fapt unele acţiuni întreprinse de fosta organizaţie legionară din oraşul Drăgăşani. Dar materiale de arhivă legionară nu au fost descoperite.

Cunoscînd însă că este proprietarul a două imobile în oraşul Drăgăşani — unul în care locuia şi altul în care avea chiriaşi — am luat măsuri să efectuăm percheziţie secretă şi în cel de-al doilea, cel cu chiriaşi. Cu ajutorul unui fost miliţian, ce locuia în acest imobil, am stabilit că, în podul încuiat cu un lacăt, proprietarul avea cărţi şi documente vechi. În acest fel, cu ocazia percheziţiei autorizate, s-au ridicat mai multe materiale legionare, cum ar fi : Evidenţa taberei legionare susamintite şi istoricul ei întocmit în acea perioadă, o mare cantitate de corespondenţă legionară a fostei organizaţii din oraşul Drăgăşani, precum şi un volum important de literatură cu conţinut legionar.

Rezolvarea cazului de mai sus ne-a prilejuit unele concluzii pentru activitatea în perspectivă, anume **că legionarii care au deţinut funcţii şi grade au fost posesorii unei mari cantităţi de arhivă şi literatură legionară, pe care şi în prezent încearcă să o conserve şi să o folosească în diferite scopuri ; că această arhivă, de regulă, nu este păstrată la domiciliu, ci în alte locuri ; că deşi au suferit condamnări, cu ocazia percheziţiilor efectuate în acel timp, aceste materiale nu au fost în totalitate descoperite şi ridicate, pentru care motiv elementelor în cauză nici nu li s-a reţinut în sarcină deţinerea şi folosirea acestora şi nici nu le-au distrus din proprie iniţiativă.**

În atenţia noastră au stat şi legionarii din categoria celor arătaţi mai sus, care între timp au decedat, respectiv fostele domicilii, rudele şi prietenii acestora, care ar fi putut intra în posesia unor astfel de materiale.

Edificator în această direcţie este cazul fostului avocat legionar Dragoş Vrinceanu din Băbeni, decedat, a cărui casă a rămas în folosinţa altor proprietari. Stabilind că actualul proprietar intenţionează să facă unele reparaţii la casă, s-a luat măsura dirijării reţelei informative pe lîngă meseriaşii angajaţi, avîndu-se în vedere că pentru o percheziţie secretă nu era momentul potrivit. Rezultatul a fost că un informator a adus la cunoştinţă ofiţerului din legătură că în podul casei respective se află o mare cantitate de arhivă şi literatură legionară. Procedîndu-se la efectuarea unui control — la care noul proprietar şi-a dat fără rezerve consimţămîntul — s-a descoperit şi ridicat o mare cantitate de arhivă şi literatură legionară, despre care actualul locatar nu avea cunoştinţă.

Am avut în vedere şi **locuinţele foştilor legionari (cu grade şi funcţii în judeţ) care erau supuse demolărilor, instruind o parte dintre muncitorii respectivi pentru a ne informa operativ despre eventualele materiale legionare, armament etc., descoperite cu acest prilej.**

În acest mod am reuşit să intrăm în posesia unor materiale importante (arhivă şi literatură legionară), descoperite la locuinţele fostului şef al organizaţiei legionare din judeţul Vîlcea, fostului şef de cuib legionar din Rîmnicu-Vîlcea şi a fostului şef de cuib şi instructor legionar din oraşul Drăgăşani.

Dacă legionarii din categoria celor arătaţi mai sus au făcut obiectul preocupărilor noastre, socotim negativ faptul că din acest punct de vedere au scăpat atenţiei noastre **elementele legionare care, deşi nu au deţinut grade şi funcţii, sînt de formaţie intelectuală şi au avut o anumită poziţie socială.**

Aşa este cazul profesorului pictor Ilaria Victor din Rîmnicu-Vîlcea, care deşi simplu membru legionar fără o activitate deosebită, deţinea la domiciliul său materiale cu conţinut legionar. Mutîndu-se într-un apartament proprietate personală, vechea locuinţă a intrat în demolare, iar ofiţerul ce-l avea în atenţie n-a putut intra în posesia arhivei acestuia. Dovadă că Ilaria

Victor a posedat materiale legionare a făcut-o un muncitor ce lucrase la demolarea fostei locuințe. Acesta a prezentat organelor noastre cîteva materiale uitate în grabă de proprietar, în timp ce se muta. La efectuarea unui control la noua locuință a pictorului nu s-au mai găsit nici un fel de materiale, iar cele descoperite la vechea locuință n-a recunoscut că i-ar fi aparținut.

Ulterior, prin alte surse, s-a stabilit că într-adevăr Ilaria Victor a deținut asemenea materiale, dar a avut grijă să le distrugă cu ocazia mutării.

Un alt obiectiv în problema descoperirii arhivei și materialelor legionare l-au constituit **locurile oficiale de depozitare a unor arhive.** În acest scop, instruind și păstrînd o legătură strînsă cu **lucrătorii** Arhivelor statului, Muzeului județean și cu persoane care au în păstrare și prelucrare aceste arhive, s-a reușit să se descopere materiale legionare (care au fost de fapt și ridicate).

În arhiva fostei Prefecturi a județului Vîlcea s-au găsit și ridicat 4 ștampile aparținînd fostei organizații legionare, de asemenea mai multă corespondență din acea perioadă. În arhiva veche a Tribunalului județean au fost descoperite și ridicate materiale ca: Evidența cooperativei legionare a fostului județ Vîlcea și documente din care rezultau acțiunile legionare în jefuirea magazinelor evreiești. Materialele confiscate au întregit datele ce le dețineam despre anumiți legionari și ne-au ajutat la identificarea altora necunoscuți.

Dacă în aceste locuri s-a putut acționa simplu și operativ, în schimb am întîmpinat mari greutăți cu instituțiile cultice, care s-au opus oricărui control direct, dar mai ales măsurii de ridicare a materialelor descoperite.

Datorită acestui fapt, s-a impus necesitatea recrutării și folosirii cu eficiență a rețelei informative și a altor mijloace ale muncii de securitate.

De exemplu, s-a putut stabili astfel că în arhivele Episcopiei Rîmnicului și Argeșului și a Mănăstirii Cozia se găsesc materiale legionare (referitoare la preoții ce au făcut sau nu au făcut politică legionară, din toată Oltenia).

Odată stabilită existența acestei arhive, s-a acționat sub acoperirea Arhivelor Statului și a Muzeului județean Vîlcea cu ajutorul cărora a și fost descoperită. Cum episcopul s-a opus ridicării documentelor respective, s-a procedat la separarea, inventarierea, depozitarea și sigilarea lor, pentru a nu da posibilitatea consultării de către alte persoane. Pentru a obține aprobarea ridicării acestei arhive de la Departamentul Cultelor a fost necesară intervenția conducerii Ministerului de Interne, deoarece au existat opoziții chiar din partea forurilor cultice centrale.

Din datele ce le deținem, rezultă că **astfel de materiale se mai găsesc și în arhivele vechi ale unor biserici, primării, școli, biblioteci.** În depistarea lor au fost antrenați ofițerii și subofițerii de la posturile de miliție, cu ajutorul cărora s-au putut obține, pentru început, unele rezultate.

De exemplu, în arhiva primăriei Bunești a fost descoperită evidența sectorului VII legionar, în cea din comuna Vaideeni evidența sectorului II, Horezu, iar la Bărbătești mai multă corespondență legionară.

Cu toate că acțiunea de descoperire și ridicare a arhivei și literaturii legionare a stat permanent în atenția organelor de securitate din județul Vîlcea și că s-au obținut unele rezultate, din datele pe care le deținem, se desprinde faptul că **această problemă nu a fost încă în întregime rezolvată și ea va mai face un timp obiectul activității noastre,** pentru a preveni pericolul ca anumite elemente dușmănoase să folosească materiale pentru anumite scrieri sau pentru îndoctrinare.

Locotenent-colonel Aurel ȚAMBREA

Măsuri în vederea descoperirii materialelor legionaro-fasciste

O primă măsură, menită să ducă la depistarea materialelor legionaro-fasciste, întreprinsă pe raza județului Ialomița a fost aceea a studierii atente a documentelor existente în cadrul compartimentului de evidență din inspectorat, cu scopul de a stabili locurile unde au existat sedii ale fostelor organizații legionare, dacă și acolo s-au mai păstrat materiale cu caracter fascist. Am stabilit astfel că în localități ca: Săveni, Călărași, Slobozia, Căzănești, Ciocănești și altele, unde au existat sedii ale fostelor plăși legionare, cu trecerea anilor, diferitele documente fuseseră mutate și ascunse de persoane interesate. În această situație am recurs la sprijinul rețelei informative și la exploatarea celorlalte mijloace operative. **Au fost instruiți în special informatorii recrutați din rîndul foștilor legionari care au deținut funcții, în perioada guvernării legionare, ori au funcționat ca salariați pe lîngă sediile legionare ce au existat pe raza județului.**

În urma acestei măsuri, informatorul „Gheorghe", fost instructor legionar, verificat în procesul muncii de colaborare, ne-a indicat locuri precise unde putem găsi asemenea lucrări. Au fost astfel ridicate, pe baza informațiilor furnizate de acest informator, mai multe materiale cu conținut interzis, ce fuseseră introduse în arhiva unor vechi școli, materiale de existența cărora conducerile școlilor respective nu aveau cunoștință.

Am continuat acțiunea noastră, pe linia instruirii rețelei, în scopul de a ne sesiza dacă, din rîndul **foștilor legionari intelectuali, există persoane care dețin la domiciliu biblioteci în care s-ar putea afla materiale cu caracter fascist** sau de altă natură, în concordanță și cu prevederile planului de măsuri în acțiunea „Antidot". În orașele Slobozia, Călărași și Fetești, unde posedăm unele informații în acest sens, dar insuficient verificate, am acționat prin informatorii ce se aflau în relații cu persoanele bănuite, pentru a stabili în mod cert dacă cei în cauză dețin sau nu astfel de materiale.

Acțiunea a fost extinsă asupra majorității celor ce fac obiectul dosarelor de urmărire informativă, precum și asupra celor cuprinși în planul „Aldea", deși numai

despre o parte dintre aceştia existau date că ar deţine literatură cu conţinut fascist. O mare parte dintre informatori ne-au relatat modul în care s-au difuzat circularele, literatura, diferite fiţuici cu conţinut fascist, rezultînd că în prezent acestea pot fi găsite la diferite **biserici şi şcoli din judeţe.** Pînă în prezent, direct sau prin persoane de încredere, am controlat majoritatea instituţiilor de acest gen, avînd în vedere mai ales arhiva din perioada anilor 1939—1941. Rezultatul : au fost ridicate, pe bază de procese verbale, un număr de 500 materiale cu conţinut fascist, instrucţiuni, tabele cu acei ce au desfăşurat activitate în fosta organizaţie legionară etc.

O altă cale de obţinere a unor informaţii, cu privire la existenţa de materiale interzise, a fost aceea a **exploatării cunoştinţelor unor foşti legionari care au deţinut funcţii, în prezent aflaţi în procesul influenţării,** care ne-au sprijinit la descoperirea, în arhivele instituţiilor unde lucrau, a materialelor ce prezentau interes pentru noi.

Am folosit şi alte metode în vederea descoperirii unor lucrări cu conţinut fascist. Acolo unde cazurile nu au fost deosebite, am luat legătura cu conducerea companiei de pompieri, respectiv cu instructorii judeţeni P.C.I., care au efectuat diferite controale în casele unor suspecţi, asupra instalaţiilor electrice, prilej cu care au efectuat şi o recunoaştere a unor locuri unde ar putea exista arhive şi chiar armament. Acţiunea este în curs de desfăşurare şi scontăm pe rezultate. De asemenea, sub pretextul unor percheziţii pe linie de miliţie, s-a avut în vedere confiscarea tuturor materialelor interzise pe linie legionară, mistico-religioasă etc.

In vederea obţinerii de informaţii referitoare la existenţa unor materiale cu conţinut fascist, pe raza judeţului nostru **i-am contactat şi pe unii foşti legionari care în prezent se află în Bucureşti sau pe raza altor judeţe.** Aşa este cazul lui „Teodor Ioaniţescu" din Bucureşti, care ne-a relatat aspecte interesante, atît cu privire la activitatea prezentă a unor persoane existente în supravegherea informativă generală, cît şi cu privire la existenţa unor arhive legionare.

O deosebită atenţie am acordat şi **prevenirii apariţiei de noi materiale cu caracter fascist.** Astfel, în urma unei informaţii obţinute de la informatorul „Pană", din comuna Cocora, din care rezulta că numitul „Marinescu" — preot, fost şef de sector legionar — intenţionează să redacteze o lucrare, în care să cuprindă şi date cu conţinut legionar, am mers pe linia influenţării celui în cauză, în sensul de a se rezuma doar la aspecte monografice.

Din cele arătate se desprinde concluzia că, în această acţiune, trebuie să angrenăm toate forţele de care dispunem, să conlucrăm şi cu alte organe, în vederea descoperirii oricăror materiale ce ar putea avea o influenţă negativă asupra celor ce le-ar putea citi.

Maior Constantin PLEŞEA

„Raportăm : autorul a fost identificat..."

„Urmare la raportul nostru Nr....... privind aşezarea de obstacole pe linia ferată între oraşul Covasna şi comuna Brateş, raportăm : autorul a fost identificat".

Această formulare lapidară marca încheierea unei perioade de cinci zile de febrile căutări şi cercetări, de discuţii purtate cu zeci de persoane, de consultări de acte şi grafice, efectuate de o echipă formată din ofiţeri de securitate şi miliţie de la Inspectoratul judeţean Covasna.

Intr-o seară din luna ianuarie 1973, ofiţerul de serviciu de la inspectoratul nostru judeţean era anunţat telefonic, în mod succesiv, mai întîi de biroul de miliţie oraş Covasna, iar mai apoi şi de districtul local C.F.R., că între staţia C.F.R. Covasna şi Halta Brateş, la km 25+570, pe linia ferată secundară Sf. Gheorghe-Breţcu, mecanicul locomotivei mărfarului nr. 47 408 a găsit pe linie nişte bucăţi de fier, care puteau să provoace deraierea trenului. O bucată de fier — peste care trenul a trecut şi care produsese o zdruncinătură sesizabilă fusese ridicată de către mecanic şi predată organelor locale de miliţie.

Ofiţerii de la compartimentul contrainformaţii economice au fost puşi imediat în alertă. In prima urgenţă ofiţerul care răspunde de munca informativă pe linie de C.F.R., împreună cu şeful biroului de miliţie T.F. au format o echipă sub conducerea şefului compartimentului de contrainformaţii economice, în vederea primelor cercetări. Echipa (completată ulterior cu un subofiţer de miliţie care cunoştea bine zona respectivă) s-a deplasat la faţa locului. Aici, din relatările

personalului de serviciu C.F.R., după cercetări minuțioase, a rezultat că între capetele a cîte două șine (la joante), și de o parte și de alta a liniei, fusese așezată cîte o placă din fier, de formă dreptunghiulară, de dimensiuni: 16 cm lungime, 10 cm lățime și 2 cm grosime. Plăcile erau de fapt dintre cele folosite pentru fixarea șinei de traverse, dar cineva le demontase și le așezase în poziția amintită. Una din plăci era îndoită și arăta

intervenția cuiva. Ne aflam deci în fața unei infracțiuni de „așezare de obstacole pe linia ferată" (art. 276 C. pen.).

Care fusese scopul și intenția făptuitorului, nu se știa. Aveam de-a face deocamdată cu o infracțiune cu autor necunoscut, așa că activitățile s-au desfășurat în continuare prin intensificarea muncii informative, paralel cu cea de cercetare penală.

La fața locului, concomitent cu munca

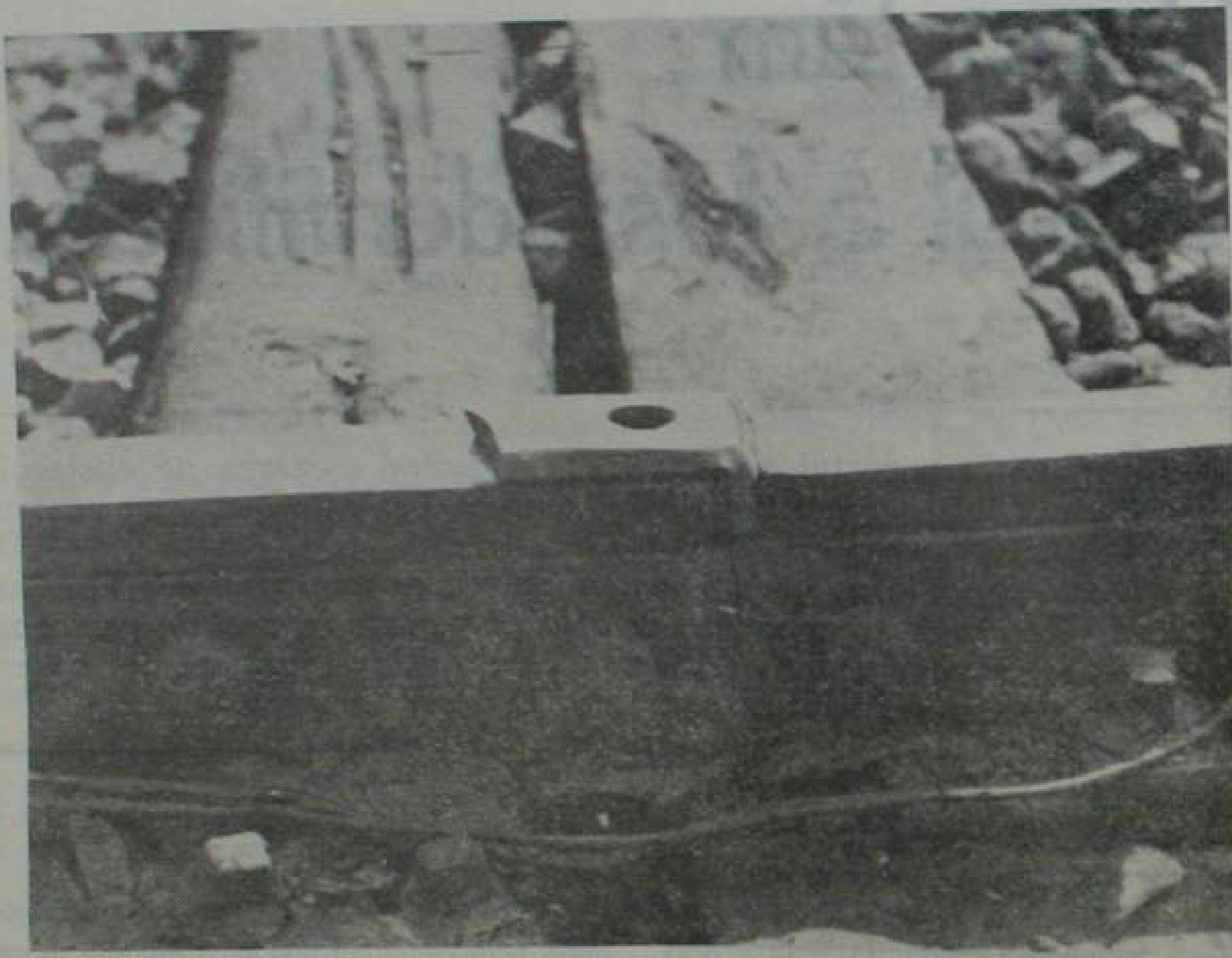

Foto nr. 1

că a fost călcată de roțile trenului (foto nr. 1), iar cealaltă fusese aruncată de la joantă de roțile locomotivei, dar inițial fusese în aceeași poziție (foto nr. 2). Un lucru era cert: aceste obiecte nu ar fi putut să ajungă la locul și în poziția respectivă, fără

informativă, s-au desfășurat activitățile de fixare și de ridicare a urmelor, au fost ascultați martorii, întocmindu-se și acte procedurale.

Grupa operativă și-a fixat cîteva ipoteze, cu privire la persoana și intenția infrac-

torului, aducîndu-se argumente și contraargumente bazate pe informații și probe; ulterior au fost eliminate ipotezele neîntemeiate.

Inițial, cu privire la intenția autorului necunoscut s-au emis trei ipoteze:

1) fapta ar fi fost comisă de o persoană cu intenții dușmănoase, care dorea să pună în pericol siguranța circulației, respectiv să producă o catastrofă de cale ferată; 2) fapta

cercul probabil de elemente suspecte: persoanele din împrejurimi cunoscute cu antecedente și manifestări dușmănoase; persoanele care au lucrat cîndva la C.F.R. și li s-a desfăcut contractul de muncă în urma unor abateri săvîrșite; angajați ai C.F.R.-ului care eventual aveau ceva conflicte cu personalul trenurilor care circulau în jurul orei respective sau care asigurau siguranța circulației în zona respectivă; copii sau per-

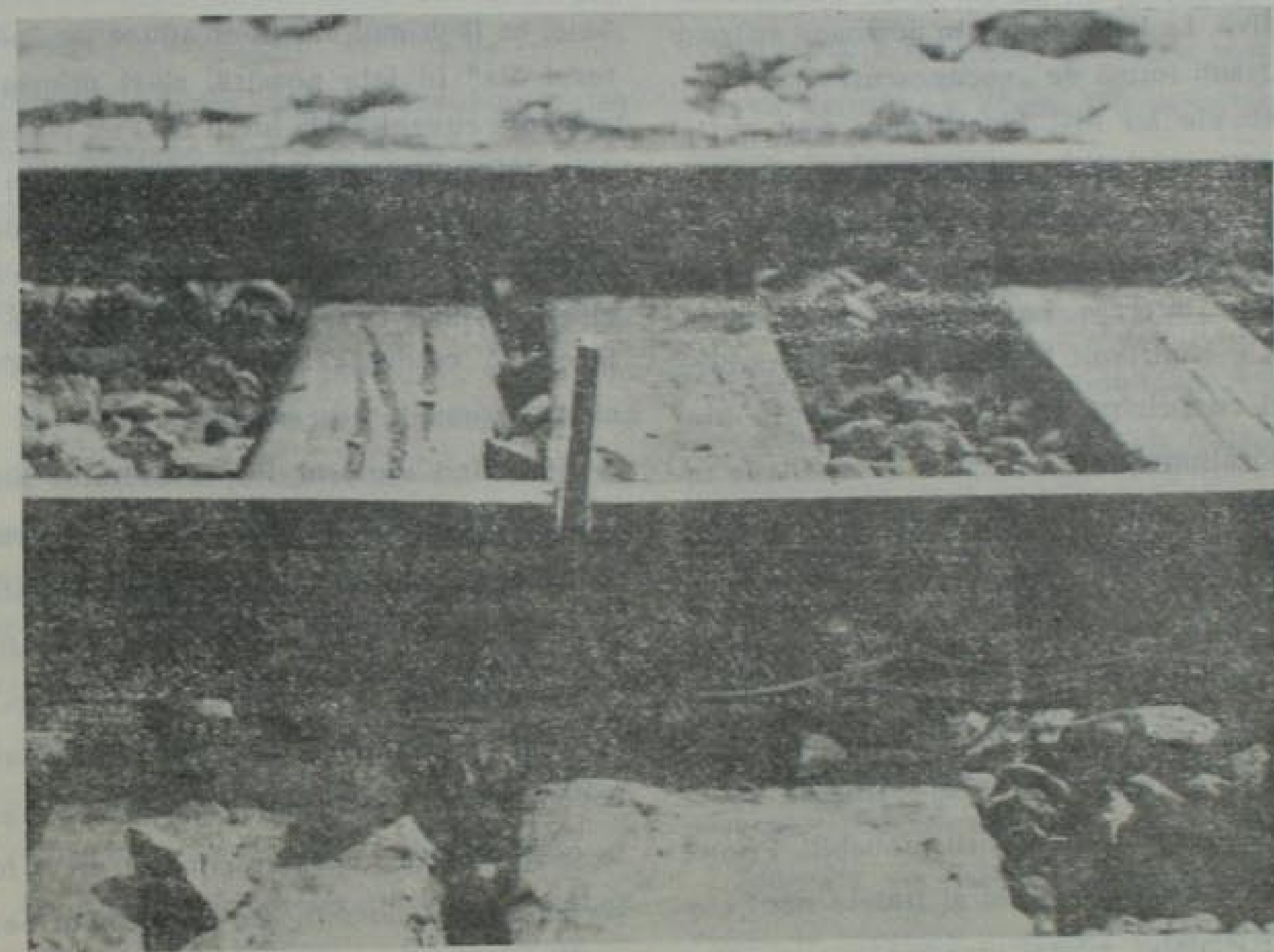

Foto nr. 2

ar fi fost comisă cu intenții de răzbunare vizînd anumite persoane din rîndul personalului C.F.R.; 3) fapta ar fi fost un act necugetat, al unei persoane iresponsabile sau ușuratice.

Pentru fiecare ipoteză, a fost delimitat

soane iresponsabile care puteau să circule prin acele locuri în intervalul de timp în care s-a produs evenimentul.

O atenție deosebită s-a acordat identificării martorilor posibili, respectiv tuturor persoanelor care, în acel timp se aflau în

zonă. Acestea puteau să sesizeze, să observe anumite detalii utile pentru identificarea făptuitorului. În această activitate, de un real folos s-a dovedit a fi schița terenului, făcută cu ocazia primelor cercetări. Această schiță a fost folosită ca un fel de „hartă operativă" și îmbogățită pe parcurs cu noi elemente și detalii, pe măsura înaintării cercetărilor. Astfel, servindu-ne de aspectele sesizate de către revizorul de cale ferată și de personalul de tren, au fost trecute pe schiță persoanele văzute de ei în zona respectivă. La început aceste persoane apăreau doar sub formă de „necunoscuți" dar încet-încet ele au fost identificate, s-au purtat discuții repetate cu ele, reușind să delimităm astfel locul aproximativ exact unde se afla fiecare și traseul urmat, în perioada de timp care ne interesa. La reușita acestei operațiuni a contribuit în mare măsură faptul că locul cu pricina era departe (circa 4 km) de localități (deci nu exista o circulație intensă), precum și situația de cîmp deschis, care permitea o vizibilitate foarte bună, la o distanță apreciabilă.

Rezultatul tuturor verificărilor efectuate confirma prezența în zonă a unui număr de șase persoane, printre care trebuia să se afle făptuitorul și martorii probabili. Printre aceste persoane se afla și fratele unui cioban, F.P., debil mintal, care în ziua respectivă ajuta la păzitul oilor. Cu ocazia discuțiilor purtate cu el, în prezența fratelui său, F.P. a dat diferite explicații confuze. La un moment dat, afirma că el se jucase pe terasamentul căii ferate, apoi că ar fi văzut pe altcineva jucîndu-se acolo. Cert este faptul că se conturau suspiciuni asupra lui. Totuși, ofițerii nu s-au mulțumit cu această soluție, reușind pînă la urmă să dovedească nevinovăția acestui om.

Suspiciunile s-au îndreptat asupra unui alt cioban, Stoian Potop Ștefan, în aparență foarte serios, care făcea însă cam multă „paradă" de seriozitatea lui. Ne povestea fel de fel de fapte, acte de bravură din perioada cît satisfăcuse el serviciul militar, ne-a vorbit cu căldură despre familia lui care se afla în județul Vrancea, se jura „pe toți sfinții" că, dacă ar ști ceva, din toate cele întrebate, ar fi primul care l-ar aduce pe „păcătosul ăla" în fața noastră, să-și primească pedeapsa cuvenită. Un lucru însă nu putea să ne explice: Dintre cele șase persoane, el fusese cel mai aproape de locul faptei, deci, dacă nu era el făptașul, ar fi trebuit să-l vadă totuși. În plus, ceva din declarațiile sale ne făcea să credem că încerca să ducă în eroare organele de cercetare.

Solicitînd ajutorul Inspectoratului județean Vrancea, în cîteva ore am primit rezultatul verificărilor efectuate în comuna natală a ciobanului „curat ca lacrima". De altfel acesta își avea și domiciliul stabil acolo. A rezultat că cel în cauză fusese gestionarul cooperativei în satul natal, că avusese lipsă în gestiune 9 000 lei, fapt pentru care a fost îndepărtat din comerț. Era un element bețiv și scandalagiu, își părăsise familia „uitînd" să plătească pensia alimentară pentru copil. În perioada cît și-a satisfăcut stagiul militar, fusese cercetat de către organele C.I. pentru niște abateri foarte grave.

Confruntînd declarațiile martorilor cu declarațiile lui Stoian Potop Ștefan, a rezultat că fostul gestionar caută să se îndepărteze cît mai mult de locul faptei, să-și creeze alibiuri, care însă nu erau confirmate de ceilalți. La confruntările făcute, Stoian Potop Ștefan a fost recunoscut de personalul trenului, care ne-a declarat că în momentul cînd trenul s-a lovit de obstacole „ciobanul a fost la circa 50 m de terasament și amenința cu ciomagul". (Îi amenințase pe șeful trenului și pe agentul de siguranță, care se aflau pe platforma ultimului vagon.) Alt amănunt bizar. Stoian Potop Ștefan se afla de o parte a căii ferate, iar oile de cealaltă parte. Ce căutase acolo, ciobanul nu putea spune. Apăreau deci o serie de probe indirecte, care întăreau prezumția în vinovăția lui. Nu s-a găsit însă nici un martor și nici o altă probă care să dovedească în mod direct prezumția.

În cursul anchetei, prin dovedirea succesivă a minciunilor spuse de cel în cauză, l-am determinat pe Stoian Potop Ștefan să-și recunoască faptele, respectiv că el a fost cel care a așezat obstacolele sus-amintite pe linia ferată, „din dorința de a vedea ce se va întîmpla în momentul trecerii trenului". Nu s-a gîndit la urmările ce puteau să se producă în caz de deraiere a trenului.

Pentru a întări declarațiile date de el — neavînd nici în continuare alte probe directe, la dispoziția procurorului — s-a procedat la reconstituirea evenimentului conform art. 130 C. pr. pen. Totul a fost înregistrat pe peliculă de film, folosit ulterior în fața instanței de judecată.

În decursul cercetărilor am reușit să documentăm și să probăm activitatea acestui element cu probe indirecte, ceea ce a necesitat un volum mai mare de lucru, o migăloasă încadrare în timp și spațiu a tuturor mișcărilor celui în cauză, succesiunea exactă a evenimentelor petrecute și documentarea fiecărui moment cu probe corespunzătoare.

Astfel, pe lîngă ascultarea martorilor, care au indicat doar prezența infractorului în zona respectivă, s-au procurat copii după înscrisurile de la C.F.R., cu privire la mișcarea trenului respectiv, la revizia porțiunii de cale ferată, s-a efectuat o expertiză cu privire la proveniența obiectelor metalice așezate pe linie și dacă acestea puteau sau nu să provoace deraierea trenului.

Pentru a ne forma o convingere clară cu privire la mobilul infracțiunii, al concepției și intenției celui în cauză, ofițerii au folosit o gamă largă de mijloace informative și speciale. Numai după ce a devenit certitudine faptul că nu avem de-a face cu un element dușmănos, care nu a urmărit să aducă atingere securității statului, cazul a fost predat de noi și dat spre soluționare organelor procuraturii.

Judecata s-a desfășurat în orașul Covasna, în prezența unui public numeros, iar inculpatul și-a primit pedeapsa cuvenită.

Pentru noi, important este însă faptul că acest caz, destul de complicat, a fost clarificat pe deplin și într-un timp relativ scurt, constituind un prilej de dovedire a pregătirii profesionale.

Maior Adalbert HARMATI

Inițierea unor „teste de vigilență" în obiective economice din județul Brăila

Dezvoltarea social-economică tot mai accentuată a județului Brăila, lărgirea continuă a relațiilor de cooperare externă a unităților economice au dus, cum era și firesc, la o creștere și la o concentrare tot mai mare de date, informații și documente secrete. Ne-am dat seama, în conse- cință, că sarcinile organelor noastre pe linia apărării secretului de stat au crescut și vor crește în continuare, că trebuie găsite forme practice, operative, de constatare a neregulilor existente și de înlăturare a lor. In acest scop, cu aprobarea conducerii ministerului, în timpul aplicațiilor efectuate, am organizat o serie de verificări în cele mai importante obiec- tive economice de pe raza județului.

Spre deosebire de controalele de fond, am constatat că asemenea verificări au avantajul că permit celor ce le întreprind să cunoască o anumită stare de fapte într-o perioadă scurtă de timp și să poată lua astfel măsuri prompte de îndepărtare a neregulilor.

Cîteva imagini în „alb-negru"...

Am constatat astfel că un număr mare de salariați de pe raza ju- dețului Brăila respectă întru totul dispozițiile legale.

De exemplu, la Direcția județeană de statistică s-a dovedit clar că munca de pregătire contrainformativă a dat roadele așteptate. P.Z., salariată însărcinată cu păstrarea și manipularea documentelor secrete, a sesizat viciile de fond ale delegației false cu care se prezentase la ea

un ofițer de-al nostru. Interesant poate de reținut și pentru alte unități, cu un specific deosebit de activitate, este procedeul folosit de funcționara P.Z. Aceasta și-a procurat toate semnăturile salariaților cu funcții de la forul superior care pot da dispoziții scrise pentru accesul la date și do- cumente secrete al unor salariați din afara Direcției județene de statis- tică. In felul acesta, P.Z. a descoperit cu ușurință falsul și a luat de îndată măsurile impuse de o asemenea situație.

Din nefericire, nu la toate unitățile unde am întreprins verificări, am putut constata aceeași vigilență.

Rezultatele ne-au dat de gîndit, constatînd că în locul nostru, un element dușmănos ar fi putut intra ușor în posesia unor date și docu- mente înregistrate și încuiate altminteri cu șapte lacăte.

Astfel, la Uzina „Laminorul", șefa B.D.S.-ului, fără să verifice „autenticitatea" delegatului de la... minister, s-a bucurat foarte mult de sosirea lui, invitîndu-l chiar la ședința comitetului de direcție, care urma să analizeze modul în care se aplică prevederile Legii nr. 23/1971 și H.C.M. nr. 19/1972. In urma acestui „incident" și a altor lipsuri, despre care fusesem sesizați anterior, O.I. a fost trecută în alt sector de muncă.

Pornind de la semnalările rețelei informative...

In stabilirea persoanelor care urmau să fie verificate și a problemelor care interesează, un rol important l-a avut rețeaua informativă, care ne-a sesizat în permanență „punctele nevralgice" din diferite sectoare, ati- tudinea superficială, ușuratică sau lipsa de maturitate a unor salariați cărora li se încredințaseră totuși sarcini de răspundere.

Am fost astfel informați că S.I., șeful B.D.S.-ului de la Combinatul de celuloză și hîrtie Brăila, prin comportarea lui lipsită de vigilență pune în pericol apărarea unor documente secrete.

Considerînd că un control oficial n-ar reuși să stabilească prea multe date în această direcție — S.I. știa să prezinte foarte frumos lucrurile, în fața comisiilor de control — s-a obținut aprobarea să se efectueze cu prilejul aplicațiilor o verificare a vigilenței lui. Ca urmare, un ofițer de securitate mai puțin cunoscut în localitate, dotat cu o de- legație grosolan contrafăcută, emisă de o inexistentă direcție din Bucu- rești, s-a prezentat la B.D.S.-ul unde lucra S.I. A fost primit cu multă amabilitate, S.I. i-a pus la dispoziție imediat toate documentele secrete pe care le avea în păstrare. După ce s-a convins cît de gravă este ne- săbuința lui, „controlorul" și-a declinat calitatea de ofițer de securitate. Filantropul care a pus cu atita ușurință la dispoziție toate secretele combinatului, a fost imediat înlocuit de către conducerea obiectivului la cererea organelor noastre.

Cu acel prilej a fost verificată și vigilența lui V.G., șeful unui compartiment, care manifesta, de asemenea, o mare rezistență față de aplicarea corespunzătoare a legislației în vigoare, afirmînd față de re- rețeaua informativă că pe el „nu-l poate găsi nimeni în defect..." Atitu-

dinea lui avea și o influență negativă asupra subordonaților care lucrau cu date și documente secrete. Ofițerul care a efectuat verificraea i-a prezentat și lui o delegație grosolan contrafăcută, eliberată de un for superior desființat de mult timp. V.G., auzind că „este posibil să fie evidențiat într-un material pe minister", n-a observat „viciile de fond" ale delegației, n-a mai cerut nici alte elemente de control, așa cum se procedează de regulă, ci s-a transformat imediat într-o gazdă foarte amabilă, punînd la dispoziția „controlorului" toate datele și documentele cerute. La plecare, „controlorul" l-a rugat pe V.G. să-i întocmească urgent mai multe situații, pentru a le anexa raportului de control. V.G. și-a convocat imediat tot personalul, pentru a le transmite sarcinile. În timpul ședinței, ofițerul din obiectiv i-a făcut lui V.G. o... vizită la birou, împreună cu „controlorul" și, în fața tuturor salariaților, i-a spus cine este de fapt persoana care l-a controlat. „Șocul" lui V.G. a fost puternic și ulterior s-a dovedit că a învățat din morala „întîmplării". Astăzi, V.G. poate fi considerat un salariat activ, care sprijină în mod real aplicarea și respectarea legislației ce apără secretul de stat.

Cum reacționează salariații?

Pentru a confirma semnalările rețelei informative, am efectuat mai multe verificări și în locurile unde se experimentează tehnologii de producție, considerate noutăți tehnico-științifice, precum și în stațiile pilot.

Am vizitat astfel uzina „P", care are un important sector: baza de cercetări. Cu aparatul de fotografiat, am început să luăm imagini în stînga și-n dreapta, în mod ostentativ. Spre regretul nostru, nici unul dintre cei peste douăzeci de salariați care au trecut pe lîngă noi și ne-au observat n-au intervenit. După aproape treizeci de minute de fotografiere, l-am acostat noi pe inginerul C. Gh.

— Să știți, ne-a zis el, calm și îngăduitor, nu prea este voie să fotografiați pe-aici...

— Păi... sîntem reporteri...!

— A, atunci e în regulă, dumneavoastră aveți prioritate!

A zîmbit și a plecat, fără să se convingă cine eram de fapt!

Încurajați de nepăsarea celor din jurul nostru, am pătruns în baza de cercetare. Aici o surpriză plăcută. Șeful bazei, inginerul O.S. ne-a „interceptat" imediat, ne-a invitat amabil în biroul său, unde ne-a „sechestrat" pînă a sosit șeful B.D.S.-ului, care a trecut la stabilirea identității noastre.

La C.F.A. am găsit un indicator, regulamentar confecționat și instalat la loc vizibil: „Fotografiatul interzis!" Am intrat în stația pilot. Ne-au întîmpinat două operatoare care ar fi dorit să se fotografieze pentru... ziar. Șefa stației, inginera P.V., după ce ne-am plimbat un timp printre instalații, s-a oferit să ne pună la dispoziție lucruri cît mai... semnificative, la alegere.

— Regret că sectorul cel mai important este în revizie, s-a lamentat șefa. Ar fi ieșit bine la ziar. Dar sper că veți face totuși un reportaj bun, ilustrat...

Paradoxal, dar nici șefa stației pilot nu ne-a întrebat absolut nimic, nu a verificat dacă avem aprobarea cuvenită pentru a intra și fotografia în acest sector considerat de lege special.

— De ce credeți că sîntem de la ziar?

— ... vă trădează aparatul de fotografiat (!)

— Dar, sîntem de la securitate...

Șefa a roșit puternic. A bîlbîit cîteva scuze, din care am înțeles și mai clar că inginera P.V. nu cunoștea, de fapt, obligațiile care-i reveneau din Legea nr. 23/1971. În consecință, ne-am ținut promisiunea, P.V. a apărut în ziarul local „Înainte", la rubrica „Aflăm de la Inspectoratul județean al Ministerului de Interne", ce-i drept, fără ilustrații... Inginerei P.V. i s-a schimbat locul de muncă de către conducerea combinatului.

Șefa sectorului cercetare de la același combinat, inginera A.D., o femeie altminteri dinamică, bună organizatoare, exigentă, care chiar a sprijinit de multe ori organele noastre, a rămas foarte contrariată, cînd i-am cerut ca rezultatele finale ale temelor de cercetare să fie depuse la compartimentul special, urmînd ca de acolo, conform Legii nr. 23/1971, să fie ridicate pentru consultare de către cei avizați, respectîndu-se regimul de „secret" sau „strict-secret".

Inginerul A.M. de la NAVROM Brăila, care desfășoară și o muncă obștească, a considerat că este mai interesant dacă își pavoazează sediul cu planșe pe care desenase cu grijă date secrete luate de la B.D.S., referitoare la activitatea și dezvoltarea portului. A fost extrem de nedumerit și contrariat, cînd i s-a cerut să le predea de îndată la compartimentul special. Această întîmplare ne-a sugerat o ipoteză pe care am verificat-o cu mare atenție și anume că, în instituțiile și întreprinderile noastre, funcția deschide în mod aproape nelimitat cale liberă, acces, către toate datele, informațiile și documentele secrete din unitate. Spre deziluzia noastră, ipoteza s-a confirmat. În această direcție așteptăm și părerile dv., ale acelor care răspund de obiective economice și institute de cercetare. Ar fi interesant ca, printr-un larg schimb de experiență, să găsim soluțiile cele mai potrivite pentru înlăturarea acestui neajuns.

Instantanee privind paza și securitatea obiectivelor

Numeroasele controale efectuate au arătat că mai sînt mari deficiențe în ce privește modul în care se realizează paza obiectivelor — fiind pusă astfel în pericol securitatea lor.

Iată cîteva cazuri strict autentice, care pot da și ele de gîndit:

— Aș vrea să intru în uzină, am un prieten... n-am timp să mai fac bon, n-am nici actele la mine...

— Nu se poate, ne-a explicat paznicul, securitatea face un exercițiu, m-a avertizat să fiu vigilent!

„Omul fără identitate" insistă însă și paznicul P.V. de la uzina „P" cedează.

— Intră domnule, dar dacă te prind ăștia în uzină să spui că ai intrat pe altă poartă (!)

După scurt timp, paznicul a intrat în altă... schemă.

La C.C.H. am trimis mai mulți „vizitatori", fiecare cu sarcina de a folosi un anumit procedeu de a pătrunde în obiectiv: cu documente false, fără documente, „la mica înțelegere", profitind de aglomerația de la intrarea sau ieșirea din schimburi etc.

Cei mai mulți au fost prinși, dar au existat alții care au intrat și ieșit „ca la ei acasă". Unul dintre „vizitatori", contrariat, a pătruns chiar în cabina paznicului. Stupoare: șeful de tură M.A. îl instruia pe paznicul M.I. cum să-și îndeplinească sarcinile de serviciu...

Au fost găsite și unele situații ieșite cu totul din comun:

— Să trăiți, tovarășe căpitan!

— Ce păzești aici, tovarășe?

— ... Păi, magazia de armament a gărzilor patriotice.

Totul ar fi fost în regulă și fața paznicului lăsa această impresie din mina pe care o făcea, numai că... nu era înarmat...!

Paznicul R.F. de la C.C.H. stătea rezemat de ușa de la intrare și fuma foarte tacticos. Era ora 7 dimineața. Salariații ieșeau din schimb, alții intrau. L-am observat fără să știe, în cele din urmă l-am întrebat:

— Nu legitimezi pe nimeni, nici măcar pe cei care intră?

— Eu, ce păzesc aici, tovarășe? (!) Lucrez de cîțiva ani, îi cunosc pe toți (combinatul are circa 4 000 de salariați). Sînt vechi aici, tovarășe, ehei, nu mă păcălește nimeni pe mine.

I s-a cerut să facă controlul conform legii. Foarte mulți salariați nu aveau legitimațiile la ei, neputînd dovedi în nici un fel că sînt salariații combinatului, alții nu aveau vizele la zi, iar cîțiva nu mai erau salariații obiectivului „păzit" de R.F.

Cele constatate ne-au convins că — împreună cu organele de miliție — trebuie să insistăm foarte mult în instruirea corespunzătoare a pazei, aceasta fiind un element principal în realizarea securității obiectivelor. Paznicii sînt cei care răspund primii de acces! Lor trebuie să le acordăm o atenție tot mai mare, să-i învățăm să folosească mijloacele tehnice de semnalizare și alarmare, să acționeze cu promptitudine.

Cu ocazia verificărilor efectuate în timpul aplicațiilor am mai constatat încă un lucru foarte interesant și grav sub un anumit aspect. Toți „spionii" prinși cu acte false, ori care vroiau să intre ilegal în fabrică, uzină etc. erau lăsați în libertate. Paznicii le luau de regulă actele de identitate false și le dădeau drumul, în loc să-i rețină — cu forța dacă era cazul — pentru a-i preda organelor de stat. În cea mai mare parte, acest neajuns, prin instructaje făcute de organele de miliție, a fost înlăturat.

★

Întotdeauna, cum este și firesc, rezultatele verificărilor le-am adus la cunoștința conducerilor obiectivelor, care au luat măsuri drastice pentru înlăturarea lipsurilor. Am avut însă și cazuri cînd unii conducători de întreprinderi sau instituții au manifestat o oarecare rezervă față de posibilitatea de a se constata atîtea nereguli cu ocazia unor simple verificări. I-am sfătuit să încerce singuri și să se convingă.

După ce a efectuat mai multe verificări similare cu ale noastre, directorul tehnic A.T. de la C.F.A. spunea:

— Hm! trebuie să recunosc că aveți mai multă dreptate decît credeam...

Variatele forme de control și verificare folosite au scos la iveală faptul că răspunderea salariaților care nu ne-au dat un angajament scris, este totuși relativă. De aici concluzia că trebuie intensificată în continuare munca de popularizare și de pregătire contrainformativă a masei de salariați.

Apărarea secretului de stat, organizarea securității marilor obiective economice, a institutelor de cercetare, nu se poate realiza conform cerințelor, dacă nu este reglementat și controlat sistematic, permanent, ACCESUL... Evident, controlul, verificările, nu trebuie să înlocuiască sub nici o formă și în nici un moment munca cu rețeaua informativă. Aceasta ne-am convins că trebuie să rămînă principalul mijloc — specific — al muncii noastre în apărarea secretului de stat.

. . . .

În luna martie a acestui an, am organizat o întîlnire cu toți salariații din municipiul Brăila, care au atribuțiuni pe linie de păstrare și manipulare a documentelor secrete. De la marile întreprinderi, i-am invitat pe șefii de personal, șefii oficiilor juridice, unii conducători. Au participat peste 260 de persoane. Cu acel prilej, în afara unui instructaj, s-a făcut un larg schimb de experiență, care a fost bogat ilustrat de multiple constatări pozitive, dar mai ales negative ale controalelor și verificărilor efectuate de organele noastre.

Desigur, am informat în mod sistematic și permanent organele de partid, municipal și județean, mai ales despre lipsurile care mai există în apărarea secretului de stat. Pe baza acestor informări, Comitetul județean de partid a hotărît înființarea unei comisii de control formată din activiști de partid și de stat. Comisia a prezentat o sinteză care a fost analizată în secretariat, cu care ocazie s-au trasat sarcini concrete organizațiilor socialiste, organizațiilor de partid și unor organe de stat. Această măsură, prin amploarea ei, a creat un interes general în rîndul oamenilor muncii din județul nostru, lucru care dă garanția că aplicarea legislației ce apără secretul de stat va fi respectată mai bine.

Colonel Craiu RIZEA
Maior Ion BĂLAN

În umbra GENEROZITĂȚII

(sau a doua fațadă a firmelor „PALATINUS" și „ALIMEX")

Se cunoaște că, în istoria activității serviciilor de spionaj, punctele nevralgice — care au dus în ultimă instanță la căderea unor rețele bine organizate — au fost modul de legătură între agenți și centru, precum și sistemul de remunerare a rețelei pentru activitatea depusă. Aceste activități lasă urme materiale, oferă indicii, dau posibilitatea organelor de contraspionaj să depisteze oameni sau canale de legătură, să se interpună între agent și serviciul de spionaj, în cele din urmă să le documenteze activitatea, ori să înceapă un joc operativ cu consecințe ușor de înțeles.

De aceea, căutînd să-și perfecteze formele și metodele de acțiune, serviciile de spionaj pun accent pe găsirea unor căi deghizate pentru retribuirea celor cu care lucrează.

Organele noastre sînt în prezent în posesia unor date din care rezultă că una din formele de retribuire a agenturii, practicate de către serviciile de spionaj o constituie așa-zisele „ajutoare" care sînt acordate unor cetățeni români de către diferite persoane particulare din țările occidentale, prin intermediul unor organizații internaționale, dintre care cele mai interesante ni se par a fi cele grupate sub firmele „PALATINUS" și „ALIMEX".

Prin astfel de „ajutoare", organizațiile reacționare, cele cultice și sectante desfășoară de fapt și o intensă propagandă dușmănoasă împotriva statului nostru, cultivă în rîndul unor persoane din România spiritul emigraționist sau caută să-i influențeze pe unii cetățeni români să rămînă în străinătate cu ocazia unor călătorii efectuate în Occident.

Firma „PALATINUS", cu sediul în Elveția, a fost creată în anul 1957 și s-a specializat în intermedierea acestor „ajutoare" care pînă la acea dată se trimiteau prin mai multe firme cu același profil. Avem de-a face deci cu o centralizare, cu o coordonare a acestei activități sub o conducere unică. În statutul de funcționare al firmei „PALATINUS", se justifică apariția acestui organism astfel :

„Emigrațiile și granițele parțial modificate în urma celui de-al doilea război mondial au creat în mod forțat legături de rudenie și prietenie între persoane din Est și Vest și cu aceasta și necesitatea de a-și face cadouri peste graniță.

Un punct de vedere foarte important pentru înființarea acestor firme, a fost interesul deja existent la mulți interesați din toată lumea de a trimite cadouri rudelor și prietenilor din statele estice"...

Inițial, aceste „ajutoare" constau într-adevăr în alimente și în obiecte de îmbrăcăminte și puteau fi foarte bine cadouri dezinteresate între rude ori prieteni. În prezent însă se constată o creștere substanțială a sumelor și a valorii cadourilor trimise. Să reținem că numai în cursul anului 1972, **valoarea acestor „ajutoare" trimise în România, se ridică la suma de două milioane dolari.**

Un număr de circa 200 persoane sau reprezentanți ai unor organizații religioase au primit în anul trecut sume între 1 000 și 30 000 dolari, alte 75 persoane au primit valută pentru construirea de locuințe proprietate personală iar un număr însemnat de cetățeni români au primit sume pentru procurarea de autoturisme.

Numărul total al persoanelor care au beneficiat în anul 1972 de „ajutoare" prin firma de mai sus, se ridică la cifra de 9 317. Cea mai însemnată parte dintre aceste persoane sînt din Transilvania, Banat și București, **o parte dintre ele lucrează în sectoare importante de activitate, venind în contact cu documente secrete,** iar altele sînt cunoscute în evidențele organelor noastre sau sînt lucrate activ.

Deosebit de important este faptul că unele dintre aceste persoane au încălcat prevederile Legii 23/1971 care obligă pe cetățenii ce lucrează cu secrete de stat să raporteze șefilor de instituții legăturile pe care le au cu cetățeni străini.

Numărul mare al persoanelor care beneficiază de „ajutoare", precum și faptul că cel care transmite este firma „PALATINUS" sau „ALIMEX" — iar autorul real, sub pretextul secretului comercial, rămîne astfel anonim — creează mari greutăți în identificare și implicit posibilități bune de deghizare a sumelor retribuite pentru o activitate de trădare.

Pentru dezvoltarea continuă a acestui sistem de „ajutoare", firma „PALATINUS" și sucursalele sale din țările occidentale folosesc intens publicațiile emigrației române și ale organizațiilor bisericești din străinătate, contactează prin reprezentanții săi pe conducătorii acestor organizații și participă la întrunirile lor. De asemenea, firma „PALATINUS" are legături cu unele departamente din guvernele țărilor unde firma își are sucursale, ca : R.F. Germania, Austria, S.U.A., Canada, care alocă sume de bani destinate așa-ziselor „ajutoare".

Majoritatea persoanelor care primesc aceste „ajutoare" sînt de naționalitate maghiară, germană, evrei, unii dintre ei aparțin fostelor clase exploatatoare, sînt foști deținuți politici, descendenți ai acestora, elemente ostile regimului nostru, cu rude și cunoștințe în străinătate sau sînt suspecte de apartenență la di-

ferite servicii de spionaj. Iată numai cîteva exemple care ni se par semnificative :

— „Jianu", domiciliat în București, fost moșier, a făcut parte între anii 1948 și 1950 dintr-un grup subversiv și a transmis informații organelor de spionaj ale S.U.A. În anul 1950 a fost condamnat la 25 ani închisoare pentru crimă de înaltă trădare.

— „Grecu", tot din București, fiu de moșier, a lucrat la Secția informații S.S.I. și a fost condamnat pe viață pentru activitate intensă împotriva clasei muncitoare.

— „Sava", domiciliat în București, fost ofițer în armata burgheză. În perioada războiului a făcut parte din S.S.I. și a deținut funcția de șef de birou în problema comunistă.

O categorie aparte dintre persoanele care primesc sume însemnate de bani o constituie reprezentanții unor organizații cultice ori sectante. Aceste fonduri sînt alocate și folosite în scopuri propagandistice religioase, pentru ajutorarea preoților și a călugărilor etc.

Potrivit unor date ce se dețin, unii reprezentanți ai acestor culte și secte din țara noastră culeg informații, pe care le transmit în exterior prin diferiți emisari trimiși de centrale din afară, informații ce sînt exploatate și de diferite servicii de spionaj occidentale. Astfel :

— Preotul catolic „Mihai", din Transilvania, a primit în anul 1972, sub formă de cadou, de la un preot al Vaticanului, o mașină „Dacia" 1300. „Mihai" este cunoscut pentru activitatea sa informativă în favoarea unei puteri străine.

— Alt beneficiar al cadourilor substanțiale este preotul catolic „Ganea", tot din Transilvania, cunoscut de asemenea cu preocupări de a satisface interesele Serviciului de spionaj vest-german.

În afară de persoanele menționate, au mai fost identificate pînă în prezent peste 120 elemente suspecte, domiciliate în diferite județe ale țării.

Avînd în vedere că serviciile de informații capitaliste folosesc acest canal în scopul culegerii de informații despre țara noastră, pentru propagandă religioasă, precum și posibilitatea remunerării acoperite a unor agenți din România, considerăm că este necesar a se acorda atenția cuvenită selecționării și punerii în lucru a persoanelor suspecte, care primesc astfel de „ajutoare".

În acest scop, pe plan local pot fi cercetate registrele de „ajutoare" și „cadouri" care se găsesc la filialele O.N.T., pentru a fi cunoscute persoanele care beneficiază de atenția firmei „PALATINUS".

Avînd în vedere numărul mare al acestor persoane și mediile diferite în care ele își desfășoară activitatea, considerăm că este sarcina și interesul tuturor ofițerilor de securitate care răspund de obiective să cunoască acești beneficiari, atenție deosebită acordîndu-se bineînțeles celor care lucrează în obiective importante, fac deplasări în exterior, au acces la documente secrete, ori celor care în trecut au avut legături cu diverse servicii de informații ori au lucrat la firme cu capital străin.

Locotenent-colonel Ștefan ALEXANDRU
Locotenent-colonel Stelea DUDĂU

ACȚIUNI ALE SERVICIULUI DE SPIONAJ ISRAELIAN prin intermediul instituțiilor de cult mozaic

Pentru a înțelege mai bine complexitatea problemelor de care se ocupă spionajul israelian, direcțiile și căile prin care intră în posesia informațiilor, datelor și documentelor ce-l interesează, să ne oprim pe scurt asupra istoricului sionismului și a legăturii organizațiilor sioniste mondiale cu acest serviciu de spionaj.

Sionismul înseamnă dragostea evreilor din „Diaspora" [1] față de „țara sfîntă", simbolul fiind muntele Tzion, locul biblic „de întîlnire a lui Moise cu Dumnezeu".

În contextul frămîntărilor social-politice de la sfîrșitul secolului al XIX-lea, sionismul s-a transformat repede într-un curent politic, cu priză în masele de evrei din Europa. Apariția sa a fost favorizată de creșterea antisemitismului, de unele pogromuri, care au avut loc, în special, în partea de răsărit a Europei, de tendința burghezo-moșierească de dominare politică prin învrăjbirea naționalităților conlocuitoare. Pe de altă parte, evreii începuseră să acapareze posturi în diferite domenii de activitate, în special în viața comercială și bancară — ceea ce trezea antipatii.

Ca urmare, ideologii sioniști ai timpului respectiv au început să răspîndească **ideea creării unui „cămin național evreiesc"**, ca unică soluție de supraviețuire a națiunii evreiești. Ei motivau această necesitate prin faptul că evreii reprezintă o anumită particularitate — aceea că „formează o plantă străină în grădina popoarelor". Această particularitate trebuie să ducă la :

1) Ridicarea conștiinței evreiești prin cultivarea limbii ebraice, a istoriei poporului evreu, a literaturii evreiești, prin însușirea temeinică a preceptelor talmudice. Toate aceste activități trebuiau să se desfășoare sub lozinca „Întoarcerea la iudaism înaintea întoarcerii în Israel".

[1] Evreii din afara statului Israel — n.n.

2) Emigrări și colonizări evreiești în masă pe teritoriul Palestinei, prin răscumpărarea de pămînturi de la arabi, iar la nevoie și prin folosirea unor metode „prin foc și sabie", astfel încît să se ajungă ca elementul evreiesc să domine pe teritoriul Palestinei.

Frămîntările începutului secolului XX și mai ales cele două războaie mondiale au constituit, de asemenea, pretexte pentru întărirea mișcării sioniste, susținîndu-se că numai această mișcare putea oferi poporului evreiesc o șansă de supraviețuire. În afara lichidării brutale din timpul hitlerismului, pentru sioniști se punea cu acuitate și evitarea lichidării ca națiune, prin așa-zisa „moarte a sărutului", adică asimilarea din ce în ce mai accentuată a populației evreiești cu națiunile în sinul cărora trăiau.

Sioniștii au început să se organizeze în partide, societăți, școli și să creeze fonduri pentru materializarea ideologiei lor.

Aceste organizații aveau ca rol primordial, îndoctrinarea spiritului naționalist-șovin și pregătirea tineretului evreu pentru luptă și pentru munci specifice mediului palestinian.

În România, în jurul anului 1925, grupările sioniste începeau să se constituie în partide și organizații politice, care se afiliază la Organizația Sionistă Mondială, al cărui for conducător era și este Congresul Mondial Sionist. Ele capătă denumiri și platforme politice identice cu cele de pe teritoriul Palestinei, fiind sprijinite în activitatea lor de către instructori palestinieni, denumiți „șlihimi". Aceștia au fost introduși în țară de către Serviciul de informații englez, pentru reorganizarea grupărilor sioniste dizolvate formal de către Antonescu.

Pînă în anul 1948 — cînd au fost scoase în afara legii — în România au funcționat mai multe organizații sioniste, dintre care mai importante au fost: „MAPAM", „ICHUD", „HAOVED HATZIONI", „CLAL SION", „RENAȘTEREA", „MIZRACHI".

Ideologia organizațiilor sioniste consta, în principal, în respingerea posibilității rezolvării problemei naționale în spirit marxist și propagarea teoriei „specificului evreiesc", conform căreia singura soluție este emigrarea în Israel, educarea populației evreiești în spirit naționalist-șovin și sprijinirea reclădirii unui stat național prin toate mijloacele, prevenirea asimilărilor și căsătoriilor mixte etc.

În România, activitatea sionistă a atins apogeul în perioada 1944—1948, cînd a fost susținută în mod direct de către Congresul Mondial Sionist și de Agenția Evreiască de la Istambul (care se afla sub conducerea serviciilor de spionaj englez și american).

În această perioadă, instructorii palestinieni aveau misiunea de a asigura legătura între organizațiile sioniste din țara noastră și forurile sioniste mondiale, de a coordona trecerea ilegală a frontierei pentru fruntași sioniști, de a culege informații de pe teritoriul țării noastre, din toate domeniile de activitate, informații pe care le transmiteau englezilor și americanilor.

După dizolvarea organizațiilor sioniste și înființarea statului Israel, unii instructori au revenit în România în cadrul reprezentanței diplomatice israeliene din București, iar activitatea sionistă ilegală este subordonată Legației israeliene, care în primii ani de funcționare a pus un accent deosebit pe scoaterea din țara noastră a valorilor deținute de evrei.

Procesele fruntașilor sioniști din anii 1950 și 1952 au scos la iveală intensa acti-

vitate desfășurată de organizațiile sioniste din România. Această activitate a constat în culegerea de informații politice, sociale, economice și militare și în organizarea de rețele active și de rezervă, menite să asigure pe mulți ani datele necesare Serviciului de spionaj israelian și desfășurarea unor vaste acțiuni propagandistice, de la om la om, în favoarea Israelului.

O mare parte a cadrelor Serviciului de informații israelian provin dintre activiștii de seamă ai organizațiilor sioniste — în special de tineret —, iar în prezent acest organ continuă să-și completeze necesarul de cadre cu elemente sioniste, care, cu ani în urmă, au emigrat din țările socialiste în Israel.

Totodată, își perfecționează metodele de activitate, punîndu-le în concordanță cu politica internă și externă dusă de cercurile conducătoare israeliene, cu obiectivele ce le urmăresc în relațiile cu țările arabe și cu alte state, acționînd perseverent, în condiții de deplină conspirativitate, continuu și în domenii variate, neezitînd să treacă la punerea în aplicare a unor acțiuni directe, pe care însă le pregătesc cu minuțiozitate.

Pentru realizarea obiectivelor sale în România, Serviciul de spionaj israelian se folosește, în afara căilor și metodelor cunoscute (introducerea de cadre și agenți în rîndul diplomaților și a altor categorii de cetățeni israelieni, sau din alte state, care ne vizitează țara sub diferite motive; exploatarea informativă a emigranților și a cetățenilor români ce se deplasează în Israel etc.) și de instituțiile de cult mozaic din țara noastră.

Începînd din anul 1961, cercurile sioniste din străinătate și organele israeliene de informații au acționat intens pentru angrenarea elementului cultic evreiesc din România, în direcția îndeplinirii hotărîrilor Congresului Mondial Sionist, care vizează, în ultimă instanță, înfăptuirea intereselor statului israelian. Astfel, **la adăpostul activității de „cultură mozaică și asistență socială" se urmărea îndeplinirea, sub un cadru legal, a unor acțiuni sioniste preconizate de către organizațiile sioniste mondiale.** Acestea, printre altele, indicau: diversificarea metodelor și mijloacelor de întărire a acțiunii de emigrare din „Diaspora" către Israel; crearea în „Diaspora" a unei mișcări de mari proporții de educație evreiască; participarea masivă a tinerei generații la mișcarea sionistă; întărirea legăturilor dintre tineretul israelian și cel din „Diaspora"; acordarea de asistență culturală comunităților din „Diaspora" (prin intensificarea activității în domeniul culturii și limbii ebraice și idiș, organizarea de seminarii, conferințe, colocvii, la care să fie angrenată o mare parte din intelectualitatea evreiască și care să contribuie la cunoașterea și răspîndirea iudaismului).

Din anul 1968 au fost organizate în țara noastră cursuri de predare a limbii ebraice și de istorie iudaică cu caracter naționalist emigraționist. La un moment dat, aceste cursuri erau frecventate de peste 800 studenți, elevi și intelectuali. Se urmărea astfel: pregătirea tineretului evreu pentru viața din Israel, învățarea limbii ebraice, prevenirea asimilărilor și căsătoriilor mixte, popularizarea realizărilor statului Israel, trezirea și menținerea sentimentelor de simpatie față de această țară.

În același scop, în paginile ziarului cultului mozaic, socotit drept „centru ideologic"

al evreilor din România", erau tratate aspecte de istorie și de cultură iudaică, iar conducerea cultului exercita influență asupra alegerii repertoriului Teatrului Evreiesc de Stat din București (fiind eliminate piesele cu caracter ateist).

În ultimul timp, se observă o intensificare a activității cultului mozaic, în direcția îndeplinirii hotărîrilor forurilor sioniste din străinătate.

De aceea, persoanele din conducerea cultului mozaic acționează pentru **atragerea tineretului la cursurile de limbă ebraică de învățare a talmudului.** (În prezent funcționează 20 de astfel de cursuri și s-au dat indicații comunităților din țară ca, acolo unde nu există, să se ia măsuri pentru înființarea lor.) De asemenea, se acționează în direcția revitalizării **antrenării unor intelectuali de vază evrei, pentru participarea lor la viața spirituală evreiască,** invitîndu-i să ia parte la slujbele ocazionate de diverse sărbători sau alte manifestări, cum ar fi: împlinirea a 15 ani de la apariția Revistei Cultului Mozaic, vizita în România a premierului Golda Meir sau a altor personalități de origine evreiască, aniversarea a 60 de ani de la nașterea șefului rabin, Rosen Mozes etc.

Ambasada israeliană din București manifestă interes pentru cursurile de limbă ebraică desfășurate sub egida cultului.

Iată ce indicații a dat diplomatul „Kostea", cadru al Serviciului de spionaj israelian, lui „Ion", deservent de cult la o comunitate evreiască din țară: „Trebuie să vă străduiți ca rezultatele cursurilor să fie bune, nu satisfăcătoare; să acționați pentru atragerea a cît mai multor tineri la curs; să vă ocupați intens ca tineretul evreu să cunoască istoria poporului din care face parte. Aceste cursuri aduc o mare **contribuție statului Israel**, prin faptul că, **atunci cînd acești tineri vor emigra în Israel, ei vor fi pregătiți pentru viața de acolo, statul israelian avînd mult mai puține probleme cu instruirea lor".**

„Kostea" a cerut **lui „Ion"** să profite de fiecare sărbătoare **religioasă** și să organizeze mese festive **pentru** tinerii cursanți, arătînd că ar fi de **dorit ca asemenea manifestări** să aibă loc cu **prilejul tuturor sărbătorilor** evreiești și că **ele s-ar putea** organiza sub formă de ceaiuri **dansante**, de întruniri ocazionale ale tinerilor etc. În astfel de împrejurări, indică **să se țină** și cîte o prelegere de istorie iudaică.

Una din căile **folosite** de Serviciul de spionaj israelian **în culegerea** de informații din țara noastră sau **pentru** realizarea altor interese ale statului **Israel** — sub acoperirea activității de cult — **este trimiterea în România**, ca delegați **sau turiști**, a unui **mare număr de emisari ai organizațiilor sioniste internaționale**. În acest scop, Serviciul de spionaj israelian are **un contact permanent** cu organizațiile **sioniste mondiale** și, îndeosebi, cu acei evrei **care dețin funcții cheie** în lumea capitalului **sau în organisme politice internaționale și care, în contactele** cu **factori de răspundere pe linie de partid** și de stat în țara noastră, caută să influențeze poziția părții române, cu privire la situația populației de naționalitate evreiască din România (emigrări, desfășurarea unei vieți cultice intense etc).

Unele cadre ale Serviciului de spionaj israelian sînt introduse și acționează în sînul unor organizații evreiești, iar altele țin o legătură permanentă cu aceste organizații, urmărind îndeplinirea, prin intermediul lor, a unor interese de spionaj.

Astfel, în cadrul biroului „JOINT" din Geneva, acționează și un ofițer al Serviciului de informații israelian, care are sarcina ca prin emisarii ce sînt trimiși la diferite comunități evreiești din Europa, inclusiv în România, să cunoască situația acestora sub toate aspectele. La întoarcere, emisarii fac rapoarte asupra celor constatate.

Caracteristic, în acest sens, este cazul numitului **„Sache Elia"**, cadru al spionajului israelian, **care lucrează** ca funcționar în organizația „Sochnut". El vine periodic în țara noastră, uneori ca delegat al **„JOINT"-ului** — de obicei în preajma sărbătorilor **religioase** evreiești. „Sache Elia" face deplasări în provincie, asistînd la slujbele religioase, **luînd** contact cu un mare număr de evrei, pe care îi exploatează informativ.

În general, emisarii sioniști se interesează de realizările obținute pe tărîmul educației tineretului evreu, de felul în care decurge asistența socială și dacă ajutoarele date de organizația „JOINT" sînt eficient folosite de către cult, de date privind totalul populației evreiești, **structura demografică** pe vîrste, profesii etc., dacă guvernul român ajută din punct de vedere financiar cultul mozaic și ce alte surse de venituri are acest cult, politica statului român față de emigrări, în ce relații se află instituția de cult mozaic din România cu instituțiile similare din celelalte țări socialiste etc.

Organele noastre de contraspionaj dețin date că autoritățile israeliene preconizează crearea unui institut de studiere a iudaismului din țările situate în sud-estul Europei, desemnînd drept coordonator al acestui institut pe „Vagu", fost profesor universitar.

Pentru obținerea materialelor necesare conducerea institutului respectiv intenționează **trimiterea unor cercetători israelieni în România**, care să studieze nemijlocit materialele ce se găsesc în arhivele și bibliotecile românești, să obțină acele publicații românești ce se referă la probleme de istorie contemporană ale țării noastre și să realizeze microfilme după materialele și publicațiile legionare aflate în posesia forurilor competente ale țării noastre.

Recent, a fost înființat în Israel Institutul „Beit Hatfutzot" (Casa răspîndirii), al cărui președinte a fost ales șef-rabinul Rosen Mozes. Acest institut este patronat de către Congresul Mondial Evreiesc și are ca sarcină studierea istoriei evreiești din „Diaspora".

În preocupările institutului va intra și țara noastră, pentru a face cunoscută, printre altele, activitatea organizațiilor sioniste și a fruntașilor sioniști — ceea ce constituie un mijloc de propagandă și de îndoctrinare cu ideile sioniste.

Organele noastre cunosc și despre existența altor „institute", reviste, editoriale din Israel care au ca preocupare principală publicarea de materiale cu iz sionist, menite să mențină treaz sentimentul naționalist. Mulți dintre colaboratorii acestora sînt foști fruntași sioniști din România sau emigranți de dată mai recentă.

Avînd în vedere periculozitatea acțiunilor sioniste și de spionaj ce se desfășoară sub acoperirea activității cultului mozaic în țara noastră, ofițerii din Ministerul de Interne care au sarcini pe această linie trebuie să acționeze perseverent și cu mai mult discernămînt, în scopul de a delimita corect acțiunile de cult de cele care vizează îndeplinirea unor interese ale spionajului israelian și să ia măsuri de contracarare a celor din urmă.

Maior Gh. BRATU
Căpitan Ion ȘOVU

O experiență pozitivă:

SUPRAVEGHEREA INFORMATIVĂ A TURIȘTILOR STRĂINI

Ca urmare a dezvoltării bazei materiale a turismului, numărul turiștilor străini veniți în mod organizat în județul Suceava a crescut simțitor.

Datele și informațiile obținute în ultimii ani evidențiază faptul că unii diplomați acreditați la București, cadre sau agenți ai unor servicii de spionaj ce vin în R.S.R. ca turiști, ziariști, emisari sau sub alte acoperiri, fac deplasări în județul Suceava, nu atrași de importantele monumente istorice, ci cu scopul de a efectua contacte suspecte cu cetățeni români, unii din alte localități ale țării.

Acestea sînt principalele considerente pentru care direcția centrală de contraspionaj a stabilit că sarcina noastră principală, în cadrul măsurilor de supraveghere informativă generală a turiștilor străini, este de a depista contactele suspecte care se realizează în această zonă, de a identifica și clarifica operativ situația legăturilor create de străini.

În vederea rezolvării acestei sarcini, la începutul anului 1972, Ispectoratul județean Suceava, cu sprijinul direcției centrale de contraspionaj a stabilit un complex de măsuri informativ-operative, punînd accent pe organizarea muncii în principalele obiective turistice de pe raza județului și antrenînd la această activitate un număr sporit de ofițeri de rezervă.

Astfel, în sezonul turistic a fost constituită **o grupă operativă de ofițeri de rezervă,** care a deservit informativ obiectivele turistice: Voroneț, Vatra-Moldoviței, Putna și Sucevița. Fiecărui ofițer din grupă i s-a repartizat cîte un obiectiv, i s-a dat să conducă nemijlocit un număr de rezidențe, create pentru supravegherea informativă generală a străinilor.

În scopul de a mări operativitatea în exploatarea informațiilor din aceste obiective, șeful grupei operative — un ofițer de rezervă cu experiență — a fost dotat cu un autoturism, pentru a putea coordona și îndruma cu promptitudine activitatea ofițerilor din grupă, „plantați" în obiectivele turistice respective. **Această organizare a dus și la folosirea unui sistem de legătură eficient între ofițerii din grupă, între șeful grupei și ofițerul dispecer din cadrul Serviciului III, la care s-au concentrat toate informațiile obținute de rezidențele conduse de ofițerii din grupa operativă și de celelalte compartimente ale inspectoratului, pe linie de turiști.**

Ofițerul dispecer a avut sarcina de a face o primă selecție a cazurilor pe profil și de a le comunica imediat altor unități, de a stabili contactele suspecte efectuate de diplomați sau turiști suspecți de activitate de spionaj cu cetățeni români.

Măsurile luate de noi în sezonul turistic 1972, prin folosirea și a acestei grupe compuse din rezerviști, ne-au permis obținerea unui volum de informații aproape dublu față de 1971. Circa 80 de cazuri au fost semnalate la unele inspectorate din țară; am controlat mai bine principalele categorii de străini, care au venit în aceste obiective turistice. De asemenea, ofițerii de rezervă din grupa operativă și-au adus contribuția la studierea și la contactarea unor străini care ne sînt în atenție, la rezolvarea unor sarcini, în cazuri lucrate pe linie de contraspionaj, precum și la verificarea rețelei informative, pe care au folosit-o în supravegherea informativă generală a turiștilor.

Astfel, organele noastre lucrau în cadrul supravegherii informative generale și pe numitul „Gorea" din comuna Putna (fost condamnat pentru delapidare) care, mergînd într-o vizită la rudele sale din R. F. Germania, a fost contactat în mod suspect de doi transfugi, cunoscuți că sînt folosiți de S.F.I. Unul dintre aceștia îl cunoscuse pe „Gorea" la București cu ani în urmă.

Fiind dat în atenția rezervistului care deservea informativ acest obiectiv, s-a reușit ca, printr-o dirijare concretă a informatorilor „Sandu" și „Lazăr" din rezidență, să se obțină noi date, din care să rezulte că „Gorea" este interesat să contacteze diverși turiști străini ce vin la complexul turistic din această localitate, că este ajutat în această direcție și de o rudă a sa, ce lucrează ca gestionar la complexul turistic respectiv. Totodată, ofițerul de rezervă, aflîndu-se în permanență în obiectiv, cu o legendă de acoperire verosimilă, a putut face „pe viu" unele verificări, cunoscînd astfel nemijlocit comportamentul și legăturile lui „Gorea". Datele și informațiile obținute de rezidența condusă de rezervist, coroborate cu restul materialelor, ne-au determinat ca lui „Gorea" să-i deschidem dosar de urmărire informativă.

Un alt exemplu: Turistul vest-german „Oswald", funcționar superior la prefectura Baden-Würtenberg, vicepreședinte în Comitetul asociației germane din Bucovina, agent al S.F.I., a făcut o vizită „de documentare" în nordul țării. Prin sursele din rezidențe, s-a stabilit că „Oswald", în afara legăturilor ce și le-a creat pe raza județului nostru, a contactat în mod suspect și pe numitul „Preda", din Timișoara, care l-a însoțit prin obiectivele din zona turistică a Sucevei. În prezent, sînt în curs de rezolvare unele sarcini stabilite în cooperare cu Inspectoratul județean Timiș.

Desigur, pe baza acestei experiențe pozitive, ne gîndim în viitor la perfecționarea activității grupei operative, la **folosirea unor ofițeri de rezervă și în alte localități unde apare necesară crearea unor rezidențe pe linia supravegherii informative generale a cetățenilor străini.**

Locotenent-colonel Emilian GEORGESCU

Vă prezentăm cazul...

„GHRAMAN & FIUL"

Un individ descurcăreț

În luna februarie a anului 1964, revenea în România — în calitate de reprezentant al unei firme americane exportatoare de automobile — domnul Isidor Ghraman. Ceea ce a atras atenția din primul moment a fost faptul că fostul cetățean român lucrase o viață întreagă în branșa agro-alimentară. Din paginile îngălbenite de vreme ale dosarului său aveau să se releve însă aspecte și mai interesante.

Născut în România, Isidor Ghraman activase pînă în anul 1936 la diverse societăți cu capital străin, mai ales german, unde avusese și un număr bunicel de acțiuni. În preajma războiului, simțind că porțile de pătrundere a capitalului german în țara noastră sînt tot mai larg deschise, Ghraman și-a retras acțiunile, deschizîndu-și o firmă proprie de import-export produse alimentare. Bineînțeles că îi pusese un nume german, deoarece domnul Isidor Ghraman se pregătea să devină un... arian pur ! Și astfel, puțin mai tîrziu, în timp ce conaționali ai săi erau masacrați în lagăre și ghetouri, Isidor Ghraman reușise să intre în grațiile ocupanților germani, cărora le furniza informații despre rezervele de alimente, locurile unde au fost ascunse de către alți comercianți sau producători etc. Participa chiar la rechiziționarea acestor mărfuri, organiza dese banchete și petreceri de tot felul pentru ofițerii germani, iar în cele din urmă și-a înscris fiul în organizația fascistă „Hitlerjugend" !

Dar războiul, care însemnase pentru firma Ghraman o adevărată înflorire economică, s-a terminat. Și domnul Isidor Ghraman a răsuflat oarecum ușurat. Cu toată prosperitatea evidentă a firmei, trăise coșmarul descoperirii naționalității sale, la intensitatea pe care doar un negustor evreu, „admirator sincer" al führerului, o putuse trăi.

În primii ani de după război, Ghraman și-a dat seama că viitorul în această fază nu aparține celor de teapa lui. Plin de fler, el a început o activitate febrilă

de transformare rapidă a averii în aur. Foamea chinuia milioane de oameni. Pîinea însemna aur. Așa că domnul Ghraman a reușit ca pînă în 1947 să-și sporească în continuare averea, plîngîndu-se în stînga și în dreapta de „vremurile grele" pe care le duce el și familia sa. Naționalizarea l-a găsit „sărac", simplu tehnician la o întreprindere de panificație. Numai el știa unde a ascuns aur în valoare de milioane. Surîdea însă la gîndul că — din nou — a reușit !

Unele cunoștințe ale sale îl compătimeau chiar : „Ce a fost și ce a ajuns bietul om !", altele îl îmbărbătau : „Nu-i nimic, o să ai pensie, o să trăiești liniștit".

Pentru mulți a fost o adevărată surpriză cînd, în 1959, domnul și doamna Ghraman au fost arestați pentru deținere ilegală de aur și condamnați la 14 și respectiv 12 ani închisoare. Se înțelege că tot aurul le-a fost confiscat.

Fiul lor, Saly, a urmat liceul, apoi a intrat la facultate, mai exact a devenit un client al cafenelelor, un nelipsit al petrecerilor, pentru că bani, de unde nu se știe, avea totuși. Doi ani a rămas repetent, fiind nevoit să se transfere la Galați, apoi să abandoneze studiile, în anul al cincilea.

La 24 iunie 1960, conform Decretului nr. 211/1960, soții Ghraman au fost grațiați și nu mult după aceea părăseau țara.

Iar acum, în 1964, Ghraman revenea în România, ca cetățean străin, dispus să ne vîndă... automobile americane.

Se pune pe roate... o afacere fără automobile

Cunoscîndu-i-se trecutul, a fost luat în lucru activ. Cum era și de așteptat s-a constatat că Ghraman evita pe cît posibil discuțiile despre comerțul cu automobile. În schimb, în cîteva zile, reușise să contacteze deja un mare număr de foști colegi, rude și cunoștințe, mai ales dintre aceia care lucrau în ministere sau întreprinderi mai importante. Printre legăturile sale a apărut și un anume „Rot" — inginer la o direcție de investiții — element lucrat deja de o altă unitate a ministerului nostru, pentru activitate de favorizare a unor firme comerciale din Elveția. Prin mijloacele speciale, s-a stabilit astfel că reprezentantul firmelor americane de automobile era interesat și el în același gen de „comerț".

Pentru început, Ghraman s-a angajat față de „Rot" să preia și să administreze sumele în valută pe care cetățeanul român le avea depuse la cîteva firme din Elveția. Ulterior, sconta să preia reprezentanța acestor firme pentru România, să lucreze adică direct cu „Rot", iar beneficiul să-l împartă între ei. Mai exact, oferta Ghraman trebuia să prezinte la întreprinderile românești de comerț exterior oferta asupra unor mașini și utilaje în condițiile tehnice și de preț indicate de „Rot", iar acesta să le prefere la avizarea tehnică. Pentru a nu „lucra de pe o zi pe alta", „Rot" urma chiar să-i dea lui Ghraman planul de import al ministerului unde lucra, valorile de plan alocate pentru fiecare poziție de plan, iar ulterior, să-l țină la curent cu ofertele și prețurile firmelor concurente și cu rezultatele pe parcursul tratativelor.

După stabilirea acestei înțelegeri, care se contura ca o straşnică afacere, Ghraman a părăsit țara. Era mai mult decît mulțumit. El nu uitase firește nici aurul confiscat, nici anii de detenție. Iar acum, planul său părea pe punctul de a se realiza.

Cînd domnul Ghraman e de acord...

O lună mai tîrziu, Ghraman se afla din nou în România. Aşa cum se înțelesese cu „Rot", aducea cu sine cîteva oferte ale unor firme furnizoare de utilaje pentru industria alimentară. Ideea unor negocieri pentru autoturisme o abandonase complet. În schimb, un Volkswagen 1300 — „donat de o rudă a lui Rot" — intrase abia în țară, pentru a deveni proprietatea acestuia din urmă. Domnul Ghraman își și imagina surpriza plăcută pe care avea s-o producă această veste asupra cetățeanului român. A fost însă deosebit de surprins constatînd că între timp „Rot" fusese arestat. La început această veste l-a speriat grozav. Versat cum era însă, Ghraman şi-a dat seama că împotriva sa nu pot exista probe justițiabile. Nu apucase să pună în practică nimic din cele plănuite cu „Rot", în afară de cumpărarea Volkswagenului, cu ajutorul unei procuri pe care „Rot" i-o dăduse pentru o firmă elvețiană. Dar procura era în străinătate, iar „Rot" habar n-avea că o maşină superbă aşteaptă să fie ridicată din vamă.

Cunoscîndu-se în amănunțime planurile făcute împreună cu „Rot" şi faptul că acesta îi dăduse împuternicire să-i administreze valuta ce o avea la firmele străine pe care le favoriza, s-a hotărît contactarea lui Ghraman, pentru a-l determina să aducă valuta respectivă în țară. În felul acesta, se sconta să intrăm şi în posesia unor recipise de decontare ale firmelor, pe care să le utilizăm în procesul penal drept probe.

În cadrul contactării, Ghraman a relatat numai că „Rot" îl rugase să-i administreze o moştenire. Cu toate că i s-a explicat că „Rot" a declarat despre înțelegerea avută, proveniența valutei, planurile de viitor etc., Ghraman a negat totul, susținînd într-una că el vrea să facă comerț cinstit, că iubeşte foarte mult România, vrea să o ajute ş.a.m.d. La întrebarea dacă fiul său intenționează să preia în viitor relațiile comerciale cu țara noastră, Ghraman a precizat că Saly lucrează ca tehnician la o firmă vest-germană şi că nici prin gînd nu-i trece să se apuce de comerț. În cele din urmă, i s-a arătat că şi noi vrem ca totul să se facă cinstit, că îi cunoaştem trecutul, dar nu i se vor face greutăți, el avînd de altfel posibilitatea să se reabiliteze într-un fel. Ghraman a fost de acord şi s-a arătat dispus să aducă în țară valuta lui „Rot" şi documentele ce le avea — printre care şi o procură dată de cetățeanul român către firmele străine respective.

Se părea că totul a ieşit conform planului.

Numai că, la cîteva ore de la despărțirea de ofițerul care îl contactase, Ghraman şi-a anunțat nişte prieteni ai săi, printre care şi pe informatorul nostru „Nicu", despre tot ce i s-a întîmplat, iar a doua zi dimineața a anunțat şi consulatul

francez — care gira interesele R.F. Germania în România — apoi a plecat din țară.

Pentru a-şi da importanță, din ură sau poate pur şi simplu din teamă, Ghraman avusese grijă să adauge de la el că „i s-a cerut să facă spionaj", că securitatea a vrut să-l determine ca „prin fiul său să procure licențe, patente, informații militare" etc. Organelor de poliție din oraşul vest-german unde locuia, le-a povestit toate acestea cu şi mai multe înflorituri. În schimb, nu pomenise nimic despre planurile sale potrivit cărora, împreună cu „Rot", ar fi trebuit să desfăşoare o activitate dăunătoare statului român.

Necazuri de începător

Se scursese o lună şi jumătate de la grăbita plecare din România a lui Ghraman şi totul părea terminat. Ancheta lui „Rot" era pe sfîrşite, Isidor Ghraman nu mai da nici un semn de viață... Iată însă că, într-una din zile, la Bucureşti a apărut Saly, fiul domnului Ghraman, în calitate de reprezentant al unei firme vest-germane. Cel puțin aşa pretindea el.

Prin măsuri complexe de urmărire s-a stabilit foarte curînd că Saly avea doar vagi cunoştințe de comerț exterior, că nu s-a prezentat la nici o întreprindere de comerț, din România, dar că începuse o contactare sistematică a persoanelor cu care tatăl său luase legătura la prima şi la cea de-a doua vizită.

Era curios că Saly urma o anume cronologie în contactarea legăturilor, respectînd întocmai ordinea realizată de tatăl său, ba invita legăturile acestuia exact la aceleaşi localuri. De fapt, pe noi procedura ne avantaja mult, deoarece Saly venea astfel în contact cu nu mai puțin de cinci informatori, cu o serie de legături abia contactate sau audiate în cazul lui „Rot", ba şi cu unele măsuri speciale — pregătite pentru tatăl său. „De ce adoptă Saly această tactică bizară ?" ne întrebam. În cele din urmă am aflat că el urmărea să reconstituie contactările efectuate de tatăl său pentru a afla „cine anume a anunțat securitatea..."

Fapt este că, prin informatori şi mijloace speciale, am stabilit că Saly venise în țară la cererea organelor de contraspionaj vest-germane, care doreau să verifice în cele relatate de Ghraman să afle ce alte acțiuni intenționam să întreprindem, în cazul lui „Rot", afară de aducerea valutei şi a unor documente probatorii în cazul lui „Rot". Ghraman care „umflase" mult realitatea, se temea de consecințe şi invocase o boală de inimă pentru a se retrage din joc.

Aşa că în România venise domnul Ghraman-junior, care — pregătit în pripă pentru această incursiune — era insuficient instruit, ceea ce ne-a uşurat mult sarcina de a-l avea sub control şi a stabili datele ce ne interesau. De exemplu, pentru a stabili dacă este într-adevăr reprezentant al firmei „Diana" s-a organizat prin informatorul „Dan" o întîlnire „întîmplătoare" între Saly şi „Land", vechi salariat al acestei firme şi reprezentant pentru țara noastră. Cînd „Dan" le-a făcut cunoştință, recomandîndu-l pe unul celuilalt, ca reprezentanți ai aceleiaşi firme, „Land", cam neplăcut surprins de apariția acestui intrus, a început să-i pună o serie de întrebări concrete despre persoane din conducerea firmei etc., vizînd să-i

demonstreze lui „Dan" că Saly este un impostor. Extrem de derutat, galben la față, Saly încerca să explice că la restaurant nu este bine să se discute astfel de probleme etc., etc. „Dan" s-a scuzat atunci pentru cîteva minute și, prin măsurile speciale dinainte pregătite, am auzit următorul dialog :

Saly : N-am venit să-ți iau locul. Pe mine m-a angajat, mai bine-zis mi-a procurat hîrtia asta de reprezentant, domnul Held. Ai înțeles ?

„Land" : De ce nu spui așa, omule ? Acum e clar. Eram iritat, pentru că recent am avut o divergență cu conducerea firmei și m-a amenințat că mă schimbă.

După alte cîteva zile, același „Dan" i-a aranjat lui Saly o ședință de tratative la întreprinderea de comerț exterior unde lucra. Aici, o sursă oficială, instruită de noi, i-a pus în față o ofertă primită de la firma „Diana" și, explicîndu-i că este presat de termenul de livrare, i-a solicitat să semneze pe loc contractul. Vădit încurcat, Saly a invocat o mie de motive și nu a semnat. Tratativele s-au întrerupt, iar la ieșirea din întreprindere, extenuat, Saly i-a spus lui „Dan" : „Îți înțeleg bunele tale intenții de a mă ajuta, dar mă pui în situații îngrozitoare". La nedumerirea informatorului, Saly i-a promis unele explicații „în alte împrejurări".

Cu ocazia primei lor întîlniri, la un restaurant, Saly i-a destăinuit că de fapt el are alte probleme de rezolvat, relatîndu-i „pățania" tatălui său și faptul că lui i s-a cerut „să afle ceva mai mult"...

După trei săptămîni de ședere, complet derutat de măsurile combinative ale organelor noastre și cu banii pe sfîrșite, Saly a părăsit țara surescitat și nemulțumit de ceea ce realizase. Și astfel dosarul „Ghraman & fiul" părea din nou închis.

Declarații de credință sau „Ce naște din pisică..."

Două luni mai tîrziu, Saly își făcea însă din nou apariția la București. De data aceasta, ca reprezentant a nu mai puțin de cinci firme profilate pe industria chimică. Renunțase definitiv la firma „Diana", motivînd că „se pricepe mai bine" în noua ramură.

În special prin rețeaua informativă, Saly a fost bine controlat, urmărindu-i-se tatonările, de data aceasta mai fine. Da, Saly era acum ceva mai bine instruit, mai prudent.

Punînd însă cap la cap informațiile obținute, am ajuns la concluzia că fiul lui Isidor Ghraman avea ca principală sarcină să intre în contact cu organele de securitate.

Pentru a ne suscita interesul, a confiat unora din legăturile sale — pe care le bănuia că se află în contactul nostru — că el cunoaște multe aspecte din activitatea lui „Rot" și că are la el chiar unele documente pe care trebuie să le înmîneze soției acestuia.

Urmărirea informativă ajunsese într-un moment dificil : se punea problema dacă să ne angrenăm într-un joc operativ cu Saly, prefăcîndu-ne că nu-i bănuim adevăratele intenții, sau să mergem în continuare pe linia controlării din umbră a activității sale și a derutării indirecte. În cele din urmă, s-a ales prima variantă, apreciindu-se că este o măsură ofensivă, care ne oferă mult mai multe șanse de a realiza sarcinile de contraspionaj ce se impuneau în acest caz — ceea ce nu presupunea, bineînțeles, renunțarea la urmărirea prin celelalte mijloace ale muncii noastre.

Pentru a nu desconspira însă nici informatorii care ne dezvăluiseră intențiile lui Saly, s-a procedat astfel : Prin măsurile speciale se cunoștea data cînd Saly se află în vizită la soția lui „Rot". Cu ocazia unei asemenea vizite, un ofițer de la cercetări penale, cunoscut de soția lui „Rot", a mers la aceasta „pentru a o invita la o nouă audiere". Fiind prezent și Saly, soția lui „Rot" a făcut prezentările.

Profitînd de un minut în care a rămas între patru ochi cu Saly, ofițerul și-a exprimat „regretul" că domnul Isidor Ghraman nu mai vine în România, deoarece ar fi putut să dea o mînă de ajutor bunului mers al cercetărilor. Saly a replicat că tatăl său este bolnav, dar că el cunoaște toată povestea și ar fi dispus să facă declarații, cu condiția ca soția lui „Rot" să nu afle despre acest lucru. Ofițerul anchetator s-a declarat de acord și i-a fixat domnului Ghraman-junior o oră în după-amiaza aceleiași zile. La audiere (care a avut loc la Direcția de anchete) a participat și ofițerul operativ care-l lucra pe Saly.

În declarațiile făcute, Saly nu a adus elemente noi față de ceea ce cunoșteam de la „Rot". În schimb, s-a manifestat deosebit de preocupat în a menține contactul cu securitatea, solicitînd un număr de telefon de care să se folosească „atunci cînd va avea ceva important de comunicat". Făcînd declarații de credință — cam prea ostentative pentru a nu trezi noi suspiciuni — Saly și-a oferit serviciile în a ne informa asupra unor persoane ca „Rot" sau alți cetățeni români ori străini care se ocupă cu activități ilicite. Ne-a rugat un singur lucru : să-i indicăm nume de suspecți...

I s-au refuzat, bineînțeles, toate cererile. Saly ne-a rugat să-l căutăm totuși la viitoarea vizită pe care o va face în România, deoarece „va avea desigur probleme de relatat".

La următoarea venire în țară a fost căutat telefonic și i s-a fixat o întîlnire. Cu această ocazie, Saly a dat cîteva nume de comercianți vest-germani pe care aprecia el că trebuie să-i avem în atenție. Din verificări a rezultat că, în afară de unul, ceilalți „suspecți" ai lui Saly avuseseră de-a face cu miliția sau cu

securitatea (contrabandă cu autoturisme sau bijuterii, trafic de valută, încurcături cu femei sau că fuseseră audiați ca martori în diverse cazuri).

Din toate materialele ce le aveam la acea dată se putea trage concluzia că este vorba într-adevăr de o acțiune a contraspionajului vest-german. Și astfel a început un joc operativ care avea să dureze doi ani.

Cine îl informează pe Saly ?

Din păcate nu ne-am angrenat așa cum trebuia în acest joc, am manifestat prea multă timiditate și destul formalism, limitîndu-ne doar la acțiuni de derutare privind elementele aflate în atenția noastră și la „plasarea" unui informator asupra căruia ulterior a acționat un comerciant străin suspect de a fi cadru al unui serviciu străin.

S-ar fi putut face desigur mai mult.

În perioada 1969—1972 cazul a fost lucrat de alți ofițeri, iar în vara anului 1972, lucrarea a fost preluată din nou de ofițerul care o deschisese. O analiză amănunțită la nivelul conducerii direcției a dus la concluzia că în urmărirea lui Saly se obținuseră suficiente date care dovedeau că obiectivul are sarcini informative și contrainformative în țara noastră, dar că măsurile luate de noi nu vizaseră finalizarea.

Între timp, Saly se reprofilase din nou. Evita acum contactele cu securitatea și abandonase sectorul industriei chimice. El era reprezentant a 11 firme vest-germane constructoare de mașini și utilaje. Întrerupsese aproape toate legăturile vechi (atît ale lui, cît și ale tatălui său), creîndu-și numeroase legături noi în comerțul exterior, M.I.C.M., în multe uzine și combinate din țară. Saly nu mai locuia nici la hotel, ci la diferite gazde particulare, obișnuind acum să-și schimbe domiciliul la fiecare vizită, efectua dese deplasări în provincie, de multe ori nemotivate de afacerile comerciale, era mult mai atent în comportare și prudent în discuții.

Cel mai mult au reținut atenția datele furnizate de unii informatori și surse oficiale, din care rezulta că Saly deține și folosește cu abilitate în tratative anumite date pe care n-ar fi trebuit să le știe, fiind secrete, din sectorul construcțiilor de mașini și comerțul exterior.

Cea mai apropiată legătură a sa era „Stancu", informator al unui inspectorat județean al Ministerului de Interne. „Stancu" se afla mult timp în compania lui Saly și furniza un mare volum de informații despre el. Îl prezenta însă ca pe un om corect, dornic să facă afaceri cinstite, atașat țării noastre. După „Stancu", Saly ne voia numai binele.

Aceste informații veneau în contradicție flagrantă cu cele obținute din alte surse, din care reieșea că domnul Ghraman-junior căuta direct sau pe căi ocolite să obțină informații economice, politice și date de studiu despre persoanele cu funcții sau despre specialiștii cu care venea în contact.

Prin măsurile speciale întreprinse, s-a stabilit că cele mai multe și mai importante date le deține din combinatul în care lucra „Stancu" și din întreprinderile de comerț exterior cu care acesta avea legături prin natura atribuțiilor sale de serviciu.

A apărut deci ipoteza că „Stancu" ar fi sursa de informații a lui Saly, astfel că, împreună cu organul județean care îl avea în legătură, s-a inițiat un plan de măsuri prin care ofițerii își propuneau verificarea minuțioasă a naturii legăturilor dintre cei doi.

În același timp, pentru a controla activitatea lui Saly, se impunea recrutarea unor informatori din rîndul noilor sale legături. Era nevoie, de asemenea, de o îmbinare perfectă a celorlalte mijloace ale muncii de securitate, deoarece Saly circula exclusiv cu mașina personală și evita să-și stabilească un domiciliu.

Prin măsurile complexe întreprinse, în care organele de filaj și alte unități și-au adus pe deplin contribuția, s-a stabilit în mod cert că, cu ocazia vizitei din septembrie 1972, informatorul „Stancu" i-a transmis lui Saly date cu caracter secret, primind în schimb diverse obiecte și sume de bani. Tot atunci, prin rețeaua informativă și filaj, s-a stabilit că Saly are întîlniri neoficiale cu trei salariați ai unor întreprinderi de comerț exterior, cu care ducea trative.

Se-nchide cercul

Analizînd informațiile pe care „Stancu" le transmisese lui Saly, s-a constatat că o bună parte din acestea proveneau din sectorul de activitate al informatorului „Costache", care a confirmat acest lucru, relatînd că prin natura atribuțiunilor de serviciu, chiar el îi dădea datele respective.

Acest „Stancu" era din nefericire un element cu trecut complicat, un tip aventurier, abil, a cărui nesinceritate era evidentă. Încercarea „de a-l readuce pe drumul cel bun" implica riscul desconspirării acțiunii.

Am hotărît atunci să ne folosim de el, fără să știe, pentru a-l dezinforma pe Saly.

La prima vedere totul părea simplu, numai că „Stancu", lucrînd în domeniul respectiv, cunoștea o serie de date reale și nu-i puteau fi plasate orice fel de date eronate. Informatorul „Costache" a fost deci instruit ca, printre datele reale, dar mai vechi și de mai mică importanță, să-i strecoare lui „Stancu" informații ireale, care „să prezinte interes" pentru Saly.

În acest mod, nu numai că s-a prevenit producerea de prejudicii, dar am avut posibilitatea documentării activității celor două elemente.

În timpul vizitelor lui Saly din decembrie 1972 și ianuarie 1973, s-a stabilit că cei trei funcționari din comerțul exterior fuseseră recomandați acestuia de către „Stancu" și se aflau deja în perioada de atragere la activitate informativă. „Stancu" îi vorbise lui Saly despre fiecare în parte: ce posibilități de informare are, ce vicii, ce preferințe sau slăbiciuni etc.

De exemplu, despre A.S. i-a relatat că îi place băutura, din care cauză mai niciodată nu are bani. În consecință, „Stancu" l-a invitat pe A.S. la un local, aranjînd ca Saly să vină și el ca din întîmplare acolo. După cîteva pahare, „Stancu" și Saly au început să-l exploateze informativ pe A.S. Nu au reușit însă să afle prea multe, deoarece organele noastre aranjaseră între timp cu informatorul „Costache" ca A.S. să nu mai aibă acces la datele secrete ce-l interesau pe străin.

Despre C.R., „Stancu" îi relatase lui Saly că este în mare jenă financiară, deoarece a contractat construirea unei locuințe, proprietate personală. După cîteva întîlniri, la diverse localuri și la gazda străinului, lui C.R. i s-au oferit 1 500 de lei, cerîndu-i-se în schimb informații. C.R. a fost de acrod, dar nu a mai apucat să se țină de cuvînt, organele noastre intervenind în acest stadiu.

Despre Corina M., Saly aflase că este dornică de aventuri amoroase, așa că foarte curînd a ajuns să aibă relații intime cu ea. Cînd a apreciat că a reușit „s-o cucerească sentimental", i-a cerut informații de la locul de muncă.

Corina s-a speriat însă, și-a dat seama că sentimentele lui Saly au fost numai o cale pentru ca acesta să-și atingă un alt scop. Ea a relatat cele petrecute șefului ei, care a îndrumat-o la organele de securitate, lucru pe care Corina M. l-a și făcut — relatînd modul cum a acționat Saly asupra sa pentru a o determina să-i dea informații.

Prin rețeaua informativă s-a mai stabilit că la 31 ianuarie 1973, „Stancu" îi va face o vizită lui Saly, pentru a-l convinge cu ajutorul unor documente oficiale de autenticitatea informațiilor pe care i le furnizase cu puțin timp înainte.

Am ales momentul acesta pentru a realiza flagrantul, care de altfel a reușit perfect.

Cercetările efectuate au confirmat că Saly se ocupa de culegerea de informații economice, în care scop l-a atras de partea lui pe „Stancu", pe care îl plătea pentru fiecare informație, în raport de valoarea acesteia. Domnul Ghraman-junior mai avea în curs de atragere la activitate informativă pe A.S., pe C.R. și pe Corina, cărora le dăduse deja o serie de obiecte și sume de bani. A.S. și C.R. promiseseră să se revanșeze prin furnizarea de informații.

Asupra celor în cauză s-au luat măsurile care se impuneau.

În felul acesta, printr-o bună cooperare cu organele de filaj și cu alte unități centrale și teritoriale, a fost demascată activitatea unui agent străin, care încercase să pătrundă în rețeaua noastră, prevenindu-se totodată prejudiciile pe care cei doi Ghraman intenționaseră să le aducă țării din care au plecat.

Maior Iosif CADAR

MUNCA DE SECURITATE
ÎN ORAȘELE MICI ȘI ÎN MEDIUL RURAL

Din activitatea preventivă în rîndul tineretului

La începutul anului 1972, biroul de specialitate al Inspectoratului județean Ialomița a interceptat o trimitere poștală expediată din comuna Lehliu-sat, de către un anume Sandu I., unui prieten din Hunedoara. Conținutul, la prima vedere destul de banal, cuprindea în esență propunerea expeditorului, cam fantezistă, de „a evada" din civilizație, autoizolîndu-se împreună cu destinatarul scrisorii într-un loc singuratic.

Expeditorul era un tînăr de 22 ani, de profesie conducător auto, neîncadrat în vreun loc de muncă. Organizația de tineret din comună îl exclusese din rîndurile sale (pentru că își pierduse carnetul). Tatăl tînărului — cunoscut în evidențele noastre ca fost membru legionar — îi permitea să ducă o viață parazitară, afirmînd cu părintească inconștiență: „Am un singur copil pentru care muncesc. N-are importanță dacă băiatul are serviciu sau nu". Profitînd din plin de această „dragoste părintească", tînărul Sandu I. își petrecea majoritatea timpului fără vreun scop precis, în anturajul altor elemente fără ocupație din comună, avînd o comportare reprobabilă față de localnici și o ținută necuviincioasă. În discuțiile cu concetățenii, afirma deschis că nu-i place munca.

În anii 1970 și 1971, Sandu I. fusese amendat și avertizat în mai multe rînduri de organul de miliție din comună, pentru atitudinea și comportarea sa. Astfel, în anul 1970, expeditorul ciudatei scrisori grupase în jurul său mai mulți elevi slabi și mediocri la învățătură, din clasele V—VIII ale școlii generale din comună, constituind un grup — pe care îl intitulase „Banda neagră" — cu scopul de a comite acte antisociale. Organele de miliție depistează însă gruparea, se procedează la atenționarea membrilor ei — în prezența părinților și a profesorilor, cărora elevii le-au fost dați în grijă, cu recomandarea unei mai stricte și atente supravegheri. Numitul Sandu I. fusese și sancționat contravențional; dar el a continuat să se plaseze pe aceleași coordonate de viață, în anturajul altor tineri care preferau să-și

petreacă timpul consumînd băuturi alcoolice și provocînd scandaluri.

Cu prilejul primelor verificări, s-au obținut unele date și despre prietenul lui Sandu I. din Hunedoara. Acesta, deși nu avea o comportare prea corectă, era preocupat să învețe o meserie, fiind angajat ca vagonetar la Întreprinderea minieră Ghelar.

Întrucît din informația inițială rezulta că Sandu I. urma ca, în cel mult două săptămîni, să-și pună în aplicare planul de „retragere din lumea civilizată", s-a impus inițierea unor măsuri operative și eficiente.

În acest sens, în comuna Lehliu-sat, neexistînd rețea cu posibilități pe lîngă obiectiv, s-a procedat la recrutarea colaboratorilor „Marcel" și „Stan" — primul vînzător la un local frecventat de Sandu I., celălalt prieten și vecin cu obiectivul. „Stan" se bucura de încrederea acestuia, fără a-i împărtăși însă concepțiile de viață.

Simultan s-a luat legătura cu Inspectoratul județean Hunedoara, care a luat măsuri de supraveghere informativă la locul de muncă și la domiciliu a prietenului lui Sandu I. din localitatea respectivă.

La scurt timp după obținerea primei informații, s-a interceptat o nouă trimitere poștală a numitului Sandu I., expediată de data aceasta unui alt amic al său, P.A., din aceeași localitate, care își satisfăcea stagiul militar într-o unitate din orașul Piatra Neamț. Conținutul scrisorii era asemănător, dar Sandu I. dădea în plus unele detalii despre intențiile sale și despre primele pregătiri pe care le făcuse pentru a se stabili în munți.

Folosind noul moment creat în situația operativă, s-a dat drumul trimiterii poștale, luîndu-se însă legătura cu organele de securitate din județul Neamț și cu ofițerul de contrainformații din unitatea respectivă. La solicitarea noastră, destinatarul scrisorii a fost influențat în direcția de a preda scrisoarea comandantului său de pluton. Apoi, după întreprinderea celorlalte formalități (întocmirea unui proces-verbal și un raport al comandantului de pluton), scrisoarea ne-a fost trimisă.

Între timp, colaboratorii „Marcel" și „Stan" au stabilit că cel în cauză îi tatonase pe mai mulți tineri de 17—20 de ani din comună, toți fără ocupație, sugerîndu-le „să înceapă o viață nouă", în munți!

Colaboratorului „Stan", Sandu I. îi destăinuise că este dezamăgit de prietenii săi, care nu-l înțeleg și care acceptă să ducă „o viață plictisitoare". I-a mărturisit însă că el va găsi totuși o soluție și se va descurca fără ajutorul nimănui, întrucît capacitatea, curajul și pregătirea sa îi dau dreptul să spere într-o deplină reușită.

După aproximativ o săptămînă de la primirea trimiterii poștale, Inspectoratul județean Hunedoara ne anunța că I.G. — prietenul obiectivului — și-a făcut lichidarea la întreprindere, urmînd să plece din localitate. În colaborare, cele două inspectorate au luat măsuri de supraveghere a acestuia.

În ziua sosirii sale în comuna Lehliu, I.G. l-a vizitat pe Sandu I. fără a rămîne prea mult la acesta. În ziua următoare s-au reîntîlnit.

Apropiindu-se data cînd Sandu I. își propusese să plece din localitate, conducerea inspectoratului a considerat că este momentul să se intervină pentru prevenirea săvîrșirii unor eventuale acte infracționale. În acest sens, s-a ordonat să se inițieze o discuție detaliată cu Sandu I. pentru a stabili preocupările sale de viață, intențiile de viitor, pentru ca, în raport de poziția și atitudinea adoptate, să se ia măsuri corespunzătoare.

La început, Sandu I. s-a arătat refractar, situîndu-se pe o poziție de nerecunoaștere. Ulterior, prin folosirea unor date precise din materiale de care dispuneam, el a făcut relatări ce au confirmat informațiile obținute, aducînd noi elemente tot mai interesante. S-a dovedit astfel pe deplin justificată atenția ce o acordasem aparent banalei scrisori.

Considerăm ca semnificativă relatarea lui Sandu I. făcută în fața ofițerului nostru: „De pe la etatea de 17 ani — afirma tînărul de 22 ani — am început să fiu obsedat de ideea de a fugi într-o țară capitalistă, deoarece în discuțiile cu prietenii, am auzit că acolo se trăiește mai bine, că este mai multă libertate, iar o serie de cetățeni din țara noastră au reușit să fugă în diferite împrejurări. Pe parcursul anilor, mi-am întărit această convingere și datorită faptului că la postul de radio „Europa liberă" se comunicau știri despre cei fugiți din țară, făcîndu-se afirmații că aceștia au ajuns bine și pot să-și satisfacă orice dorință".

Pentru a-și pune în aplicare intențiile, Sandu I. se interesase de posibilitatea realizării lor, încercînd să-i convingă pe cei mai apropiați din cercul său de cunoscuți, însă aceștia l-au refuzat.

Unele detalii despre modul cum să procedeze, Sandu I. le luase de la numitul Costea E. pe care îl consultase considerîndu-l „mai cunoscător", (auzise că acesta fusese atenționat de organele de securitate pentru activitatea și relațiile sale). Numitul Costea E. îi explicase modul cum ar putea trece fraudulos frontiera în Iugoslavia și cum ar putea ajunge în Italia, trecînd prin Triest, într-una din zilele de sîmbătă sau duminică, cînd frontiera e deschisă. Refuzase însă să răspundă la propunerea tînărului de a părăsi țara împreună pe acea cale.

În această situație Sandu I. i-a expus lui Costea E. altă variantă: Pe islazul comunal se află un avion utilitar. Împrietenindu-se cu pilotul, Sandu I. făcuse mai multe plimbări, fiind foarte atent cum se manevrează comenzile. În consecință, el i-a propus lui Costea E. ca, pe timp de noapte, să fugă cu avionul în Turcia. Costea E. l-a refuzat însă și de această dată, spunîndu-i că încercarea ar fi foarte riscantă.

Dezamăgit de „lipsa de curaj" a cunoscuților săi, Sandu I. s-a hotărît atunci să se izoleze în munți, deoarece era „plictisit de viață". În acest sens, făcuse propuneri mai multor tineri să-l urmeze, însă aceștia l-au refuzat din nou. Singurul care l-ar fi urmat, P.A., fusese încorporat militar.

În discuțiile cu ofițerul, Sandu I. a afirmat cu sinceritate că, deși nu renunțase la intenția de a pleca în munți, își întrerupsese pregătirile pentru o perioadă pe care n-o precizase în timp.

Ajungîndu-se la concluzia că informațiile existente despre activitatea și intențiile celui în cauză sînt suficiente și folosindu-se cu abilitate materialele obținute, s-a trecut la avertizarea lui Sandu I.

Inițial ofițerul a purtat o discuție foarte amănunțită cu el asupra unor probleme de muncă, de viață, educație, profesiune etc., pornind de la ideea pe care ne-o formasem că principala cauză a acestei rătăciri constă în lipsa unei activități permanente, utile societății, necesară unui om tînăr și întreprinzător.

Numitul Sandu I. a recunoscut în întregime faptele sale, le-a regretat și, fără a se dezvinovăți, el a arătat că vinovat se face poate și tatăl său, cu care n-a putut duce niciodată o discuție ca cea pe care o purtase cu ofițerul.

În urma acestei discuții, au fost invitați și părinții lui Sandu I., pentru a cunoaște și ei situația reală în care se află fiul lor și cauzele care au determinat-o. Ofițerul i-a sfătuit să-i caute un loc de muncă în comună, unde pot să-l supravegheze și să-l ajute. Tatăl lui Sandu I. s-a declarat întru totul de acord și, în scurt timp, cu sprijinul ofițerului, Sandu I. a fost angajat ca mecanic la C.A.P.

Ulterior, s-a discutat cu tinerii din anturajul lui Sandu I., fiind mustrați pentru că n-au căutat să-l ajute, deși, refuzaseră să urmeze ideile lui aventuriste.

Pînă în toamna anului 1972, cînd a fost încorporat militar (a fost, desigur, semnalat organului C.I. din unitatea militară respectivă) Sandu I. a avut o comportare bună. În primăvara aceasta el a venit în comună, fiind recompensat cu o permisie.

Maior Gheorghe POPESCU

Acțiunea de compromitere a unui legionar

În atenția organelor de securitate din Curtea de Argeș s-a aflat printre elementele de vîrf ale mișcării legionare și individul „Sîrbu", fost preot, în prezent funcționar. Atitudinea dușmănoasă, de după 23 August, a respectivului fusese precedată de o intensă activitate în cadrul organizației legionare locale. Pînă la rebeliunea din 21—23 ianuarie 1941 „Sîrbu" a fost îndrumător al „Frățiilor de Cruce" de la Seminarul teologic din Curtea de Argeș, perioadă în care a fost unul dintre inițiatorii și participanții la acțiunea de dinamitare a mormîntului lui Armand Călinescu, din localitate. În timpul rebeliunii a participat activ la dezordinile provocate de legionari în orașul Pitești.

După 23 August 1944 „Sîrbu" a fost internat în diferite colonii de muncă. Între 1947 și 1948 el a întreținut legături prin corespondență cu unii legionari, foști colegi de seminar, fugiți în străinătate. Începînd din 1950 legionarul s-a aflat în permanență în atenția organelor noastre. Prin surse informative s-au stabilit, în principal, despre „Sîrbu" următoarele :

— Deși nu se mai manifestă ca element de acțiune, el continuă să rămînă la vechile convingeri fasciste pe care și le expune în cercuri intime, cu multă insufleţire ;

— Ca o reflectare a convingerilor sale, se manifestă, public, nemulțumit de situația lui și a altora și în genere discută nefavorabil diversele măsuri luate pe linie de partid și de stat ;

— Este un element închis, prudent și destul de abil în a-și masca adevăratele sentimente în fața autorităților și la locul de muncă ;

— Se acomodează greu cu munca concretă, motiv pentru care a schimbat de mai multe ori locul de muncă avînd pretutindeni unde a lucrat un slab randament ;

— În ultima perioadă avea tendința de a-și căuta legături printre turiștii veniți mai ales din Italia. Fără a-i descoperi intențiile, din datele obținute prin rețeaua informativă s-a stabilit totuși că încearcă să reia vechile legături cu prieteni din străinătate.

În acest stadiu s-a pus problema luării unor măsuri de compromitere definitivă a acestui element dușmănos, considerînd că sînt create toate condițiile pentru o asemenea acțiune.

În acest sens împrejurările ne-au fost favorabile.

În februarie 1973 „Sîrbu" și-a dat demisia de la întreprinderea la care lucra, dar nu s-a mai angajat la altă întreprindere. Totodată informatorul „Mihai", care fusese dirijat mai demult pe lîngă „Sîrbu", ne-a sesizat că în ultimul timp acesta consuma tot mai des băuturi alcoolice, fiind văzut adesea prin oraș sub influența băuturii. În această stare, provoca dese certuri și scandaluri în familie. La puțin timp după această notă, același informator ne-a semnalat că a aflat de la un vecin al lui „Sîrbu" că acesta, într-o clipă de furie, fiind beat, și-a lovit mama în vîrstă de 75 ani. Am considerat că era momentul cel mai potrivit pentru a trece la acțiune. Printr-un alt vecin al lui „Sîrbu", om de încredere al organelor noastre care ne-a confirmat cele semnalate de „Mihai", bătrîna a fost îndemnată să depună plîngere la organele de miliție, împotriva fiului ei, ceea ce a și făcut.

„Sîrbu" a fost invitat la miliție în baza plîngerii mamei sale, unde i s-a luat un interogatoriu în care a încercat firește să se disculpe dar n-a putut nega fapta ca atare.

În consecință, i s-a atras atenția că dincolo de aspectul imoral, josnic, al faptei sale aceasta se încadrează în textul legii, fiind sancționată. Paralel s-au luat măsuri ca prin organele sanitare locale să i se facă formele legale de internare în spitalul de neuropsihiatrie din localitatea Vedea.

Măsura n-a rămas firește fără ecou. În scurtă vreme toți cei care îl cunoșteau pe „Sîrbu", și-i erau mai apropiați, au aflat că acesta „a fost internat la nebuni" pentru că a ajuns un ratat care și-a lovit propria mamă, o femeie bătrînă și neputincioasă. După întoarcerea de la tratament (care a durat 2 săptămîni) „Sîrbu" n-a mai ieșit din casă ca să dea ochi cu lumea timp de două luni.

În prezent „Sîrbu" nu mai prezintă nici un fel de probleme întrucît este definitiv compromis și întreaga sa influență asupra celor din jur este complet anihilată. Continuăm totuși să-l avem în atenție ca element dușmănos.

Maior Gheorghe NEGRILĂ

Cu ajutorul rețelei din mediul rural

Printre preocupările Inspectoratului județean Iași se înscrie și aceea de ducere a unei munci informative în rîndul unor elemente din mediul rural care desfășoară activități dușmănoase. Iată două exemple în acest sens.

Într-o adunare generală, cîțiva cooperatori din comuna Hălăucești, județul Iași, au cerut să se pună ordine în problema loturilor date în folosință personală, întrucît posesorii unor astfel de terenuri, lucrînd ca salariați în diferite întreprinderi și instituții, nu efectuează normele de muncă statutare, care să le permită menținerea integrală a loturilor în folosință. S-a cerut în consecință să se constituie o comisie care să treacă la măsurarea loturilor acestor persoane spre a li se afecta suprafața legală.

Adunarea generală a hotărît constituirea respectivei comisii care a trecut la măsurarea loturilor celor vizați.

În aceste împrejurări au apărut patru documente anonime, care au fost afișate pe garduri în satul Luncași, aparținînd de comuna Hălăucești, și care conțineau amenințări la adresa membrilor comisiei de măsurătoare și instigau pe săteni la nesupunere față de hotărîrea adunării generale.

Sub influența acestor anonime, elemente recalcitrante și fanatice din rîndul catolicilor din satul Luncași nu au permis comisiei să-și îndeplinească misiunea. Pentru a evita producerea unor evenimente nedorite ca urmare a interpretărilor eronate, chiar și din partea unor cetățeni cinstiți, comitetul comunal de partid, consiliul popular și conducerea C.A.P.-ului au hotărît sistarea temporară a activității comisiei.

Totodată, în vederea contracarării activității dușmănoase și identificării autorilor celor patru anonime, organele noastre au trecut la măsuri informativ-operative.

Împreună cu șeful postului de miliție din comună, am stabilit contactul cu doi informatori din cercul elementelor suspecte, cu ajutorul cărora am

delimitat numărul acestor elemente care se eschivau de la muncă în cadrul C.A.P.

Folosindu-se apoi expertiza grafică asupra înscrisurilor dușmănoase, au fost identificate trei elemente din grupul celor suspecți. Era vorba de trei catolici din satul Luncași, care lucrau ca salariați la o întreprindere și ale căror familii, deși figurau în C.A.P., nu-și îndeplineau normele de lucru statutare. Întrucît documentele dușmănoase fuseseră scrise într-un moment de nemulțumire personală, a fost luată măsura de chemare a respectivilor la postul de miliție și avertizarea lor asupra consecințelor ce le vor avea de suportat în cazul în care acțiunea lor se va repeta.

În luna ianuarie a.c., am fost sesizați că în satul Mănăstirea, comuna Dagița, județul Iași, elemente necunoscute au spart cu pietre, pe timp de noapte, geamurile de la locuința președintelui C.A.P. din localitate, iar pe gardul cooperativei din localitate a apărut un afiș ce conținea caricaturi la adresa președintelui și a familiei sale, însoțite de o inscripție cu caracter dușmănos.

La fața locului, organele noastre au stabilit că atît conducerea C.A.P.-ului cît și președintele acesteia se bucurau de stima și respectul majorității membrilor cooperatori, dar că existau și unele elemente indisciplinate, carieriste, ce fuseseră înlăturate din muncile încredințate în cadrul cooperativei, pentru abateri grave, pentru tendință de agonisire de bunuri pe căi ilicite. Aceste elemente se împotriveau măsurilor întreprinse de conducerea gospodăriei în anumite domenii de activitate și se situau pe o poziție ostilă, în special față de președinte.

În raport cu cele stabilite, ne-am orientat activitatea în direcția aflării preocupărilor din acea noapte a persoanelor suspecte a săvîrși fapte de natura celor menționate. Sursele noastre informative și unele persoane audiate în cadrul cercetărilor ne-au condus spre numiții Hanghicel Gh. și Pașaniuc Nicolae, elemente cu atitudini ostile față de președintele C.A.P.-ului. Verificările au dovedit însă că atît Hanghicel Gh. cît și Pașaniuc Nicolae fuseseră în noaptea respectivă în mijlocul familiilor lor, ceea ce excludea posibilitatea participării vreunuia dintre ei la comiterea infracțiunilor.

S-a emis atunci ipoteza că aceștia au acționat prin intermediul altor persoane, luîndu-și astfel măsuri de precauție. Ipoteza avea să se dovedească reală. Prin rețeaua informativă am stabilit că în ajunul comiterii infracțiunilor, Hanghicel Gh. și Pașaniuc Nicolae au fost vizitați de două rude de-ale lor din alt sat, care, în schimbul unor sume de bani și a altor promisiuni materiale, au trecut la spargerea geamurilor de la locuința președintelui și la afișarea documentului anonim.

Luat în anchetă, după ce au fost administrate probe evidente, Hanghicel Gh. a recunoscut că împreună cu Pașaniuc Nicolae au organizat cele două infracțiuni la adresa președintelui și au instigat și alte persoane împotriva acestuia. De asemenea, au recunoscut că au folosit pe cele două rude ale lor din satul Vadu-Vejii la comiterea infracțiunilor de care se fac vinovați.

Pentru distrugere de bunuri materiale în dauna avutului particular cît și pentru defăimarea activității președintelui C.A.P. și a familiei sale, cei vinovați au fost trimiși în justiție și condamnați.

Locotenent-colonel O. ANDRONACHE
Maior Ștefan SURDU

La data de 7 mai 1973, o sursă a organelor noastre a semnalat că la Serviciul de import-export al unei uzine din București, cu statut de centrală, se produc încălcări ale unor reguli privind apărarea secretului de stat, care constau în nerespectarea în totalitate a normelor de redactare, multiplicare și păstrare a documentelor secrete, iar că inginerului Traian Virgil, șeful Serviciului import-export îi lipsește documentul „secret", intitulat „Informare asupra îndeplinirii planului valutar pe anul 1972".

Pentru verificarea celor semnalate s-a organizat un control pe linia apărării secretului de stat, la uzina respectivă, cu care prilej s-au stabilit următoarele :

La controlul efectuat în seara zilei de 8 mai 1973 (după terminarea programului de lucru) s-a constatat că salariatul Dobrescu Paul, din Serviciul planificare, a lăsat fichetul descuiat dar sigilat cu sigiliul său. În fichet se afla „secțiunea planului economic privind prețul de cost pe uzină" și toate documentele elaborate de la începutul anului și pînă la data controlului, referitoare la această secțiune de plan. Organele de control au luat măsuri de asigurarea securității documentelor arătate mai sus.

Continuîndu-se controlul, în zilele de 9 și 10 mai a.c., s-a stabilit că nu sînt respectate nici alte prevederi ale H.C.M. nr. 19/1972 de către alți salariați și anume :

Planul de import-export pe anul 1973 al uzinei, cu caracter „strict-secret", întocmit pe baza indicatorilor primiți de la forul tutelar, a fost redactat de către economistul Toderiu Alexandru, de la Serviciul import-export, în luna ianuarie 1973 pe foi volante neînregistrate la compartimentul special.

De asemenea, documentul „secret" nr. 01240 din 15.01.1973 intitulat „Informare asupra îndeplinirii planului valutar pe anul 1972", care figurează la compartimentul special că a fost întocmit în trei exemplare însă pe document nu se menționează

numărul de exemplare multiplicate şi nici nu a fost înscris în registrul de dactilografiere de către salariata Florea Elena care l-a dactilografiat. Exemplarul nr. 1 a fost trimis cu adresă la forul tutelar, ex. nr. 3 se află în dosar la compartimentul special, iar ex. nr. 2 s-a predat pe bază de semnătură, de şeful compartimentului, inginerului Traian Virgil, care nu a putut să-l prezinte la control.

Inginerul Traian Virgil a recunoscut faţă de organul de control că a primit documentul respectiv de la compartimentul special, pe care l-a folosit ultima dată în ziua de 2 aprilie 1973, cînd a întocmit o lucrare similară pe semestrul I 1973.

A mai relatat că în ziua de 28 aprilie, cînd şi-a făcut un autocontrol asupra documentelor secrete pe care le avea în primire, prin confruntarea lor cu opisul mapei personale, a constatat că îi lipseşte acest document.

Despre acest fapt i-a relatat economistului Pavel Alexandru din subordinea sa, căruia i-a solicitat sprijinul în căutarea documentului, însă nu a reuşit să-l găsească. Pavel Alexandru a recunoscut că a luat cunoştinţă, la data sus-menţionată, despre lipsa acestui document, cu care prilej şi-a făcut şi el un control în fichetul personal, dar nu l-a găsit.

Organele de control au stabilit ca măsură imediată, pentru conducerea uzinei, verificarea tuturor documentelor existente asupra salariaţilor din uzină.

În cursul zilei de 10 mai a.c., documentul în cauză a fost găsit în fichetul metalic al directorului comercial din uzină, Andreescu Petre. Acesta a relatat că a primit documentul de la ing. Traian Virgil, la începutul lunii aprilie 1973, fără semnătură, fapt pentru care nu l-a introdus în mapa cu documente secrete şi l-a ţinut în casa de fier.

Avînd în vedere aspectele negative constatate cu prilejul controlului efectuat, se cere a se analiza şi stabili ce fapte sînt de natură contravenţională şi în ce articole din Legea nr. 23/1971 se încadrează.

REZOLVAREA SPEŢEI PUBLICATE ÎN NUMĂRUL TRECUT

I. Cazul lui S.G. a fost soluţionat în mod diferit de către organele de urmărire penală şi instanţele judecătoreşti. Astfel:

A. Prin rechizitoriul Procuraturii militare Bucureşti, S.G. a fost trimis în judecată pentru: **infracţiunea de trădare prin transmitere de secrete** p.p. de art. 157 alin. 1 C. pen.; **infracţiunea de propagandă contra orînduirii socialiste** p.p. de art. 166 alin. 2 C. pen.; **tentativă de trecere frauduloasă a frontierei** p.p. de art. 20, 21 comb. cu art. 245 C. pen. cu aplicarea art. 33 şi urm. referitoare la concursul de infracţiuni.

B. Tribunalul militar teritorial Bucureşti, prin sentinţa penală nr. 129/1972, a condamnat pe S.G. la: 8 ani închisoare şi interzicerea drepturilor prevăzute de art. 64 lit. a şi b C. pen. pe timp de 4 ani, pentru **infracţiunea de divulgare a secretului care periclitează securitatea statului** p.p. de art. 169 alin 1 C. pen. prin schimbare de calificare din infracţiunea de trădare prin transmitere de secrete p.p. de art. 157 alin. 1 C. pen.; 1 an închisoare pentru **tentativă la infracţiunea de trecere frauduloasă a frontierei** p.p. de art. 20, 21 comb. cu art. 245 C. pen.; degradarea militară.

În baza art. 33 şi 34 C. pen. s-a dispus să execute pedeapsa cea mai mare (8 ani închisoare).

În temeiul art. 11 pct. 2 lit. a raportat la art. 10 lit. d C. pr. pen., Tribunalul militar teritorial Bucureşti a achitat pe S.G. pentru infracţiunea de propagandă contra orînduirii socialiste p.p. de art. 166 alin. 2 C. pen.

C. Împotriva sentinţei sus-menţionate a declarat recurs numai S.G. Întrucît procurorul n-a declarat recurs, potrivit principiului „non reformatio in pejus" înscris în art. 372 C. pr. pen., inculpatului neputîndu-i-se agrava situaţia în propriul recurs, Tribunalul Suprem n-a avut posibilitatea să examineze dacă în speţă se puteau reţine sau nu infracţiunile de trădare prin transmitere de secrete şi de propagandă contra orînduirii socialiste.

Din oficiu, a fost pus în discuţie un motiv de casare care fiind admis, prin decizia nr. 235 din 10 octombrie 1972, Tribunalul Suprem a casat sentinţa atacată numai cu privire la încadrarea juridică a faptei de divulgare a secretului care periclitează securitatea statului şi, schimbînd încadrarea juridică din alin. 1 în alin. 4 al art. 169 C. pen., a condamnat pe S.G. în baza acestui text la 4 ani închisoare, menţinînd celelalte dispoziţii ale sentinţei.

II. Motivarea soluţiilor adoptate şi problemele ce se impun a fi rezolvate pentru asigurarea în cazuri similare a unei practici unitare şi în deplină concordanţă cu cerinţele legalităţii socialiste

A. Motivarea soluţiilor adoptate.

1. Schimbarea de calificare din infracţiunea de trădare prin transmitere de secrete p.p. de art. 157 alin. 1 C. pen., în infracţiunea de divulgare a secretului care periclitează securitatea statului p.p. de art. 169 alin. 1 C. pen., a fost motivată de către Tribunalul militar teritorial Bucureşti prin aceea că nu s-a putut dovedi **calitatea de agent** al unei puteri sau organizaţii străine, a persoanei căreia S.G. i-a transmis date şi informaţii ce constituiau secrete de stat.

Cum în practică va fi imposibil de dovedit calitatea de „agent" al unei puteri sau organizaţii străine atunci cînd străinii ce ne vizitează ţara în calitate de turişti primesc de la cetăţeni români sau persoane fără cetăţenie domiciliate pe teritoriul ţării, date sau informaţii ce constituie secrete de stat, înseamnă că ei nu vor putea fi traşi la răspundere penală pentru spionaj şi nici persoanele care le-au transmis aceste secrete pentru infracţiunea de trădare prin transmitere de secrete.

Iată de ce considerăm că soluţia dată în speţa de faţă constituie un îngrijorător semnal de alarmă care evidenţiază necesitatea modificării art. 157 alin. 1 C. pen. în sensul scoaterii calităţii de „agent al unei puteri sau organizaţii străine" dintre elementele constitutive ale infracţiunii de trădare prin transmitere de secrete şi înlocuirii acesteia cu calitatea de „străin".

Calitatea de agent al unei puteri sau organizaţii străine apare ca element constitutiv al trădării numai în Codul penal francez din 1810 şi în celelalte coduri penale inspirate din acesta.

În alte coduri penale mai noi (a se vedea Codul penal italian din 1931) în locul acestei calităţi apare aceea de străin. Or, dovedirea calităţii de „străin" în speţele de natura celei analizate, nu ridică nici o dificultate în activitatea organelor de urmărire penală şi de judecată.

Pe de altă parte, practic este posibil ca un cetăţean român să transmită secrete de stat unui străin care, deşi nu este agent al unei puteri sau organizaţii străine, procură pentru sine asemenea date sau informaţii. Într-o astfel de situaţie, securitatea statului român este la fel de primejduită ca şi în cazurile în care secretele de stat au fost transmise unei puteri sau organizaţii străine ori agenţilor acestora.

La evaluarea necesităţii unei eventuale modificări a art. 157 alin. 1 C. pen., în sensul arătat, ar urma să se aibă în vedere şi faptul că serviciilor străine de spionaj le va fi mai uşor să atragă la colaborare pe unii cetăţeni sau necetăţeni domiciliaţi pe teritoriul statului român, convingîndu-i că şi în caz de descoperire a faptelor, ei nu vor putea fi traşi la răspundere penală pentru trădare prin transmitere de secrete, deoarece va fi imposibil de dovedit calitatea de agenţi a străinilor cărora li s-au transmis secrete, dar care au intrat în România în calitate de turişti.

2. Achitarea pentru infracţiunea de propagandă împotriva orînduirii socialiste p.p. de art. 166 alin. 2 C. pen. s-a întemeiat pe considerentul că manifestările verbale reproduse în numărul anterior al publicaţiei la rubrica „Cum rezolvaţi cazul ?" nu întrunesc elementul constitutiv al acestei infracţiuni exprimat în textul incriminator prin cuvintele „pentru schimbarea orînduirii socialiste sau din care ar rezulta un pericol pentru securitatea statului".

3. Schimbarea încadrării juridice din alin. 1 în alin. 4 al art. 169 C. pen. care incriminează divulgarea secretului ce periclitează securitatea statului a fost motivată de către Tribunalul Suprem în felul următor :

„Prima instanţă a reţinut că o parte dintre secretele de stat divulgate de către inculpat erau cunoscute de către acesta datorită atribuţiilor sale de serviciu, în timp ce-şi îndeplinea serviciul militar în termen.

Or, inculpatul nu a avut în atribuţiile sale de serviciu asemenea chestiuni ca cele ce priveau organizarea, amplasarea, efectivele şi dotarea cu armament a unităţii din care a făcut parte, raionul de concentrare în caz de alarmă ori stare de război şi altele ; datele referitoare la acestea fiind cuprinse în state de organizare şi documente de mobilizare cu care el nu a avut nici ca militar în termen vreo legătură".

B. Problemele ce se impun a fi rezolvate pentru asigurarea, în cazuri similare, a unei practici unitare şi în deplină concordanţă cu cerinţele legalităţii socialiste

1. Dacă procurarea de documente sau date ce constituie secrete de stat ori deţinerea de asemenea documente de către acei care nu au calitatea de a le cunoaşte, se absorb în fapta de transmitere atunci cînd aceste trei modalităţi au fost săvîrşite de aceeaşi persoană în baza aceleiaşi rezoluţii infracţionale.

În teoria dreptului penal, deşi se recunoaşte că cele trei modalităţi normative ale trădării prin transmitere de secrete sînt alternative în sensul că infracţiunea poate fi consumată prin oricare dintre acestea, cu privire la problema pusă în discuţie se susţine că „în cazul în care

activitatea infracţională a infractorului ar îmbrăca nu o singură modalitate, ci două sau chiar trei (făptuitorul mai întîi procură, după care deţine, iar apoi transmite un document ce constituie secret de stat), fapta acestuia nu va constitui un concurs de infracţiuni, ci o singură infracţiune, compusă însă din mai multe acte, unite nu numai prin identitatea de rezoluţie, dar şi prin identitatea obiectului material" [1].

Analiza ştiinţifică a opiniei exprimate în citatul reprodus pune în evidenţă necesitatea abandonării ei pentru următoarele considerente :

a) Este în contradicţie cu prevederile art. 33 lit. a C. pen. potrivit cărora „există concurs de infracţiuni chiar dacă una din infracţiuni a fost comisă pentru săvîrşirea altei infracţiuni".

Din aceste prevederi rezultă în mod indubidabil că identitatea de rezoluţie infracţională nu exclude, ci caracterizează această formă a concursului de infracţiuni

Este de reţinut că în însuşi textul art. 157 alin. 1 C. pen. se prevede că procurarea de documente sau date ce constituie secrete de stat, ori deţinerea de asemenea documente de către acei care nu au calitatea de a le cunoaşte constituie trădare prin transmitere de secrete numai dacă au fost comise pentru săvîrşirea altei infracţiuni, mai precis, dacă au fost comise în scopul săvîrşirii infracţiunii de trădare prin transmiterea datelor sau documentelor menţionate.

b) Nu corespunde cerinţelor art. 41 C. pen. referitoare la unitatea infracţiunii continuate şi a celei complexe. Or, în afara infracţiunii continuate şi a celei complexe, normele părţii generale a Codului penal român nu reglementează vreo altă unitate de infracţiune „compusă din mai multe acte" care numai în anumite situaţii ar constitui infracţiuni distincte. Astfel fiind, opinia citată apare ca fiind lipsită de orice suport legal.

c) Exercită şi va exercita o influenţă negativă asupra activităţii unor organe judiciare diminuînd prin aceasta potenţialul de apărare a securităţii statului. Este edificator în această privinţă cazul lui S.G., care a fost absolvit de răspunderea penală pentru infracţiunea de trădare prin transmitere de secrete cu toate că această infracţiune, încă din perioada satisfacerii serviciului militar, a fost consumată în varianta procurării în scop de transmitere a unor date ce constituiau secrete de stat

d) Infracţiunea de trădare prin transmitere de secrete consumată în modalitatea procurării în scop de transmitere a unor date ce constituie secrete de stat nu poate fi absorbită în infracţiunea de divulgare a secretului ce periclitează securitatea statului atunci cînd, din motive neprevăzute de făptuitor, datele au fost transmise unui străin care nu avea calitatea de agent al unei puteri sau organizaţii străine sau cînd această calitate este imposibil de dovedit aşa cum s-au petrecut lucrurile în cazul lui S.G.

Faţă de cele arătate, în sarcina lui S.G. trebuia să se reţină infracţiunea de trădare prin transmitere de secrete p.p. de art. 157 alin. 1 C. pen. constînd în procurarea de date secrete de stat cu scopul

[1] V. Dongoroz s.s. : Explicaţii teoretice ale Codului penal român, vol. III, pt. specială, EA. 1971, p. 61.

de a le transmite unei puteri sau organizaţii străine ori agenţilor acestora, în concurs cu infracţiunea de divulgare a secretului care periclitează securitatea statului, p.p. de art. 169 alin. 1 şi 4 C. pen., constînd în aceea că a transmis unui străin, a cărui calitate de agent nu s-a putut dovedi, date secrete procurate atît în timpul satisfacerii serviciului militar, cît şi după aceea, prin observare directă sau din diverse surse ocazionale.

2. Dacă fapta unui militar în termen de a divulga date secrete privind organizarea, amplasarea, efectivele, dotarea cu armament a unităţii etc., date ce i-au fost aduse la cunoştinţă în cursul desfăşurării procesului de pregătire de luptă, se încadrează în alin. 1 sau alin. 4 ale art. 169 C. pen.

Pornind de la premisa că asemenea date sînt „cuprinse în state de organizare şi documente de mobilizare" cu care militarii în termen nu au legătură, Tribunalul Suprem — Secţia penală a decis că fapta se încadrează în alin. 4 al art. 169 C. pen.

Soluţia este eronată deoarece prevederile alin. 1 al art. 169 C. pen. nu condiţionează existenţa acestei modalităţi normative de împrejurarea ca făptuitorul să cunoască numai din documente, pe care le deţine ori cu care are legătură în virtutea atribuţiilor de serviciu, datele secrete de stat pe care le divulgă.

Dimpotrivă, una din modalităţile divulgării secretului care periclitează securitatea statului prevăzută de art. 169 alin. 1 C. pen. constă în divulgarea datelor ce constituie secrete de stat de către cel care le cunoaşte datorită atribuţiilor de serviciu.

Or, pregătirea de luptă constituind una din atribuţiile de serviciu ale oricărui militar, înseamnă că fapta militarului în termen de a divulga datele secrete de stat despre care a luat cunoştinţă în cursul desfăşurării acestei pregătiri, dacă este de natură să pericliteze securitatea statului, se încadrează în art. 169 alin. 1 C. pen., iar nu în art. 169 alin. 4 C. pen.

3. Efectele constatării discernămîntului diminuat al infractorului.

Potrivit prevederilor art. 117 alin. 1 C. pr. pen. efectuarea expertizei psihiatrice este obligatorie atunci cînd organul de urmărire penală are îndoială asupra stării psihice a învinuitului sau inculpatului.

Comportarea lui S.G. şi caracterul pueril al unora dintre faptele antisociale descrise în numărul anterior al publicaţiei trezind suspiciuni asupra stării sale psihice, organul de cercetare al securităţii a dispus, în cazul său, efectuarea unei expertize psihiatrice. Din concluziile raportului de expertiză a rezultat că discernămîntul lui S.G. este diminuat.

Potrivit legislaţiei noastre penale numai lipsa discernămîntului (iresponsabilitatea) înlătură caracterul penal al faptei.

Cei cu discernămîntul diminuat răspund din punct de vedere penal dar în practică s-a admis că această împrejurare este de natura celor enumerate exemplificativ în art. 74 C. pen.

În consecinţă, pentru a se ajunge la o pedeapsă proporţională cu gravitatea faptelor comise şi cu periculozitatea lui S.G., considerăm că ar fi fost mai indicată calea acordării circumstanţelor atenuante motivate de concluziile expertizei psihiatrice decît aceea a schimbărilor nejustificate a încadrării juridice a faptelor săvîrşite.

Sarcini ale organelor de cercetare ale securităţii în lumina noilor reglementări cu privire la „pericolul social al faptei" şi la „fapta care nu prezintă pericolul social al unei infracţiuni"

— general-maior Dumitru ŞERBAN —

Modificarea art. 18 şi introducerea în C. pen. a art. 18^1 a fost necesară — aşa după cum se arată în expunerea de motive — pentru a nu se mai menţine în sfera de aplicare a legii penale faptele mărunte ce nu prezintă gradul de pericol social al unei infracţiuni, precum şi pentru a se institui un sistem mai variat de sancţionare a infracţiunilor şi de individualizare a pedepselor, menit să asigure posibilităţi mai largi de reeducare a făptuitorului, fără a se slăbi fermitatea în combaterea manifestărilor antisociale grave.

Potrivit actualelor reglementări, faptă care prezintă pericol social, în sensul legii penale, este orice acţiune sau inacţiune prin care se aduce atingere uneia dintre valorile arătate în art. 1 C. pen. şi pentru sancţionarea căreia este necesară aplicarea unei pedepse.

Nu constituie infracţiune — se precizează în primul alineat al art. 18^1 — fapta prevăzută de legea penală, dacă prin atingerea minimă adusă uneia din valorile apărate de lege şi prin conţinutul ei concret, fiind lipsită în mod vădit de importanţă, nu prezintă gradul de pericol social al unei infracţiuni.

Din această prevedere izvorăşte obligaţia organelor de cercetare ale securităţii de a examina şi stabili în concret gradul de pericol social al faptelor care au fost sesizate ori s-au sesizat din oficiu.

Criteriile de evaluare, în concret, a gradului de pericol social al unor fapte sînt expres şi limitativ enumerate în alin. 2 al art. 18^1 C. pen. Ca atare, pentru a stabili dacă fapta cu care a fost sesizat constituie sau nu infracţiune, organul de cercetare penală este obligat să-i stabilească gradul de pericol social în raport de: modul şi mijloacele de săvîrşire a faptei, scopul urmărit, împrejurările în care fapta a fost

comisă, urmarea produsă sau care s-ar fi putut produce, precum și de persoana și conduita făptuitorului.

Criteriile de apreciere a gradului de pericol social al faptei fiind enumerate limitativ, organele de cercetare penală sînt obligate să le ia în considerare fără a le substitui cu altele acceptate în teoria dreptului penal, cum ar fi frecvența faptelor, posibilitatea prevenirii acestora etc. Cu alte cuvinte, organele de cercetare penală sînt obligate să examineze gravitatea faptei prin prisma tuturor criteriilor prevăzute de art. 18^1 alin. 2 C. pen. Sînt situații cînd numai unul dintre ele poate să-i imprime gradul de pericol social al unei infracțiuni.

Pentru ca faptele care nu prezintă gradul de pericol social al unei infracțiuni să nu rămînă nepedepsite, în art. 18^1 alin. 3 C. pen. a fost reglementat dreptul procurorului și al instanței de a aplica în asemenea cazuri una din sancțiunile cu caracter administrativ prevăzute de art. 92 C. pen., adică mustrarea, mustrarea cu avertisment sau amenda de la 100 la 1000 lei.

De aici izvorăște pentru organele de cercetare ale securității o altă obligație al cărei mod de îndeplinire este reglementat de art. 228 C. pr. pen. modificat prin Legea nr. 7/1973. Astfel, dacă din cuprinsul actului de sesizare sau al actelor premergătoare efectuate nu rezultă vreunul din cazurile de împiedicare a punerii în mișcare a acțiunii penale prevăzute de art. 10 C. pr. pen., cu excepția celui de la lit. b, organul de cercetare va dispune începerea urmăririi penale prin rezoluție sau proces-verbal.

După începerea urmăririi penale, folosindu-se criteriile de apreciere enunțate mai înainte, se va proceda la stabilirea în concret a gradului de pericol social al faptei.

Dacă va ajunge la concluzia că fapta nu prezintă gradul de pericol social al unei infracțiuni, organul de cercetare penală conformîndu-se dispozițiilor art. 228, alin. 2 C. pr. pen. va înainta procurorului dosarul, cu propunerea de a dispune scoaterea de sub urmărire penală. În referatul prin care se face propunerea de scoatere de sub urmărire penală, trebuie să se arate și care dintre sancțiunile prevăzute la art. 92 C. pen. ar necesita să se aplice făptuitorului.

Conform prevederilor art. 230 C. pr. pen. procurorul, dacă este de acord cu propunerea făcută de organul de cercetare, dispune prin ordonanță scoaterea de sub urmărire penală. Prin aceeași ordonanță procurorul aplică în conformitate cu prevederile art. 18^1 alin. 3 C. pen. una din sancțiunile prevăzute de art. 92 C. pen.

În cazul în care procurorul consideră că nu este cazul să dispună scoaterea de sub urmărire penală, restituie dosarul organului de cercetare penală pentru continuarea cercetării începute (art. 231 C. pr. pen.)

Cum trebuie înțeleasă expresia „periculozitatea socială a faptei"

Sînt cunoscute o serie de spețe publicate în presa de specialitate, cînd anumite persoane au fost condamnate la pedeapsa cu închisoare pentru fapte mărunte. Situații asemănătoare au fost întîlnite și în domeniul faptelor îndreptate împotriva securității statului nostru. Așa, spre exemplu, în dosarul penal nr. 90/1971, P.D. și alții au fost condamnați de Tribunalul Militar la cîte 3 ani închisoare pentru infracțiunea de complot. Sus-numiții, elemente tinere — de circa 20 ani — elevi de liceu sau la școli profesionale, cu un slab nivel politic, găsind un pistol vechi, în stare de nefuncționare, au hotărît să atace cu el o unitate militară, pentru a sustrage armament, spre a-l folosi în vederea evaziunii din țară, în eventualitatea că ar fi descoperiți.

Credem că, în acest caz, rezultate mai bune ar fi dat luarea unei măsuri de discutare publică a celor de mai sus, întrucît faptele lor nu erau de natură să aducă o atingere deosebită securității țării.

Un alt exemplu îl reprezintă cazul L.F., condamnat prin sentința penală nr. 1039 din 3 decembrie 1971 de Tribunalul Militar de Mare Unitate, la 10 ani închisoare, pentru infracțiunea de propagandă împotriva orînduirii socialiste, prevăzută de art. 166 alin. 2 C. pen.

În fapt, sus-numitul în perioada anilor 1966—1971 a redactat, prin scriere de mînă și multiplicare cu ajutorul unor matrițe confecționate de el din cauciuc, un număr mare de fițuici, pe care le-a răspîndit la diferite intervale de timp. În conținutul acestor fițuici L.F. își manifesta ura față de femeie și față de regimul nostru, pe care-l găsea „vinovat" de faptul că a acordat femeilor drepturi egale cu ale bărbatului. Cu ocazia cercetărilor a recunoscut faptele, motivînd săvîrșirea lor prin aceea că nu a reușit să-și întemeieze un cămin, deoarece, căsătorindu-se cu o femeie ușuratică, aceasta l-a părăsit, iar el nu a găsit un serviciu după pretențiile și dorințele sale.

Întrucît, din cercetările efectuate, rezulta că sus-numitul suferise de un sindrom depresiv, s-a ordonat o expertiză, ale cărei concluzii au stabilit că inculpatul prezintă o psihopatie distonică cu decompensări psihice periodice, ceea ce îi provoacă tulburări de comportament.

În această situație, după părerea noastră, se puteau lua măsuri de internare medicală, întrucît L.F. a săvîrșit faptele și sub imperiul bolii de care suferea, iar fapta săvîrșită nu aduce o atingere deosebită securității statului.

Dispozițiile art. 18^1 C. pen. au un caracter de generală aplicare, putînd opera atît în faptele îndreptate împotriva proprietății, contra persoanei, cele care aduc atingere activității organizațiilor de stat, organizațiilor obștești, cele care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socialistă, cît și în cele care lezează securitatea statului.

Așa spre exemplu, în cazul unor loviri simple, sustrageri mărunte, a unor falsuri, a propagandei împotriva orînduirii socialiste, divulgarea secretului care periclitează securitatea statului etc., dacă faptele sînt lipsite în mod vădit de importanță și aduc o atingere minimă valorilor apărate de legea penală, organele judiciare pot să aprecieze că acestea nu prezintă gradul de pericol social al unei infracțiuni și să dispună măsuri în conformitate cu dispozițiile art. 18^1 C. pen.

În ceea ce privește modul și mijloacele de săvîrșire a faptei, trebuie avut în vedere că, datorită complexității și varietății manifestărilor infracționale, actele de executare pot fi caracterizate de anumite modalități de săvîrșire, de folosirea unor instrumente și mijloace pentru producerea unor urmări socialmente periculoase. Un anumit mod — prea simplu, copilăresc — de a săvîrși o faptă, impune o netă diferențiere față de altul, în care s-a acționat ascuns, pe baza unei temeinice pregătiri și de aici deosebirea între pericolul ce-l prezintă pentru societate fiecare în parte din acțiunile întreprinse. De asemenea, în aprecierea periculozității faptei, trebuie să se țină seama și de mijloacele sau instrumentele folosite (proprii sau chiar improprii), de locul și timpul în care se execută actul fizic, material.

Un alt exemplu de diferențiere în aplicarea art. 18^1 C. pen. este scopul. Așa cum este cunoscut, scopul se referă la rezultatul urmărit de infractor prin săvîrșirea faptei. De cele mai multe ori, prin infracțiune se urmăresc direct sau indirect scopuri de-a dreptul periculoase, dușmănoase sau josnice. Alteori, prin săvîrșirea unor fapte se urmăresc scopuri mai puțin periculoase, cum ar fi: executarea unor atribuții de serviciu prin încălcarea dispozițiilor legale, mărirea avutului obștesc prin atingerea unor drepturi cetățenești, atitudinea de a-și face singur dreptate etc. În toate aceste situații, deși aparent s-ar crede că s-au săvîrșit infracțiuni, în realitate, faptele comise nu întrunesc trăsătura privind periculozitatea socială a faptei, astfel că pot fi aplicate dispozițiile art. 18^1 C. pen.

În acest mod s-a procedat în dosarul 126/B/1973, privind pe soldatul B.I. Astfel: La 19 noiembrie 1972, orele 18,00, soldatul B.I., dintr-o unitate militară din Cîmpina, a plecat fără aprobare împreună cu soldatul A.M., pentru a procura cu autocisterna unității motorină din Ploiești. Autocisterna fiind condusă de soldatul A.M., acesta a plecat cu ea spre București, la unele rude apropiate, de unde nu a mai vrut să se întoarcă la

unitate. Văzînd atitudinea lui A.M., soldatul B.I. a plecat singur spre unitate, folosind diferite mijloace de transport ale unor cetățeni, ajungînd cu o întîrziere de 3 zile și 12 ore, respectiv pe 23 noiembrie 1972, orele 6.

Fapta soldatului B.I. pe bună dreptate a fost apreciată de procuratură că nu prezintă gradul de pericol social al unei infracțiuni, astfel că a dispus scoaterea sa de sub urmărire penală pentru infracțiunea de dezertare, aplicîndu-i-se doar o amendă de 500 lei.

La aprecierea gradului de periculozitate socială a faptei trebuie să se țină seama și de împrejurările în care ea a fost comisă, adică de unele elemente de natură obiectivă, preexistente faptei, care ajută sau favorizează producerea urmărilor socialmente periculoase. Aceste împrejurări pot juca un rol important în calificarea faptei ca infracțiune, în stabilirea gradului ei de pericol social. Asemenea împrejurări pot fi unele lipsuri în organizarea muncii unității respective, fapt ce atrage după sine neinstruirea personalului, din care cauză o persoană săvîrșește o faptă în legătură cu serviciul; un anumit grad de apropiere neprincipială între două persoane, ce influențează în comiterea unor fapte prevăzute de legea penală; prezența victimei într-un anume loc pentru a sfida pe făptuitor etc.

Toate aceste circumstanțe trebuie temeinic analizate pentru a se putea ajunge la o concluzie logică și legală în aprecierea unor fapte ca fiind infracțiuni, ori abateri de la regulile de conviețuire, care nu prezintă o periculozitate socială deosebită.

În stabilirea dacă o faptă prezintă sau nu gradul de pericol social al unei infracțiuni, trebuie luat în considerație și conținutul concret al faptei, adică acele trăsături obiective și subiective rezultate din felul cum a fost săvîrșită activitatea infracțională. Pentru o justă calificare a faptei ca infracțiune, conținutul faptei se cere să se încadreze perfect în cel prevăzut de lege. Sînt uneori situații cînd, formal, conținutul faptic coincide cu cel legal, însă, atît sub aspect obiectiv, cît și subiectiv, nu se realizează cerința legiuitorului, inserată în lege, de a se pedepsi acele fapte ce înfring voința poporului nostru, consfințită de lege. Astfel de fapte comise, care nu au la bază atitudini infracționale și nu vizează în mod special lezarea unor relații sociale, numai aparent prezintă conținutul unei infracțiuni, ceea ce impune ca persoanele ce le săvîrșesc să nu fie trase la răspundere penală.

Edificator în acest sens este cazul din dosarul nr. 167/B/1973, privind pe locotenentul T.I. și civilul P.O., care în ziua de 11 noiembrie 1972 au venit la București cu un I.M.S., proprietatea lui P.O., condus de T.I. Autovehiculul nu era înscris în evidența de circulație (art. 36 alin. 1 din Decretul 328/1968).

Avînd însă în vedere conținutul concret al faptei comise care nu prezintă gradul de pericol social al unei infracțiuni, fapta fiind lipsită în mod vădit de importanță, prin ordonanța din 20 aprilie a.c., procuratura militară a făcut aplicarea art. 18¹ din C. pen., a dispus scoaterea de sub urmărire penală a numiților T.I. și P.O. și le-a aplicat pedeapsa administrativă a amenzii, cu suma de 1 000 lei fiecare.

Alte elemente deosebit de importante, ce trebuie luate în considerație în caracterizarea faptei ca infracțiune, sînt urmările socialmente periculoase produse sau care, în condițiile obiective create, s-ar fi putut produce. Așa cum este cunoscut, o faptă devine socialmente periculoasă prin urmările produse sau care le-ar fi putut produce, deoarece a vătămat sau primejduit unele relații sociale apărate de legea penală. Cu cît aceste relații sociale sînt mai importante, urmările sînt mai grave și fapta prezintă un grad de pericol social mai mare.

Indiferent dacă sînt sau nu expres cerute de legea penală, dacă sînt susceptibile sau nu de o constatare concretă, dacă sînt de natură politică, organizatorică, patrimoniale sau morale, urmările socialmente periculoase constituie o trăsătură indispensabilă oricărei infracțiuni.

Uneori însă faptele comise — indiferent dacă autorii au dorit sau nu aceste urmări — nu au o întindere prea mare, nu produc pagube materiale sau morale deosebite, deși, sub aspect formal, acțiunile întreprinse prezintă caracteristicile unor infracțiuni. Așa, de exemplu, într-un caz de diversiune urmarea produsă este neînsemnată, deși autorul a urmărit să lovească în securitatea statului. Sau o faptă de propagandă antidemocratică nu a avut un ecou social deosebit, cetățenii care l-au ascultat pe autor au luat atitudine împotriva lui, l-au combătut și luat în batjocură. În toate aceste situații, după părerea noastră, faptele nu prezintă pericolul social al unor infracțiuni, deoarece urmările produse sînt neînsemnate.

Un caz asemănător a rezolvat Procuratura Militară în dosarul nr. 319/1973, unde a fost implicat locotenentul major de miliție G.H., învinuit de săvîrșirea infracțiunilor prevăzute de art. 246, art. 289 și art. 291 C. pen.

Sus-numitul, în cercetarea cetățeanului N.C., învinuit de săvîrșirea unor infracțiuni, în ziua de 11 nov. 1971 a încheiat un proces-verbal de prezentare a materialului de urmărire penală, pe care l-a semnat alături de învinuit. Dar, așa cum s-a dovedit prin raportul de constatare tehnico-științifică, semnătura învinuitului era falsificată.

Din actele de urmărire nu rezultă cine este autorul falsului, iar ofițerul neagă că el ar fi comis o astfel de faptă. Recunoaște însă că a folosit actul procesual în dosarul cauzei pe care l-a înaintat procuraturii locale după terminarea urmăririi penale, odată cu referatul prin care propunea trimiterea în judecată a învinuitului.

Pe baza probelor administrate, instanța de judecată l-a condamnat pe N.C. să plătească 3 000 lei amendă pentru săvîrșirea infracțiunilor prevăzute de art. 192, art. 193 și art. 217 C. pen.

Așa fiind, rezultă că N.C. nu a suferit o vătămare a intereselor sale legale prin activitatea de cercetare desfășurată de ofițer, întrucît instanța de judecată a reținut și l-a condamnat pentru toate faptele pentru care a fost cercetat.

Totuși locotenentul major G.H. a întocmit și uzat de procesul-verbal, de prezentarea materialului de cercetare penală, în care învinuitul a fost semnat în fals, cunoscînd că actul nu a fost semnat de acesta, astfel că se face vinovat de săvîrșirea infracțiunilor prevăzute de art. 289 și art. 291 C. pen.

Ținînd seama de faptul că locotenentul major G.H. a întocmit corect și obiectiv celelalte acte de cercetare penală, a căror valoare a fost confirmată în cursul procesului penal, este de observat că folosirea actului falsificat nu era de natură să afecteze temeinicia celorlalte acte de urmărire penală și să impună o altă concluzie în ce privește vinovăția lui N.C. De altfel, prezentarea materialului de urmărire învinuitului nu era act procesual obligatoriu pentru organul de cercetare penală, deoarece în cauză nu fusese pusă în mișcare acțiunea penală, așa că N.C., prin acest act procesual, nu era privat de dreptul de a propune în fața instanței probe în apărarea sa. Pentru aceste considerente, fapta săvîrșită de N.C., fiind lipsită de pericolul social al unei infracțiuni, s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală a locotenentului major G.H. și aplicarea unei amenzi de 800 lei.

În sfîrșit, la aprecierea faptei ca infracțiune, art. 18¹ din C. pen. prevede că organele judiciare trebuie să ia în considerație și persoana, precum și conduita făptuitorului. Cu privire la persoană este necesar să se stabilească dacă este un om cult sau un ignorant, abil ori lipsit de experiență, dacă a acționat intenționat sau neintenționat etc. De asemenea, trebuie cunoscut temperamentul persoanei care săvîrșește fapta, întrucît unele activități infracționale au la bază atitudini ce țin de domeniul temperamental al individului. În ceea ce privește conduita făptuitorului, organele judiciare au obligația să verifice dacă persoana în cauză a mai comis fapte prevăzute de legea penală sau dacă a avut condamnări anterioare; comportarea sa în societate, familie, locul de muncă, trebuie să aibă de asemenea în vedere stăruința depusă de infractor pentru a înlătura rezultatul infracțiunii sau a repara paguba pricinuită, atitudinea lui favorabilă în timpul urmăririi penale și altele.

În raport de toate aceste antecedente și atitudini coroborate cu celelalte împrejurări în care fapta a fost comisă, se pot trage concluzii certe cu privire la pericolul ce-l prezintă ea în societatea noastră.

Așa cum s-a observat din exemplele prezentate, pentru ca astfel de fapte să nu rămînă totuși nesancționate, art. 18¹ din C. pen. prevede că procurorul sau instanța de judecată vor aplica făptuitorului: mustrare, mustrare cu avertisment sau amendă de la 100 la 1 000 lei.

Mustrarea constă în dojenirea persoanei respective pentru că a săvîrșit o faptă periculoasă pentru societatea noastră, arătîndu-i-se în același timp gravitatea abaterii, precum și modul de comportare în viitor.

La mustrare cu avertisment, pe lîngă dojenire i se atrage serios atenția că, dacă va săvîrși noi fapte penale, va fi trasă la răspundere penală.

În aplicarea acestor sancțiuni credem că prea mult se merge pe linia pedepsirii cu amendă, și la aceasta — spre maximul ei. Ne exprimăm părerea că rezultate bune ar putea da și mustrarea, ori mustrarea cu avertisment, dacă discuțiile sînt bine organizate și purtate în condiții anume create pentru aceasta. După părerea noastră, în cazul soldatului B.I. de la unitatea militară Cîmpina, efecte educative ar fi produs și mustrarea lui în fața celorlalți militari, care ar fi avut de învățat din abaterea comisă de colegul lor și ar fi luat poate atitudine ca în viitor acesta să aibă o comportare corectă.

În cazul cînd persoana respectivă este nemulțumită de măsura luată și consideră că s-a comis o ilegalitate, ea poate folosi o cale de atac împotriva hotărîrii. Dacă măsura este luată de procuror, se poate adresa procurorului ierarhic superior, iar dacă este dispusă de instanță, poate folosi calea recursului la instanța superioară.

Ca natură juridică, dispozițiile art. 18^{1} din Codul penal nu pot fi socotite ca o modalitate de dezincriminare (legală sau juridică), deoarece normele ce incriminează asemenea fapte rămîn în continuare în vigoare și pot fi aplicate altor activități infracționale. De asemenea, nu se poate susține că este vorba de o înlocuire a răspunderii penale, deoarece această instituție este reglementată de dispoziții speciale, operînd pentru anume fapte prevăzute de legea penală, care în esență sînt infracțiuni, înlocuindu-se doar răspunderea pentru acestea.

După părerea noastră, asemenea fapte pot fi considerate abateri de la normele de conviețuire socială ce nu întrunesc trăsăturile esențiale ale unei infracțiuni. Dacă astfel de fapte sînt prevăzute în alte dispoziții legale drept contravenții, atunci ele vor primi această calificare și vor fi sancționate potrivit dispozițiilor în materie, art. 18^{1} C. pen. neavînd nici un fel de aplicabilitate.

Locotenent-colonel Gheorghe BLIDARU
Locotenent-colonel Teodor VÎRȘE

Infracțiunea de sabotaj în lumina recentelor modificări aduse art. 164 C.P.

Renunțînd la norma de trimitere, caracterizată prin împrumutarea unor elemente constitutive ale sabotajului de la abuzul în serviciu contra intereselor obștești, prin recenta modificare a art. 164 C. pen., legiuitorul a dat infracțiunii de sabotaj o reglementare completă și calitativ superioară celei anterioare.

Potrivit acestei reglementări, sabotajul constă în **fapta funcționarului ori a altui salariat care, în exercițiul atribuțiilor sale de serviciu, nu îndeplinește un act ori îl îndeplinește în mod defectuos și prin aceasta cauzează o perturbare deosebit de gravă a activității unor organizații**, din cele prevăzute în art. 145, **ori o pagubă importantă economiei naționale, în scopul de a aduce în orice mod atingere securității statului și se pedepsește cu moartea și confiscarea totală a averii sau cu închisoare de la 15 la 20 de ani, interzicerea unor drepturi și confiscarea parțială a averii.**

Cea mai importantă modificare operată în conținutul infracțiunii de sabotaj și asupra căreia ne vom opri în rîndurile de față, constă în înlocuirea cerinței obiective referitoare la natura antistatală a faptei, cu cerința subiectivă ca fapta să fie săvîrșită **„în scopul de a aduce în orice mod atingere securității statului"**.

Scopul săvîrșirii faptei constituie un criteriu mai precis de delimitare a sabotajului de abuzul în serviciu contra intereselor obștești.

În practica organelor de cercetare penală și a instanțelor judecătorești, dovada scopului urmărit de infractor prin săvîrșirea faptei poate fi făcută în primul rînd cu declarațiile acestuia, care, potrivit art. 69 C. pr. pen., pot servi la aflarea adevărului **dacă se coroborează cu fapte și împrejurări ce rezultă din ansamblul probelor existente în cauză.**

De asemenea, declarațiile celorlalte părți din proces și declarațiile martorilor pot servi, în condițiile art. 75—86 C. pr. pen., la dovedirea scopului urmărit de infractor prin comiterea faptei.

În sfîrșit, înscrisurile și celelalte mijloace de probă enumerate în art. 64 și descrise în art. 89—127 C. pr. pen. sînt apte a fi folosite în vederea stabilirii aceluiași scop.

Scopul prevăzut de art. 164 C. pen. poate fi dedus și din contextul împrejurărilor în care s-a comis fapta. De exemplu, dacă se elimină orice altă circumstanță determinantă, dacă este exclus orice mobil de ordin personal, care ar fi putut stimula luarea hotărîrii de comitere a faptelor descrise în art. 164 C. pen., nu se poate trage altă concluzie decît aceea că infractorul a urmărit să lovească în activitatea organizației sau în economia națională și prin aceasta în securitatea statului.

Teoria și practica judiciară în materia dreptului penal, logica și mai ales datele psihologiei experimentale complet verificate, infirmă teza imposibilității cunoașterii și dovedirii scopului urmărit prin comiterea faptei infracționale întemeiată pe premisa falsă că în mintea infractorului nu se poate pătrunde.

Este adevărat că în mintea infractorului nu se poate pătrunde ca într-o locuință spre a face cercetări și a strînge datele necesare finalizării unei lucrări. Aceasta nu echivalează însă cu imposibilitatea cunoașterii proceselor psihice care au stat la baza luării hotărîrii de a comite faptele menite să asigure realizarea scopului urmărit.

Că gîndirea omului se exprimă în vorbe și în fapte este un adevăr axiomatic de multă vreme recunoscut. De regulă, în procesul desfășurării vieții sociale, omul folosește vorbele pentru a-și exprima gîndurile.

Dictonul latin „acta, non verba" sintetizează experiența acumulată de-a lungul veacurilor cu privire la posibilitatea cunoașterii gîndurilor pe care omul le ascunde însă uneori cu ajutorul vorbelor.

Verificarea prin fapte a gîndurilor infractorului și prin aceasta determinarea contribuției diverselor procese psihice la săvîrșirea unei infracțiuni, necesită o pregătire juridică de specialitate, din care nu trebuie să lipsească temeinice cunoștințe de logică și mai ales de psihologie.

Ca atare, negarea posibilității cunoașterii scopului urmărit prin săvîrșirea unei fapte antisociale constituie o încercare neizbutită de eschivare de la îndeplinirea sarcinii aflării adevărului cu privire la faptele și împrejurările cauzei, precum și cu privire la persoana infractorului.

Respectul datorat normelor procedurale subordonate realizării acestui principiu fundamental al procesului penal obligă organele de cercetare ale securității să se pregătească temeinic pentru a învinge toate dificultățile ce se ivesc în mod inevitabil în stabilirea scopului prevăzut de art. 164 C. pen., singurul element constitutiv care oferă posibilitatea delimitării sabotajului de alte infracțiuni asemănătoare sub aspectul formelor de manifestare a faptelor incriminate și permite diferențierea elementelor ostile orînduirii socialiste de elementele care au săvîrșit aceleași fapte sub influența altor împrejurări sau datorită unor accidentale și regretabile împrejurări.

Locot.-colonel Dumitru MARINESCU

Îmbunătățiri aduse Legii nr. 23/1969 privind executarea pedepselor

Legea privind executarea pedepselor și Regulamentul privind executarea unor pedepse și a măsurii arestării preventive, intrate în vigoare la 1 ianuarie 1970, au constituit mijloace puternice pentru transpunerea în practică a principiilor dreptului socialist, referitoare la locul și rolul regimului de deținere în înfăptuirea scopului pedepsei închisorii.

Pe baza modificărilor aduse recent Codului penal, cît și a experienței acumulate pe parcursul celor peste trei ani de apli-

care, au fost aduse îmbunătățiri și completări Legii privind executarea pedepselor, precum și regulamentului de aplicare a acesteia.

Executarea pedepsei închisorii cu obligarea la muncă corecțională

Instituție nouă, reglementată atît de Codul penal și Codul de procedură penală, cît și de Legea privind executarea pedepselor. Potrivit prevederilor legale, în aplicarea muncii corecționale și în stabilirea regimului de executare s-au avut în vedere cîteva elemente și anume : **gradul redus de pericol social al infracțiunilor săvîrșite, conduita anterioară a făptuitorilor, precum și posibilitatea reală de a-i corija fără privarea lor de libertate.**

Munca corecțională se prestează pe șantiere, în unități agricole sau forestiere, ori în alte organizații socialiste, condamnatul urmînd să desfășoare o activitate productivă sau de specialitate, în temeiul mandatului de executare emis în baza unei hotărîri judecătorești definitive de condamnare. Conform legii, în cazul în care prin hotărîrea de condamnare s-a dispus ca munca corecțională să se presteze la o altă organizație socialistă decît acea în care lucra condamnatul la data aplicării pedepsei, precum și în cazul condamnatului neîncadrat în muncă, indicarea organizației socialiste și a locului de muncă se face de către judecătorul delegat cu executarea, pe baza comunicării făcute de Direcția județeană sau a Municipiului București pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale.

Persoana condamnată este obligată de a se prezenta la organizația socialistă unde urmează să presteze munca corecțională, în termen de 5 zile de la primirea mandatului de executare. Aceasta, la rîndul său, are obligația să-l primească pe condamnat, să-i creeze condiții de a începe executarea pedepsei și să comunice instanței de executare, data prezentării condamnatului. Totodată, conducerea organizației socialiste este obligată ca din remunerația netă a muncii condamnatului să rețină, după caz, cote între 15 și 50% pe care le varsă la bugetul de stat.

Deosebit de importantă este dispoziția legii prin care se stabilește obligația conducerii organizației socialiste de a se îngriji să creeze condamnatului condiții de muncă pentru a-și îndeplini obligațiile ce-i revin și de a desemna un colectiv cu sarcina de a supraveghea conduita condamnatului, precum și de a-l sprijini efectiv în vederea îndreptării sale. Din această dispoziție, se desprinde concluzia că regimul executării pedepsei închisorii prin obligarea la muncă corecțională se bazează pe încrederea societății socialiste în capacitatea educativă a colectivelor de oameni ai muncii și în posibilitatea recuperării morale a persoanelor care au săvîrșit fapte penale cu un grad redus de periculozitate.

De remarcat că, pe lîngă restricțiile prevăzute de Codul penal, care se referă la : interdicția de a ocupa funcții de conducere, administrative, instructiv-educative sau de gestiune, neacordarea dreptului la concediu de odihnă și neluarea în considerare a duratei pedepsei în calcularea vechimii în muncă, Legea nr. 23/1969 privind executarea pedepselor reglementează o seamă de obligații și restricții pentru această categorie de condamnați, care au menirea de a-i face să simtă că se află în executarea unei pedepse.

Astfel, condamnatul este obligat să se prezinte la organul miliției din localitatea unde se află locul de executare a pedepsei, în termen de 24 de ore de la data prezentării la muncă. Cu acest prilej, organul miliției face mențiunea în actul de identitate al condamnatului că acesta nu are voie a părăsi localitatea, prin aplicarea unei parafe. O altă obligație a condamnatului constă în necesitatea respectării de către acesta a dispozițiilor legale privitoare la organizarea și disciplina muncii. În sfîrșit, condamnatul este obligat să nu părăsească localitatea fără aprobarea organului local al miliției.

În cazul în care condamnatul nu se prezintă cu rea credință la muncă, se sustrage de la executarea pedepsei ori săvîrșește o nouă infracțiune, legea prevede obligația organizației socialiste, organului miliției ori procurorului, de a sesiza de îndată instanța judecătorească pentru a dispune revocarea obligării la muncă corecțională și executarea pedepsei (restului de pedeapsă) în regim de deținere, unde i se aplică regimul prevăzut

pentru ceilalți condamnați la pedeapsa închisorii.

La expirarea duratei muncii corecționale, organizația socialistă eliberează condamnatului o adeverință de executare a pedepsei și înștiințează instanța de executare și organul local al miliției. Acesta din urmă ia măsuri pentru preschimbarea actului de identitate al condamnatului.

Cu privire la condamnații minori

Reglementările anterioare prevăd, pentru condamnații minori, condiții speciale de educare, de instruire și de calificare într-o meserie. În completarea acestora prin prevederile art. 6¹ se dispune că persoanele **condamnate în perioada minorității, la împlinirea vîrstei de 18 ani, pot fi menținute în locurile de deținere pentru executarea în continuare a pedepsei în regimul prevăzut pentru minori, dacă aceasta este necesar pentru desăvîrșirea pregătirii lor școlare sau profesionale, dar nu mai mult de 2 ani.** În vederea asigurării unei juste aprecieri asupra acestor condamnați, prin regulament s-a stabilit ca aceasta să se facă de către o comisie, formată din cadre ale penitenciarului, care este în măsură să cunoască multilateral fiecare caz în parte.

Pe această linie sînt necesare cîteva precizări. Astfel, dispoziția legii se referă numai la deținuții minori care nu și-au executat în întregime pedeapsa sau care nu au fost liberați condiționat pînă la împlinirea vîrstei de 18 ani ; în momentul în care un deținut din această categorie și-a executat pedeapsa la care a fost condamnat sau s-a primit o hotărîre din partea instanței de judecată pentru punerea sa în libertate, el va fi liberat din penitenciar, chiar dacă nu și-a desăvîrșit pregătirea școlară sau profesională.

Învoirea din penitenciar

De o mare însemnătate, cu profunde consecințe pozitive în procesul de reeducare a condamnaților, este dispoziția cuprinsă în art. 23¹ din Legea privind executarea pedepselor, potrivit căreia, în cazuri excepționale, ministrul de interne, la propunerea comandantului, poate acorda învoirea din penitenciar pe o durată de cel mult 5 zile condamnaților care îndeplinesc condițiile prevăzute în art. 23, pentru rezolvarea unor situații grave familiale sau de altă natură.

În legătură cu această prevedere a legii este necesar să se rețină că : **învoirea are un caracter excepțional :** acordarea învoirii este facultativă ; ea este condiționată de mai multe elemente care trebuie îndeplinite cumulativ, adică cel în cauză să dea dovezi temeinice de îndreptare, să fie disciplinat, să muncească conștiincios, să îndeplinească sau să depășească în mod obișnuit normele de producție și să aibă de rezolvat situații grave, familiale sau de altă natură (deces în familie, incendiu, calamitate etc.). Propunerile de învoire se fac prin Direcția generală a penitenciarelor. Zilele în care condamnatul se află în învoire, se socotesc ca zile executate din pedeapsă.

Procedura de urmat în cazul că se aprobă învoirea este reglementată prin regulament la art. 84¹ în felul următor : condamnatului i se înmînează un bilet de ieșire din penitenciar, care va fi semnat de comandant și i se va aplica ștampila penitenciarului ; în biletul de ieșire sînt menționate datele de stare civilă, condamnarea și fapta comisă, localitatea în care se deplasează, motivul deplasării și durata învoirii ; biletul de ieșire din penitenciar va fi vizat la sosire și la plecare de către organul miliției din localitatea în care s-a deplasat condamnatul.

Costul transportului (dus și întors) se suportă de către condamnat, din sumele pe care le are la C.E.C. sau de familia sa. În cazuri urgente și atunci cînd condamnatul nu dispune de suma necesară pentru procurarea biletului de transport, suma necesară va fi asigurată de penitenciar, urmînd să fie recuperată ulterior de la condamnat. Recuperarea se face, fie la înapoiere, cînd condamnatul poate aduce bani de acasă, fie pe timpul executării pedepsei, din sumele ce i se cuvin ca urmare a muncii pe care o prestează.

La plecarea în învoire, condamnații vor primi echipamentul personal. Dacă nu au asemenea echipament, administrația penitenciarului le va asigura minimul necesar, în raport de anotimp, urmînd să-l restituie la întoarcerea din învoire.

În caz de neprezentare la penitenciar la expirarea duratei învoirii, comandantul penitenciarului are obligația de a constata aceasta printr-un proces-verbal, care se trimite organului însărcinat cu aducerea la îndeplinire a mandatului de executare a pedepsei (organului de miliție competent).

Liberarea condiționată

În scopul sporirii rolului educativ al muncii productive în reeducarea condamnaților și pentru stimularea și cointeresarea într-o măsură mai mare a acestora în îndeplinirea și depășirea normelor de producție, au fost perfecționate prevederile art. 26 lit. a și b din Legea privind executarea pedepselor, referitoare la beneficiul de zile cîștigate, ca urmare a muncii prestate, în vederea acordării liberării condiționate a unor condamnați. După actualele dispoziții, **condamnații urmează să beneficieze de zile cîștigate din momentul depășirii normei republicane, departamentale sau locale.**

Noile reglementări prevăd că pentru depășirea normei cu pînă la 5% se consideră 6 zile executate pentru 5 zile muncite; pentru depășirea normei cu peste 5% pînă la 10%, 5 zile executate pentru 4 zile muncite, iar pentru depășirea normei cu peste 10%, 4 zile executate pentru 3 zile muncite. În cazul minorilor, pentru realizarea a 80—90% din normă, 4 zile executate pentru 3 zile muncite; pentru realizarea a peste 90% pînă la 100% a normei, 3 zile executate pentru 2 zile muncite, iar pentru depășirea normei, 2 zile executate pentru o zi muncită.

În ceea ce privește Regulamentul privind executarea unor pedepse și a măsurii arestării preventive, acesta a cunoscut și alte îmbunătățiri, unele determinate de necesitatea punerii de acord cu prevederile legii, altele pentru asigurarea unor reglementări precise privind condițiile de folosire la muncă a deținuților iar altele pentru sporirea eficienței reeducative a regimului penitenciar. Dintre acestea ne vom opri succint asupra celor mai principale.

Din cîte se cunoaște, lipsa unor reglementări privind încheierea și executarea contractelor pentru folosirea la muncă a condamnaților, transportul acestora la și de la locurile de muncă, conducerea lucrărilor și asistența tehnică, plata orelor nelucrate, a echipamentului de lucru, asigurarea măsurilor de protecție a muncii etc. a creat numeroase litigii între Ministerul de Interne, respectiv între penitenciare și organizațiile socialiste cărora li s-au pus deținuți la dispoziție. Completările aduse regulamentului sînt de natură să elimine, în viitor, greutățile menționate, stabilind obligațiile precise, în vederea folosirii judicioase a condamnaților și a respectării întocmai a prevederilor legale.

Avîndu-se în vedere greutățile determinate de fărîmițarea excesivă a formațiilor de condamnați pe punctele de lucru, facilitate de vechea reglementare cuprinsă în art. 26 din regulament, aceasta a fost îmbunătățită. Potrivit noilor dispoziții, condamnații se repartizează pe punctele de lucru în formații de minimum 50, în afară de cazurile în care **criteriile de separație** nu permit aceasta, cînd formația poate fi și mai mică. În situația cînd **procesul muncii** nu permite, condamnații pot fi repartizați la punctele de lucru, în formații mai mici de 50, numai cu aprobarea Direcției generale a penitenciarelor.

Pornind de la necesitatea creșterii operativității, ținînd seama de experiența acumulată de comandanți și avînd în vedere rezultatele obținute în activitatea practică, s-a modificat art. 28, în sensul că aprobarea pentru folosirea la muncă a condamnaților fără pază și folosirea acestora pentru supravegherea la locul de muncă a altor deținuți o dă comandantul penitenciarului, fără a se mai solicita avizul Direcției generale a penitenciarelor.

Experiența dobîndită în perioada aplicării legislației privind executarea pedepselor a scos în evidență necesitatea ca față de unele categorii de condamnați, în special recidiviști și recalcitranți, să se ia măsuri mai severe. În același timp, a fost necesară modificarea unor prevederi ale anexei nr. 3 a regulamentului, deoarece reglementările referitoare la primirea de pachete, în special, s-au dovedit deosebit de largi, depășind pentru unele categorii de condamnați chiar posibilitățile familiilor lor.

Locot.-colonel Constantin GHEORGHE

APRINDE LUMINA SĂ TE ASCULT!

Ancheta magistraturii

În februarie a.c. a izbucnit la Roma scandalul privitor la „afacerea radio spionilor". Redacțiile a trei ziare, zece oameni politici și patru sau cinci avocați, apărători ai implicaților în afaceri politice, formaseră obiectul unor interceptări telefonice.

Primele rezultate ale anchetei au dat la iveală și nume ale spionilor. Ei erau de fapt căpetenii ale agențiilor de investigații, agenții ai căror proprietari și conducători sînt în legătură cu fasciștii. (Într-una din aceste agenții au fost găsite liste cu numele exponenților P.C.I. și P.S.I.)

Au fost deja interogate zeci de persoane din fiecare categorie și grad, printre care un oarecare M.M., dependent al serviciilor tehnice ale Marinei Militare și intrat de curînd în S.I.P. (Serviciul funcționarilor particulari.)

Rețele subterane vechi

Trebuie reamintit că la Roma mai există încă, în galeriile subterane, vechea rețea de ascultare a poliției politice secrete din timpul regimului fascist italian, la fel cum la Paris rămăsese în folosință, pînă mai acum cîteva luni, rețeaua de interceptare realizată în urmă cu 30 de ani de Gestapo.

Pentru a efectua legături pe scară largă, în centrale, nu este necesară autorizația celor de la S.I.P. Există de fapt în Italia centrale de spionaj străine, de pildă C.I.A., pentru a nu nominaliza și altele, capabile să corupă tehnicieni și funcționari în antrepriză la lucrări de revizie. În pădurea de fire și cabluri încrucișate de-a lungul unor înalte dulapuri pline de sîrme groase, micuțele „punți" pentru interceptare de pe cabluri pot rămîne neobservate chiar ani de zile.

Anchetatorii nu au ajuns încă la adevărata centrală de ascultare din Roma, dar pașii lor se apropie repede de locul unde sînt interceptate în mod sistematic și ascultate convorbirile telefonice.

Știri „bombă" și scandaluri

Alt scandal provocat tot de centrale de spionaj străine a fost cel suscitat de furtul unei benzi înregistrate, sustrasă din biroul pretorului din Roma, domnul Infelisi (care tocmai conduce cercetările asupra telefoanelor controlate în mod ilegal).

Fenomenul interceptărilor ilegale a luat în orice caz proporții tot mai alarmante, față de ceea ce părea să fie la început, descoperindu-se 300 radio-spioni, procurați în răstimpul a doi ani (1970—1972). A reieșit că 20% din capsule au fost introduse în aparate telefonice, iar 70% au fost folosite în centralele externe ale S.I.P. și de-a lungul liniilor telefonice care se întind pe străzi. Datele cele mai alarmante însă se referă la faptul că 10% din aceste capsule radio-spioni au fost descoperite tocmai în centralele telefonice ale societății de telefoane din zonă, pe unde trece înțesata rețea de fire telefonice.

„Superpoliția" și telegrama codificată

În ultimii 10 ani au fost descoperite în Italia mai mult de trei centrale diferite ale „Superpoliției". Cea mai faimoasă a fost aceea care se ascundea în spatele fațadei Societății comerciale din piața Istria. Într-o zi, această instituție a primit o telegramă deschisă, scrisă codificat. Funcționarul poștal a transmis-o în mod reglementar și apoi, tot conform regulamentului a anunțat poliția. În consecință, mai mulți polițiști în uniformă au năvălit în localurile unde colegii lor de la „superpoliție", îmbrăcați însă în haine civile, urzeau intrigi fără știrea aceluiași șef al poliției din Roma.

Noutăți tehnice

Dar nu numai radio-spioni telefonici pot fi utilizați pentru ascultare, ci și lăm-

pile (becurile) și radioemițătoarele cu ventuză sau cu magnet. Lămpile transmițătoare sînt tot niște radio-spioni care nu au nimic de-a face cu telefonul. În partea filetată a becului este introdusă o capsulă radio, alimentată de același curent electric care aprinde lampa (capsula ocupă o înălțime de 5 milimetri în cilindrul filetat). Aceste lămpi, care captează vocile pe o rază de 2—3 metri, sînt montate în lustre sau în veiozele de la masa de scris a persoanei „studiate". Existența lor se poate constata în două feluri : se observă o imperceptibilă întîrziere în momentul aprinderii lămpii (cînd se apasă pe butonul întrerupător) și o creștere a intensității luminii în celelalte lămpi, atunci cînd se stinge lampa-spion.

Mai trebuie amintit un nou instrument intrat în uzul așa-ziselor „instituții publice" : video-registratoarele, care permit luarea de vederi chiar și noaptea, fără să fie nevoie de o iluminare ; ele înregistrează în același timp imaginile și sunetele și pot fi folosite în orice încăpere sau loc.

(Traducere prescurtată după un articol publicat în revista italiană „Giorni"

de **maior Ion SCURTU**)

TEST EXPERIMENTAL

Testul pare foarte simplu. Nu este deloc așa, cu condiția de a se respecta două cerințe :

1. A se citi rar, clar, dar o singură dată indicația fiecărui rînd. *Rugați mai bine un coleg să vă citească această indicație, iar dumneavoastră operați pe alt exemplar, cu un creion, pentru a se putea șterge ulterior proba.*

2. A se respecta întocmai *timpul indicat pentru fiecare rînd (din clipa în care se spune „Începeți !" pînă la „Încetați !").*

Și acum, dacă v-ați pregătit pentru acest mic „examen" :

Atenție ! Priviți cercurile din rîndul 1. *Cînd voi spune „Începeți !", faceți o cruce în primul cerc și scrieți cifra 1 în cel de al treilea. „Începeți !" (După cinci secunde se comandă „Încetați".)*

★

Priviți rîndul 2, *unde sînt niște numere în fiecare cerc. Cînd voi spune „Începeți !", veți trage o linie care să meargă de la cercul 1 la cercul 4, pe deasupra cercului 2 și pe dedesubtul cercului 3. „Începeți !" (După cinci secunde : „Încetați !")*

★

Priviți pătratul și triunghiul din rîndul 3. *Cînd voi spune „Începeți !", veți face o cruce în spațiul care este în triunghi, dar nu și în pătrat și faceți cifra 1 în spațiul care este și în pătrat și în triunghi. „Începeți !" (După 10 secunde „Încetați !")*

★

Priviți figurile din rîndul 4. *Cînd voi spune „Începeți !", scrieți cifra 1 în spațiul care este în cerc, însă nu în triunghi și pătrat. Veți scrie apoi cifra 2 în spațiul care este în triunghi și cerc, dar nu și în pătrat. „Începeți !" (După 10 secunde „Încetați !")*

★

Priviți rîndul 5. *Dacă o combină poate cosi mai mult grîu, într-o oră, decît un cosaș, atunci, cînd voi spune „Începeți !", faceți o cruce în*

al doilea cerc. Dacă nu, trageți o linie sub cuvîntul „Nu". „Începeți !" (După 10 secunde „Încetați !")

★

Priviți rîndul 6. *Cînd voi spune „Începeți !", scrieți în al doilea cerc răspunsul adevărat la întrebarea: „Cîte luni sînt într-un an? În al treilea cerc, nu scrieți nimic, dar în al 4-lea puneți o cifră oarecare, care să fie însă un răspuns greșit la întrebarea la care ați răspuns bine. „Începeți !" (După 10 secunde „Încetați !")*

★

Atenție ! Priviți rîndul 7. *Cînd voi spune „Începeți !", tăiați cu o linie litera care este imediat înaintea lui „E" și trageți o linie sub a doua literă de dinaintea lui „O". „Începeți !" (După 10 secunde „Încetați !")*

★

Priviți rîndul 8. *Priviți cele trei cercuri și cele trei cuvinte. Cînd voi spune „Începeți !", scrieți în primul cerc prima literă a primului cuvînt, în al doilea cerc scrieți prima literă a celui de al doilea cuvînt, iar în al treilea cerc scrieți ultima literă a celui de al treilea cuvînt. „Începeți !" (După 10 secunde „Încetați !")*

★

Priviți rîndul 9. *Cînd voi spune „Începeți !", tăiați numerele care sînt mai mari decît 20, însă mai mici decît 30. „Începeți !" (După 15 secunde „Încetați !")*

★

Atenție ! Priviți rîndul 10. *Observați că desenul este împărțit în cinci părți de suprafețe diferite. Cînd voi spune „Începeți !", scrieți un 3 sau un 2 în fiecare din cele două părți mai mici și oricare altă cifră, între 4 și 7, în partea cea mai apropiată ca mărime de suprafața cea mai mare. „Începeți !" (După 15 secunde „Încetați !")*

★

Priviți rîndul 11. *Cînd voi spune „Începeți", tăiați cu o linie fiecare număr cu soț, care nu este într-un pătrat și fiecare număr fără soț care se află într-un pătrat, dar împreună cu o literă. „Începeți !" (După 25 secunde „Încetați !")*

★

Atenție ! Priviți rîndul 12. *Dacă numărul 7 este mai mare decît numărul 5, atunci cînd voi spune „Începeți !", tăiați cu o linie numărul 6. Dacă 6 este mai mare decît 8, atunci veți trage o linie sub cifra 7. „Începeți !" (După 10 secunde „Încetați !")*

1. ○ ○ ○ ○ ○

2. 1 2 3 4 5 6 7 8 9

3.

4.

5. ○ ○ ○ DA NU

6. ○ ○ ○ ○ ○

7. A B C D E F G H I J K L M N O P

8. ○ ○ ○ MILITAR PUȘCA TABARA

9. 34-79-56-87-68-25-82-47-27-31-64-93-71-41-52-99

10.

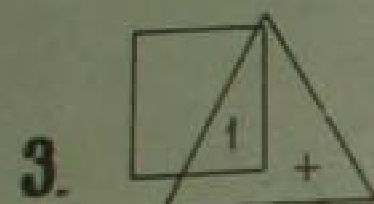
11. 7F. 4 3 5A 8 2 G 9B 3

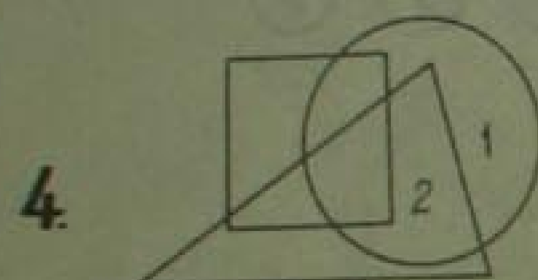
12. 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Și acum puteți să constatați în ce măsură posedați aptitudinile amintite, confruntînd rezultatele dumneavoastră cu cele de la pagina următoare.

1. (+) ( ) (1) ( ) ( )

2. (1) (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8) (9)

3.

4.

5. ( ) (+) ( ) DA NU

6. ( ) (12) ( ) (3) ( )

7. ABC~~D~~EFGHIJKL<u>M</u>NOP

8. (M) (P) (A) MILITAR PUȘCA TABARA

9. 34-79-56-87-68-~~25~~-82-47-~~27~~-31-64-93-71-41-52-99

10.

3	6			2

11. ~~7P~~ ~~4~~ 3 5A ~~8~~ 2 G 9B 3

12. 1 2 3 4 5 ~~6~~ 7 8 9

Comanda nr. 0139 Apărut : iunie 1973